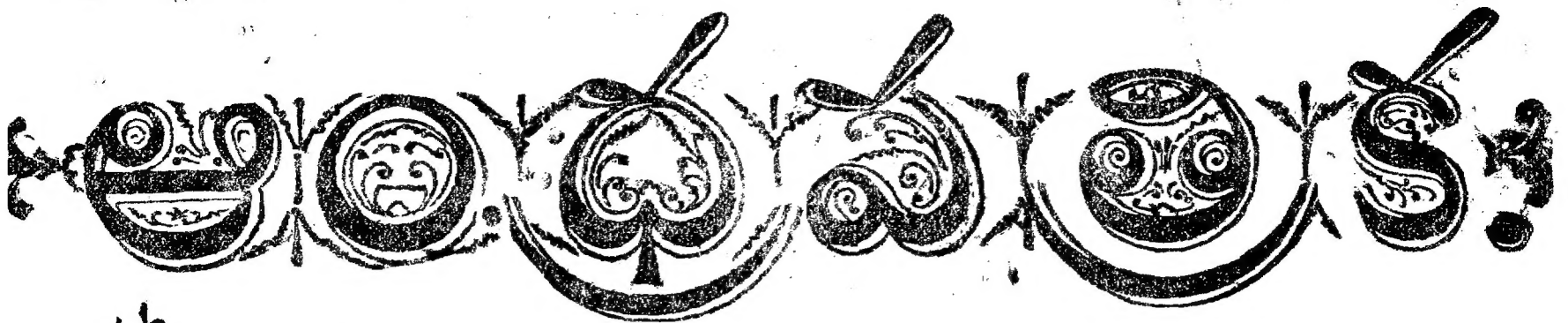

Register No. M. III2.

Post Box No. 212.

ని డి ప్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310966

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 ఏ నం॥ సెప్టెంబరు నెల 15-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భద్రపదమాస బహుళ ద్వితియ ౨.

No. 140
సంచిక ౧౪౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాపు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభావ వీటి కూచి కొనిన మోనముగలుగుడు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల జాపును,
చర్మపు నొప్పుల జారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వర్షము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

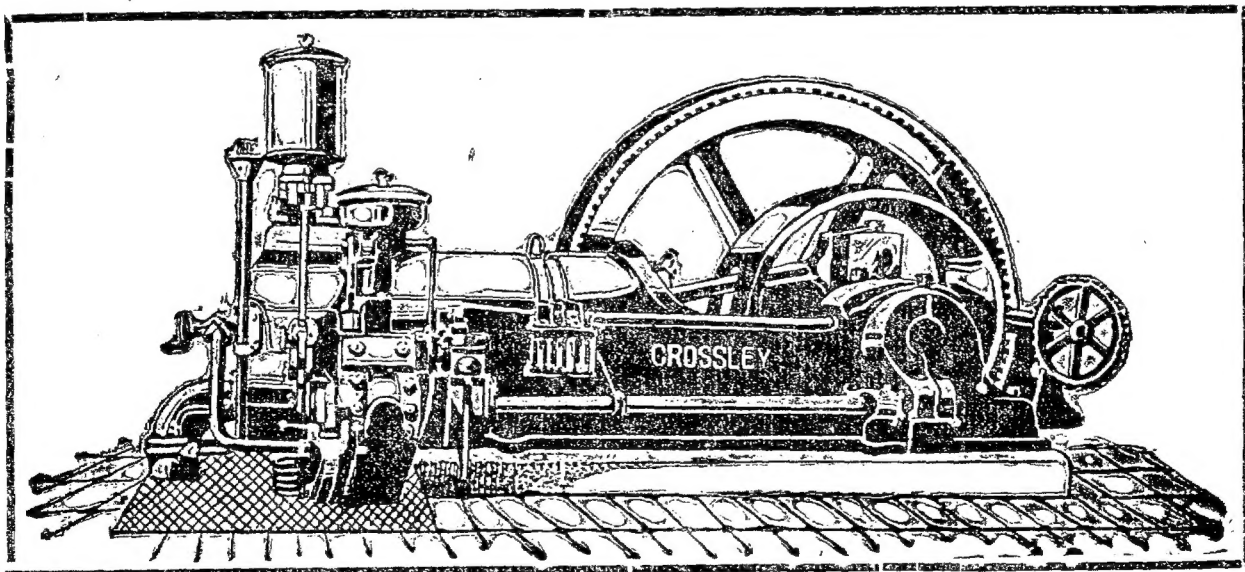
ఉమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి నొప్పుదార్ధములను తొలగించి ఉపశమన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విజేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

జక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

క్రాస్సిగాను ఆండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము. ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న పకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూజాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు; వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకోరెదము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఇంపీరియల్ సినిమా హౌస్, తిరువళ్ళీ

18-9-24 శనివారమునుండి 18-9-24 తేది మంగళవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

ది మిస్ రీ ఆఫ్-13

మొదటి 10 భాగములు చూపబడును.

(953) వెలింగుటన్ సినిమా

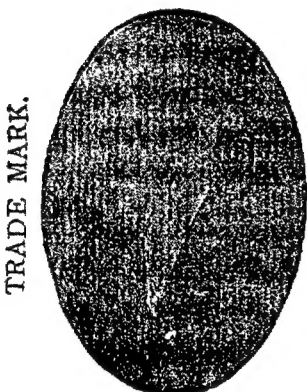
18-9-24 శనివారమునుండి 19-9-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు 4-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్నియన్ సినిమాత్

“ది బీస్టు ఆఫ్ సారడైన్”

క్రూరమైన అడవిపుంగవులు భీరుడైన విల్లియం డెస్మాండ్ & ఎలిక్ సెడ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి. న్యూన, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ముప్పన సోమరాజు అండు వీరాజు.

పెద్దాపురము పోస్టు.

విజాపన స్వదేశము

1918 సంవత్సరం నుంచి మేము వనదేశము నపండించుచున్న పట్టు తో మాఫ్యాక్టరీ లోనే వడుకుట, నేయుట, రంగులు వేయుట మున్నగు పులకల వివిధరకముల

వస్త్రములను రంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జీసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి పర్యటన తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన 88వ అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిశేషములలోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోన ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూ.ఎ.కాంతిభూషణగారు అమృతబహద్ర పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

“... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెంతర ప్రజలకూడ అన్నిరకములభద్రరన్ను ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎందరో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు పిలువేడు. పట్టువస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం వస్త్రములు ముప్పనసోమరాజు వీరాజుగార్లు పట్టుకొని రేయిములును ధోవతులును వస్త్రగుడ్డలు కొలుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములును ప్రదర్శించిరి. తెంగుకూరు అస్సామవారు కూడ ప్రదర్శించిరి”

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అదేమున రకములను విశులముగా వ్రాయుటలన దేశము స్వదేశవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిష్టలము వందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువస్త్రములు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మోసపుచ్చుచున్నారగాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టియందు ఫుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి వాస్తవములు, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్లపేక భూతవైద్యము, తమాషాలు విచిత్ర వినోదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులతో సమాధియగుట కీరరములేని తెలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని నెల 4-0-0 లు (211883-6) లు. ఎం.కె. బాగుగల కాగితము. 2000-లకు గురుజింజా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 15వ తేది సోమవారము

(1) థాన్యములు			
దనీయాలు బా 1-కి ర	30.0-0	మొదలు	42.0-0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలి	,, ప 43 గలవి ర	14.0-0	14.8-0
నెలూరివి	,, డిటా	,, 16.8-0	17.0-0
డిల్లీవి	,, డిటా 45 గలవి	,, 16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8.12-0	9.0-0
నువ్వులు	,,	22.0-0	24.0-0
(2) పప్పుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	ర	11.0-0	ర 12.0-0
సెనగలు	,, డిటా	,, 11.4-0	12.8-0
పెసలు	,, డిటా	,, 11.8-0	12.4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18.0-0	16.0-0
ఉలలు	ర 164	,,	9.4-0 11.4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నువ్వులనూనె బా 1-కి	ర	170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా1-కి	,,	60.0-0	62.0-0
ఇతరప్రదేశము	,,	55.0-0	58.0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర	143	మి.ఎ.కొ.నూనె	186
ఆముదమునూనె బా 1-కి	ర	190.0-0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	ర	205.0-0	210.0-0
కూరపసుపు	,,	ర 140.0-0	160.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా1-కి	ర	105.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు మణుగు	1-కి ర	45, 50	
కాళిహస్తీపాయకట్టు	,,	ర 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి	ర	85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	ర	80.0-0	49.0-0
(5) ఇనుము			
పట్టారకంబా 1-కి వ	ర	82.8-0	88.0-0
చదరం	,,	88.0-0	88.0-0
రవుండు	,,	88.0-0	86.0-0
(6) లోహములు			
వెండి 100 కులంకు	ర	78.0-0	82.8-0
బంగారము, తులము 1-కి	ర	24.2-0	24.10-0
సవరను 1-కి			15.8-9
ఇత్తడి బా 1-కి	ర	265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా	ర	80.0-0	805.0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	ర	40.0-0	40.4-0
(7) రంగులు అలిజరై ను			
అవుకృష్ణము	20 డి.గ్రీలు	ర	78.9-0
తొట్టికృష్ణము	డిటా	,,	
సింహం	డిటా	,,	
గురం	డిటా	,,	
(8) దూది			
బొండా వెట్టు బారువ 1-కి	ర	820.0-0	
(9) నూలు			
కోయంబుత్తురు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	9.12-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	8.7-0	
పుల్లూరు మేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	8.12-0	
అమామదా బారు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	ర	9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	ర	10.2-0	
పోలాపురు నెం 20	ర	12.8-0	
జపాన్ నెం 20	ర	12.4-0	
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను	ర	15.18-0	
గోకాకు నెం 12 1/2	ర	9.15-0	
పద్మాక్ష నెం 24 1/2	ర	12.4-0	

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0.4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యులకు వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బువుచేయదు. ఈకాటుకను వివిధరక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎలుపులు, పుసికట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిదుడదులు, కండ్లమసకలు మొదలగు మానసు. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

గోదావరి యేజిస్ సీ-పోలవరం

(స్వకీయవిలేజరి)

కాలమానము

కడచినవారములో వర్షములధికము. చెరువులు చాల భాగమునిండినవి. ఊర్లులు ప్రారంభమైనవి. మెరక సత్వములు బాగుగా పెరుగుచున్నవి.

గోదావరినది

ఈమధ్యగోదావరి తాలయపడ్రవముగా పొంగునని తెలి గ్రాములు వచ్చినవని గ్రామములో టమ్ముకేయించిరి. కాని అట్టి యుపద్రవమేమియు గలుగలేదు.

కాంగ్రెసు ప్రచారము

శ్రీయుత పుసులూరి కోడండరామయ్యగారు శ్రీయుత చేబియ్యం సోమయ్యగారు శ్రీమతి బ్రహ్మజ్యోతిస్సుల లక్ష్మీనర సమ్మగారు యాడివిజ్జలో గడిచిననెల అంతా గ్రామగ్రామము తిరిగి ఖద్దరుబట్టలమ్మిరి. ఖద్దరుడిపోతు పెట్టుబడిసామ్ము విరివి గావములుచేసి తనూతముగా రాట్టములు మగ్గములు గ్రామము లలో నెలకొల్పి ఖద్దరు నిర్మాణాభివృద్ధికి వలయుప్రయత్నము చేయుచున్నారు. దేశభక్త శైలరు తమశక్తికొలది వాటాలను కొని తమసానుభూతిని జూపెదరుగాక.

కన్నాపురం - ధర్మవైద్యము

పోలవరండివిజ్జ కొంకా కన్నాపురం గ్రామములో శ్రీయుత గెరటయ్యగారు చాలామోతుబరులును పలుకుబడిగల వారును అయియున్నారు. వీరికి పేదవారియందు ప్రేమమెండు. క్రమక్రమముగా వీరికి భూతదయయు దైవభక్తియు ప్రబలియి వ్వడు దైవప్రార్థన చేబంతగోష్ఠి మున్నగు సత్కాలక్షేపము చేయుచుండురు. వీరు తమపాతళ్లు నాకర్త కేగాక తదితరులకు కూడ మందులు తెప్పించియిచ్చి వైద్యసహాయములేని ఈప్రజనీ జనులకు గొప్పసేవ చేయుచున్నారు. భూములనిచ్చియు గింజల నిచ్చియు ధనము పెట్టుబడియిచ్చియు పేదజనుల కశక్తివిధముల తోడ్పడుచుండురు. వీరిసజ్జానములు పెంపొందింపజేసి వీరికి భగవంతుడు ఆయురారోగ్య నిశింపవల జూపంసుగాక.

ఏజిస్కోర్డ దుస్థితి

1. పోలవరం కన్నాపురంకోర్డు దొండపూడి లక్ష్మీపు రంగ్రామములయ్య రొయ్యపడి బండ్లు డిగబడిపోవుటచేతను పశువులు మనుష్యులు ననుచు దుర్మర్మముగా నుండుటచేతను చాల యిబ్బంది గాను వ్వది. జిల్లా కోర్డు పరిపాలనలో కూడ యిట్టి సీరి గణుగుట ప్రజలదర దృష్టము. మోటారులమీదను స్టీమరులమీదను ప్రయాణముచేయు అధికారులకు యీదుర్మతి తెలియక పోవచ్చునుగాని యీకోర్డు మీద ప్రయాణముచేయువారి పాట్లు భగవంతునకెరుక. 2. పోలవరం నుండి ప్రెక్చిలంక జోకు గోదావరి పో తగట్టు చాలచోట్ల గోతులపడి డిగబడి పోవుటచే బండ్లమును మ్యులకు యనుచరగా దోచుచున్నది. పోలవరం స్థిరతకు తాళ్ల పూడి వగైరా గ్రామములనుండి బండ్లు రాకపోవుటచే కూర గాయల ధర పెరిగినది.

గోదావరిమండల సహకార సెంట్రలు బ్యాంకులు

గోదావరి మండలములోని సహకార స్థానికయూనియ నుల సెంట్రలు బ్యాంకుల ప్రస్తుత పరిస్థితుల తెలియపరచుచు సహకారోద్యమాభివృద్ధికి యనుచుమార్చుచేర్చరచుటకు సహకారోద్యమాభిమానుల సమావేశ కావశ్యకతనుగూర్చి యిదివర లో విజ్ఞానపత్రికమున వ్రాతకాముఖమున వ్రాటించియుంటిమి. ఈ సమావేశము యీనెల 28 వ తేది ఆదివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రాజమహేంద్రవరం చింతామణి నాటకశాలలో కూడుటకు నిశ్చయింపబడినది. కాన సహకారోద్యమాభిమానులు యూనియను సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రతినిధులు తప్పక విచ్చేయప్రార్థింతులు.

పాలకోడేటి గురుమూర్తి,

మైలవరపు సాంబశివరావు,

నరసింహదేవర సత్యనారాయణ,

ధార్వాడ రామమోహనరావు.

దంతశుభ మారి

తెల సీసా 1-కి 0.8-0, వి. పి. సహా 0.14-0

దంతశుభము, రసవట్లు, పుష్పివస్తులు, కుర్చీల కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. కొప్పిగల పోట దూదిని మందులో తడిసి పెట్టిన కొప్పి పెంటనే పోవును. అమృతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

మలకోశము, మెదడు చల్లదనముగా

నున్నచో ఏవ్యాధియైనను వచ్చుననుభయములేక ఉండవచ్చును.

మలకోశము, మెదడు చల్లదనముగానున్న ఏవ్యాధియైనను నిర్మయుముగానుండ వచ్చును. ఇదియే శాస్త్రములందు వెల్లడియైనది. ఈవర్ధిని అలంభించు వారికి ఏవ్యాధియోరూఁదు. క్రమముగా రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బ్రాన్డిని వాడిన ఉదరమును చల్లగాను, మల కోశమును యశ్రముగాను ఉంచుచు, జ్వరమును రా నీయదు. మలకోశము కుశ్రముగాను, జ్వరదన ముగానున్నప్పుడు మెదడు చల్లముగానుండును. అతర్ది, జ్వరము, రుబో, మెదడునవి చచ్చునదిగలదు చేరదు. వైద్యులు కలికాబాలు వానిని ఉపయోగించుచునట్లు ఏవ్యాధియైనను చేయుచున్నాడు. రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బ్రాన్డిని కలెను కుశ్రమైవట్టియు, లేనికలెను ఆహారము లేదని వైద్యులు, కలికాబాలు అంగీకరించియున్నారు. రోగులు, అలోగ్యవంతులు, ముసలివారు వరుసగా మెదలుగువా రందరును (దీనిని ఏవర్ధుడును ఉపయోగించవలెను.)

అమ్మతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని మెప్పులకునుంచిమందు

అమ్మతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయుటచే గాఢప్రఖ్యాతి మైనందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు ది.మా.గు.నున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేల్లుగా దేశమునందు దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందినది. దివ్యావృతము నొప్పులు, వాపులు, గాఢములు, బిళ్ళలు, పోట్లు, బెణుకులు, మెదలగువాఁలకు అమ్మతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు నయితియు పోగలవు. నెత్తురు క్రిందికి నయితియు శరీరాంగములను ఆహారవార్ధులను గొనిపోయి అన్నిటి కధిలవదార్ధములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని పాపులూ దొరకును

అమ్మతాంజనం డిపో,

మదరాసు

బొంబాయి

కవహారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. ఫహా రూ 1-6-0

దగ్ధ క్యాన్సర్లములందు బుహినతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు శైత్యములన ఏర్పడిన దగ్ధ. కిరణమున కులించు దగ్ధ. క్యాన్సర్లములు నూత్న శాశములందు ఏర్పడుదగ్ధ. ఉబ్బునము, తయిగగ్ధ దగ్ధ సేవిచలవనీక వందు దగ్ధ విధమును బట్టి యుండును.

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0

ఈదంతచూరముతో పండ్లుతోముటలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము కారకుండును నోటనుద్గంధములేక యుండును. పండ్లుముక్కములలె కెల్లగా నుండును. సర్వసామన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

కాన, తామరతీట, ఏనుగగజ మొదలగునవి గలవా రందరు ఈతైలము ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము. దీనిని రాచినమంట యుండదు. చర్మము నలువెక్కుదు, పుండుపడదు. అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మంచితరుణము!

గొప్ప రైస్ మిల్లు లాటరీ

త్వరపడుడు!!

రూ 1,00,000 లకు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 5 లు మాత్రమే.

20,000 టిక్కెట్టు.

గవర్నమెంటువారికి తెలియబడినచినమీదట లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాను.

లాటరీవేయబడు ఆ స్తివివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా కొమరిపాలెంలో వాతాలూకు య 2 సెం. 69 భూమిన్నీ, అందులో నున్న 20 అ. + 6 అ. నైజాగల కార్నివ్ బోయిలరు, 11" + 19" + 30" గల మార్బల్ డ్రాప్ వాల్వ కాంపాండు ఇంజను, 8 పెల్లెట్లు, 2 కోనులు, 4 హెల్డర్లు, ఎలివేటర్లు, జల్లెళ్లు, ప్రింగులు, పుల్లీలు, వీటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు, గోడౌన్లు, కలిగియుండి మంచినీటింగు ఆర్డరులో నున్న రైస్ మిల్లున్నా.

సౌకర్యములు వగైరా:—సదరు మిల్లు రోజు 1 కి 12 గంటల చొ॥ పనిచేసినయెడల 600 బస్తాల ధాన్యం బియ్యముగా తయారు కాగలవు.

ఈ మిల్లు కాకినాడ కాలవగట్టుకు చేరియుండి ధాన్యముపంటకు కుప్రసిద్ధమైన అనేక గ్రామములకు సమీపముగా ఉండడమే కాకుండా, అనవర్తి రైల్వేస్టేషనుకు 8 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్రవోలు రైలుస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి యున్నది. పడవలమీదనున్న రైళ్లమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకుల పంపుటకుగాని సదరు పట్టణములనుండి సరకులు తెప్పించుకొనుటకు గాని అన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవివరములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు వాతర పున చూచుటకు క్రొత్తావూరి కృష్ణారెడ్డిగారిని లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేయుం టిని. వారినిలన ఇందువిషయమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టిక్కెట్టు వలయువారు సదరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి వలన నియమింపబడిన యేజంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మనియార్డరువ్వారా సామ్మంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు యావత్తు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ కలుపుతేది ఆంధ్ర పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తగుపెద్దమునుమ్యలయెడుట లాటరీ కలిపియొత్తబడును. వసూలైన సామ్మంలో ఖర్చులు పోను విగిలినసామ్మం రామచంద్ర పురము కోఆపరేటివు బాంకిలో డిపాజిటుచేయబడును.

గెలుపుసాందినవారికి వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలియబరుపబడును. వైని ఉదహరింపబడిన పత్రికలలో మాడ ప్రచురింపబడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని క్రమమైన దస్తావేజు వావల్ల వ్రాయించుకొనవచ్చును. సదరు దస్తావేజు రిజిస్టరీ కాలమందు సదరు మిల్లుకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమప్రకారం యివ్వబడును.

వైన నుదహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తెలిసికట్ల కోరువారు కొవ్వూరి కృష్ణారెడ్డిగారివల్లగాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజంట్లవల్లగాని తెలిసికొనగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. సరసమైన కమిషన్ యివ్వబడును. ఏజంట్లుగా పనిచేయువారు మంచి లాభమును పొందుటకు యిదే మంచితరుణము గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారివద్దకు వచ్చిగాని షరతులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొవ్వూరి కృష్ణారెడ్డిగారు
లాటరీ మేనేజరు,
కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమిరెడ్డి,
కొమరిపాలెం.

మహాభూతహాసించిన శ్రీనివాసు ప్రభువుగారి ఫర్మానులు

గుల్బర్గా అల్లురులు.

గుల్బర్గాలో ఈమధ్య జరిగిన అల్లులను గురించి విచారణచేయుట కేర్పడిన కమిషనులో గుల్బర్గా సెషన్ జడ్జియగు హామయ్యుజోద్దీనుగారు గూడ చేరారు. కాని వీరు అల్లరికి పూర్వము గుల్బర్గాలోనే యుండి కొన్ని యాజ్ఞలను ఇచ్చి యుండిరి. కమిషనులోని సభ్యులను ఈ క్లాస్ లముతో కట్టిపెట్టినందున నుండగూడదుగనుక హామయ్యుజోద్దీనుగారికి బదులుగా ఉన్నత న్యాయసభయొక్క న్యాయమూర్తులలో నొకరగు నవాబు జాల్ ఖదర్ జంగును నియమించుచున్నాను. ఈ కమిషనువారు ఈ విషయమును ఆమూల్యగ్రముగా విచారించి సత్కమితములను బహిర్గతమునర్పణలయినని నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను. ఇంకా క్షులవారతామచెప్పకొనదలచినవంతయు నిరాటంకముగ మిషనుయేదట చెప్పకొనవచ్చునని నేను ఇందుమూలమున తెలియపరుచుచున్నాను. ఏయంతమైనను విచారించబడక వదిలివేయబడిన కమిషనువారిపైన బాధ్యతయుండును. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన నివేదిక నావద్దకు బంపుటకు పూర్వము ప్రభుత్వసభ్యత్వము విమర్శనాదృష్టితో పరిశీలించవలెను. ఇంతియేగాక స్థానిక పోలీసు ఉద్యోగస్థులు ఈ అల్లరి సమయముందు తమ విధి కృత్యములను ఎంతవరకు నెరవేర్చినది ముఖ్యముగా కమిషనువారు విచారించవలెనని నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను. ఏయే ఉద్యోగస్థులు అప్పుడు తమ స్వస్థానమున గుల్బర్గా యందుండిన ఎవరు లేనిదిగూడ విచారించవలెనను. వారు ప్రైయిడికారులయ్యాజ్ఞను బొందియే నెలవులలో బయట వెళ్లి యుండిరా? తాము లేనప్పుడు తమవనిని నె వరిక వృత్తిం చి యుండిరి? కమిషనువారు విచారించవలెను. ఇంత గొప్పయల్లరి జరుగుట కేదియో గొప్పతప్పిదము ఉద్యోగస్థులచే జరిగియుండవలెననియే నేను నమ్ముచున్నాను. పోలీసు ఉద్యోగస్థులు తమ విధిని చక్కగా నెఱవేర్చలేదని నావిశ్వాసము. ఉద్యోగస్థులలో పెక్కుండు తమ స్థానమునువదిలి వెళ్లియుండురని నాయూహ. ఏదియెట్లు జరిగినను ఇరుకక్షులవారికి సంపూర్ణముగా న్యాయము జరుగవలెను. ఇకముందు ప్రైయిడిక సహాయముతో ఇట్టి క్లాస్ లములు నారాజ్యమునందెప్పటను జరుగకుండుటకు సకాలమున ప్రయత్నము జరుపవలెను.

ముఖ్యసేనానాయకుడగు సర్ అఫ్ఝల్ ముల్క్ ప్రైయిడిక సహాయము పదిహేనువందల నుండి రెండువేలవరకు పెంచించవలెనని నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను. దానివిభజన ఈ ప్రకారముండును.

వకంగల్లు	100	ఎక్కువ
నాండేడు	200	
నిజామాబాదు	100	
రిజర్వు	100	
	మొ 500	

(2)

మైలాదు జల్సాలు.

మైలాదున బీజల్ గుమయ్యుండు ఈ రాజ్యములోని జిల్లాస్థలములందు ఆటపాటలు మున్నగునవి, మతతత్వములకు విరుద్ధముగా జరుగుచున్నవని నాకు తెలియవచ్చినది. ఇకముందొట్టి నేమియు జరుగగూడనని నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన జరిదా ఇంతకుపూర్వము వెలువడి యున్నది. దానియందలి నిబంధనలన్నియు పూర్ణముగా అమలులోనికి లేవలయును. జిల్లాయందు ఇట్టి జల్సాలకొరకు వసూలుగ ప్రవృత్తయ్యె జిల్లా ఉన్నతోద్యోగి యగు మొదటి దర్జాతాలుక దావద్దగాని లేక మరేయె ఇతర ఉద్యోగస్థుని యొద్దగాని నిలువయుంచబడవలెను. అట్టి ఉద్యోగి హామ్యుడి యుద్దె యుండుట ఆపశ్యకము. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన సమస్తవిషయములను ఎంతోకొక్కము విమోచనది, ఎట్లుయొన పరుపబడినది, మతశాఖాధిపతికి తెలుపవలెను. ఈ నివేదికలను లేక్కలను ప్రభుత్వ సభ్యత్వమునిద్వారా నావద్దకు పంపవలెను. కేర్పాటు చేయబడవలెను. ఇట్టి పనిలేలేన జల్సాలు చేయుట యందలి ముఖ్యోద్దేశమును అది ఎట్లు నెరవేర్చబడవలయునను సంశయము మహమ్మదీయులకు బోధపడునట్లు సీర్కాటు చేయవలెను. ఈ సీర్కాటును విరుద్ధముగా నడచినవారు ప్రభుత్వము వారికి జవాబుదారి చెప్పకొనవలసి యుండును. జిల్లాలో నమా

వివరముల అంగీకారమును బొంది ఖర్చుపెట్టవలెను. అంగీకారము లేనిదే రొక్కము వెచ్చింపకూడదు. ప్రభుత్వముయొక్క అంగీకారమును బొందుటకును, దానికి సంబంధించిన ఇతర వ్యవహారములను సీర్కాటు చేయుటకును రెండువారముల వ్యవధి చాలును.

నవాబుజాల్ ఖదర్ జంగు ఎం. ఎ. బార్ అట్లాగారు శ్రీవారి ఫర్మాను ననుసరించి పెట్టెంబరు ఒకటవ తేదీనాడు గుల్బర్గా కేరిరి.

ఇదివరకు జరిగిన సాక్షులందరు తిరిగి తమ సమక్షమున విచారించవలెనని వారు కోరిరి. కమిషను పని తిరిగి ఆరంభ దశకు వచ్చినది.

బహిరంగసభ.

ఆగస్టు 31 వ తేదీనాటి సాయంత్రము గుల్బర్గాలోని మహబూబు కల్లులో బహిరంగసభావేళమైనది. హిందూ మహమ్మదీయ ప్రముఖు లందరు సభనలంకరించిరి. పోలీసు శాఖాధిపతియగు నవాబు మహమ్మదు నవాజాజంగుబహద్దరుగారును, పబ్లికువర్క్స్ శాఖాధిపతియగు నవాబు అలీనవాజాజంగు బహద్దరుగారును సభయందుండిరి. ఈసభావేళమువారి ప్రయత్న ఫలితమే. దేవాలయములను, మసీదులను ఫర్మానుప్రకారము బాగుచేయుటకు ఉత్తమమైన మార్గమేదని ఆలోచించుటకే ఈసభ గావింపబడినది. హైందవులపక్షమున రామచంద్రనాయకు బ్యాంప్టరుగారు సభయందు మాట్లాడుచు హిందూ ప్రభువుగారికి మున్నందు వారిచే దయచేయబడిన ఫర్మానునకు వినయపూర్వకముగా కృతజ్ఞతాపదనము లప్పించిరి. అటు తరువాత వారిట్లు సంభాషించిరి.

“హైందవదేవాలయములు బాగుచేయుటయేనా లేక విగ్రహముల ప్రతిష్ఠాగూడ యథావిధిగా జరుపవలెనా? ఈ విషయమును హైందవులు దెలిసికొనదలచివారు. దేవాలయములను బాగుచేయుటకంటె ఎన్నియోరెట్లు ఎక్కువద్రవ్యము విగ్రహముల ప్రతిష్ఠకై కావలసియుండును. వెంటనే దేవాలయములను బాగుచేయుటకు అంత ఉచితముగా కనబడుటలేదు. ఈ దేవాలయములందు భక్తివిశ్వాసముగల వివిధ తెగలవారందరితోను, భారతభూమి యందంతటను విచారించవలసియుండును. పండితులతోను, మతగురువులతోను విగ్రహస్థాపనప్రతిష్ఠ మున్నగు విషయముల నాలోచించి సుముహూర్త మేర్పరచవలెను. ఇంతయేగాక కమిషనువారివిచారణ పూర్తియగుటకు పూర్వము మరమ్మత్తుచేయబడినవి విచారణ తృప్తిరముగా జరుపుటకు వలయు సాధనసంపత్తును కమిషనువారు గోల్పోయినవారగుదురు. సత్యాంశములను దెలిసికొని శ్రీవారి సమక్షమున కంపు కొనవలెనని దయచేయబడిన ఫర్మానుయొక్క ఉద్దేశ్యము నెరవేరుట దుర్లభమగును. కమిషనువారు ఈవ్యవహారమును అల్లరి జరిగినచోటుననే గూర్చుండి విచారించవలెనని నాదృష్టిప్రాయము. దీనిని సభ్యులకు వ్యక్తపరచి యుంటిని. నష్టపరుపబడిన దేవాలయములయొక్క ప్రతిబింబితపటములను దీసికొనుటకై అనుజ్ఞ ఇవ్వవలెనని కమిషను వారిని ఎన్నియో పర్యాయములు నేడుకొంటిని. కాని ఇంతవరకు ను అది నిరాకరింపబడినది. పటములను తీసికొని వివిధ స్థలములయొక్క స్థానముల తయారు చేసినట్లయిన మరమ్మత్తు లారంభించుట కట్టి యాత్మేపణ యుండదు.”

అటుతర్వాత పోలీసు శాఖాధిపతియగు నవాబు మహమ్మదు నవాజాజంగు బహద్దరుగారు. ఈ విషయమునుగురించియే మాటలాడుచు హిందవుల మతసాంప్రదాయము ననుసరించి వారి యాలోచనలప్రకారము సుసాధ్యమైన దంతయు జరుపబడును గాని మరమ్మత్తులు తక్షణమే యారంభింపవలయును.

పురమాషీ పనులు పోకరపనులు చేయునట్టి వారెవరో బాగుగా విచారించి

1842 మొదట తెలిసికొనుడు.

బహుమానము నిచ్చుగిన్నెలు, పండెపు లోటాలు ఎట్టి మూడి రిలో నైనను ఆర్థరచ్చిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారు చేసి యిచ్చెదము సీమవెండికి నవరం బంగారుకు పూచీనిచ్చెదము.

రూ. 10 ఎత్తు మొదలకొన రూ. 25 ఎత్తునకు ఒకరూపాయ ఎత్తునకు 1-12-0, చొప్పునను అంతకువై ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున వికయించబడును.

(2) ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, కంపెనీ నగలవర్తకులు 25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

కమిషనుసభ్యు లిదివరకే పైస్థలములను ధర్మించి వారుమాచిన దంతయు నోటుచేసికొని యున్నారు. తిరిగి చూడవలసిన యావశ్యకత యున్నదా అను విషయమును నూచింపవలసినవారు కమిషను సభ్యులుగాని ఇతరులు కాజాలరు. అని నుడివిరి తదంతరము ఒక మహమ్మదీయ న్యాయవాది లేచి శ్రీవారి ఫర్మానుప్రకారము ఒక్కనిమిషమైన యాలస్యము జరుగకుండ మరమ్మత్తుపని యారంభింపవలెను. ప్రతిష్ఠాఉత్సవము మున్నగునవి ఆలస్యముగా జరిగినను జరుగవచ్చును కాని దేవాలయముల మరమ్మత్తు జరుపుటయందు ఇందుకైనను నాలస్యము జరుగగూడదు.” అని వక్కాశించెను.

పైవిషయమును గురించి వాదోపవాదములు జరిగినతరువాత ఆనవాబు అలీనవాజాజంగు బహద్దరుగారికి సరియైన యాలోచన జెప్పటకై ఉపసంఘమేర్పడవలెనని తీర్మానింపబడినది.

పరిశ్రామికపాతకాల.

బాలారములో శ్రీయ్యత గంహారి సీతారామయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద “భారతకళాశాల” యను పేర నొక పారిశ్రామిక పాతకాల నెలకొల్పబడినది. జాతిమతవిక్షణలేకే చీద బాల్కరకందరికిని ఉచితముగా వడంగము మున్నగు పనులు నేర్పబడును. ఆయాపనులయందు నిపుణత్వము వహించినవారు సుబోధకరముగా నేర్పెదరు. పదిహేనుసంవత్సరముల లోపలి ప్రాయముగల బాలరకు పని నేర్చుకొనుకాలమున దినము క్కంటికి నాలుకొలభృతి యియ్యబడును. పని నేర్చుకొను చున్న కొలది భృతి పెచ్చింపబడును. వారు పనియందారి తేరిన తరువాత ఉచితముగా వేతనముపై పాతకాలయందే పని చేయవచ్చును. అవకాశ మేర్పడినప్పుడు వారికి మంచి ఉద్యోగ మిప్పించుటకు ప్రయత్నము చేయబడును. వడంగపనియేగాక కలములు, ఘెలుదారములు, నవారు, మున్నగునవి తయారుచేయుటకు నేర్పబడును. ప్రతిదినముగంటకాలమువరకు ప్రాధమికవిద్య నభ్యసించగోరుబాలరకు ఆంగ్లఆంధ్రయ భాషలందు పాఠములు గలపబడును.

బీజే బండ్

బీజే బండ్:—సీరైపోయిన పిర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వప్నమందు గాని మాత్రముతోగాని పిర్యముస్ఫులితమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపునకత్వమును తొలగించి యువ్వన మొనంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార శుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. పుత్రములు రహస్యముగా నుంచబడును.

20 మా|| సీ|| 1 కి రు 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
38 బై రాగిమతంపేధి, మద్రాసు.

చుందరి టైలము

డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ టైలము విడుదల రాదిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిమలు మచ్చలయూనును. ముఖము కాంతిభార, నున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదత్వముకలిగి నాజ్ఞా జేరును. ఈ టైలము మంచినవాచన కలగి మిగడవలె నుండును. అన్నియుగాని ముగిసిపో నుడగాను ముగిసారు.

మదరాసు బ్రాహ్మణేతరులు

నూతన కార్యక్రమము

బ్రిటిష్ కేసులో పెద్ద విధియందు 147 వ సంబంధ గృహమున బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్న సంఘమును ద్రవిడియను సంఘమువారు తమ విధానమును వ్యక్తీకరించుట కొక కథ నిన్న సాయంత్రము గావించిరి. రావుబహదూరు డాక్టర్ సి. నరేశ మొదలియారుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. ప్రతినిధులతో కథ నిండుగానుండెను. జనావరికి దెలియుటకై అన్ని రాజ్యాంగసంఘటన వేడుకలవారుకూడ కార్యక్రమసంతోషము చేశభావలీ నడవలసినదని తమ ఆగ్రహాభావ న్యాయములో దెలిపిరి. బ్రాహ్మణేతరపక్షమును స్థాపించుట యందు ఈసంఘము చేసిన కార్యములను నుడివిరి. బ్రాహ్మణేతరపక్షము చీలిపోవుటకు గారణములను గూడ వ్యక్తీకరించిరి. జస్టిసు పక్షమువారు బ్రాహ్మణేతర. ఉద్యమముయొక్క ఆదర్శములనుగాని ముఖ్య నూత్రములుగాని దెలిసికొనలేకపోయిరి. తెలిసికొనినను ఆచరణలోనికి దీసికొనినప్పుడు కాపక్షమువారు రెండుమాత్రమును దైర్ఘ్యము జూపలేకపోయిరి. అందువలన తానును (నరేశమొదలియారుగారు) తమ స్నేహితులను జస్టిసు గుంపునుండి విడిపోవలసి వచ్చెను. రెండు పక్షములవారికిని జోహారు లాసగకుండు స్వేచ్ఛ ననుభవించుచు సంఘము యొక్క కేయోదయమును గోరుప్రయత్నములు సల్పుటకు తరుణము ఏతెంచెననిరి. పట్టణముందు కాశీసంఘములు స్థాపించి బ్రాహ్మణేతరపక్షముయొక్క కార్యక్రమమును వృద్ధిచేయువలసినదని బ్రాహ్మణేతర యువకులందరికిని ప్రోత్సాహము చేసిరి.

రంగరామానుజ మొదలియారుగారు

బ్రాహ్మణేతర నాయకులు ఉపేక్షలన శుద్ధ్యమును స్థాపించినప్పుడు తలచినంతగ సంఘము అభివృద్ధికాలేదనిరి. ఇప్పుడు ఉద్యమము స్థాపించుటకు పూర్వమున్న స్థితికంటె తక్కువ స్థితిలో సంఘమున్నదనిరి. ఈసంఘము సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము కావలెనని తెలిపిరి. సంఘమువలన పలుకుబడినిబొంది నాయకులు దానియందు సంకుచితభావమును జూపిరి. సర్. పి. త్యాగరాజుకెట్టిగారు పదవిని నిరాకరించినందులకు తమ అసమ్మతిని తెలిపిరి. బి. రీపదరి అంగీకరించినయెడల సంఘమునకు మిక్కిలిముగా పలుకుబడి పొచ్చి అంతరికలహములు అసంపృప్తి సమీపియి సంఘముపై పడవలసి నుండవలసి నుండెడిది. సర్. పి. త్యాగరాజుకెట్టిగారు చేయకపోవుటవలన వారు అసమ్మతిని దృఢ యెవ్వరును వారినరించినది క్లాసునియమైన పనిగావనిరి. వారి ప్రచారమువలన దురభిప్రాయములను బుద్ధిరహిత కాంగ్రెసుపార్టీ వారి ముఖ్యజరిపినకట్టాపు మునితులసంఘం ఎన్నికలలో జయమొంది రనియు తాముకూడ తీర్ణమైన ప్రచారమునన్ని నియోజకవర్గమువారి పొరబాటుభిప్రాయములను కొలగింపవలసి ఉన్నదనిరి. తమ మనఃస్ఫూర్తిలను భేదములనుమరచి సంఘముకు సజీవముగా జీవనలసిఉన్నదని వేగముగ ను సంఘం గను జేయవలసి ఉన్న కార్యసాధనముకొరకు నూతన కార్యక్రమమును ఏర్పాటు చేయవలసియున్నదనిరి.

సి. అబ్బాయి నాయుడుగారు

సంఘాభివృద్ధి నిమిత్తము భేదములను మరవవలసినదని గన్న మెంటు పింఛనుదారుడు అబ్బాయి నాయుడుగారినిరి. కాంగ్రెసు పక్షమువారు “అబద్ధపుకొరులనియు రాజ్యాంగపు జేబుదొంగల”నియు పాయుడుగారు గర్హించిరి.

మదనగోపాల నాయుడుగారు మొన్న జరిగిన మునిసిపలు ఎన్నికలందరికీ తలచినవనియు, వోటర్లు సోమరులను స్వప్రయోజనపరులనుగూడ బ్రాహ్మణులుచే యేమి చెప్పినట్లు తిరిగెననియు అందువలనవారికి జ్ఞానోపదేశము చేయవలసిన అవశ్యకతయు అందుకొరకై ఒక కాలంటిరుకొరు నిర్మాణము చేయుట అవసరమనిరి. వాలంటిరుకొరువారు కాంగ్రెసును వ్యతిరేకముగా ప్రచారము సల్పవలయును.

సి. కోటిశ్వరగారు

ద్రవిడియను సంఘము లగు సి. కోటిశ్వరగారు సంఘభావమును గురించి వ్యసించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగా సంఘక ప్రాతినిధ్యమువిషయమై నొక్కి చెప్పి దిగువకార్యమును సభవారియెదుటెన్నిది:

“ఈ సంఘమువారు యొక్క ఆదర్శము బ్రిటిష్వారి ఆధిపత్యమున స్వరాజ్యమునుబట్టి సంస్థానాధిపతులను, జనులను కూడినయొక ఫెడరేషను దొరతనము కావలయును.

బెల్గాం కాంగ్రెసుమహా సభాధ్యక్షత

గాంధీమహాత్ముని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి

సన్తాన సంఘము వారి నిర్ధారణ తీర్మానము

20 రాష్ట్రములలోను ఘూర్జరాష్ట్రమునా రెవ్వరిపేరును సూచింపలేదు. బేరారువారు నరసింహచింతామణి తెల్కరుగారి పేరును సూచించిరి. ఐదు రాష్ట్రములవారు మహాత్ముని పేరును ఆయన అంగీకరింపనిచో శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారిపేరును సూచించిరి. బర్మావారు మొదటనే మహాత్మునిపేరు సూచించిరి. తక్కిన అన్ని రాష్ట్రములవారును ఐక్యోరముగా మహాత్మునిపేరునే రెండవసారి సూచించిరి. నిన్న 14 వ తేదీని బెల్గాంలో సన్తాన సంఘసభ జరిగినది. “బెల్గాంలో డిశంబరు నెలలో జరుగనున్న దేశీయమహాజనసభకు గాంధీమహాత్ముడే అధ్యక్షత వహింప వలెను” అనుతీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను.

సంస్థానములను బరగజాలును స్వతంత్రముగా నుండవలయును. ఇట్టిదొరతనమును స్థాపించుకొనుటకు అన్ని నియమ బుద్ధములైన మార్గములనుపరీక్షింపుము దొరతనము నెడల మనము పరస్పర సహకారమును జూపవలయును. అవసరమైనప్పుడు కాసనసభలో అసహాయద్రావ్యమును బ్రవేశపెట్టువలయును హైందవులయొక్క అక్కరలకును, సంఘములకును తగినంత ప్రాతినిధ్యము పట్టుకొనేవయం దుండవలయును. హిందూ మహమ్మదీయ విశిష్టతలను అంటరానితనము దీసివేయుట విదేశీవస్తువులను విస్మరించుట స్వదేశీవస్తుప్రోత్సాహముచేయుట భిక్షులవ్యాపకముచేయుట ప్రతిపక్షపులమీదిపన్న దీసివేయుట పార్టీవారు కోరుచున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య మంతటను వారి పరిపాలనకు లోబడియున్న హైందవులకంపరకును సహజహక్కులకును స్వాతంత్ర్యమును మేము గోరుచున్నాము. కార్మికులను నిమ్మబాతులను అభివృద్ధిలోనికి తీసికొనవచ్చుటవిషయమైన మెప్పుడును మరువరాదు.

ఈ కార్యక్రమము అందరి అంగీకారము బొంది యేకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడినది.

బెంగుళూరు

పురపాలకసంఘపు ఎన్నికలు

(మావిలేఖరి)

బెంగుళూరు, సెప్టెంబరు 14:— ఒకవారమునుండి తేరుతేరు డివిజనులకు 10 మంది సభ్యుల ఎన్నికల నిమిత్తము వోట్లు వేయవలయున్నవి. 19 సభ్యులకొరకై 45 గురు ఎన్నికకునిలితిరి గాన వోట్ల చాల హెచ్చుగానున్నది. జయమొందిన వారిలో 5 గురు సభ్యులకు కాంగ్రెసునందు సానుభూతిగలదు. జానాబు యస్. యస్. యం. రాజీగారు రెండవవారుగాను బి.కె. గోవిందాచారిగారు ప్రథములుగాను వోట్లలో ఎక్కువగాను బడిరి. చామరాజుపేటలో నేషనలు స్కూలులో ఉపాధ్యాయులుగానున్న జి.బి. రావువేంద్రాచార్యులుగారు అంతరికంపై నెక్కువవోట్లు సంపాదించిరి. బి. యల్. చాయన్న, యల్. వి. కల్యాణప్ప, సి. వి. నరసింగరావు తక్కిన విదుగురు కాంగ్రెసువాదులు. ఇటువంటి అభిమానులైన జాతీయవాదులమూలమున నికముందుండి పురపరిపాలన సంఘకార్యనిర్వాహక క్రమము బాగుగానుండును. ఓడిపోయినవారిలో సి. వి. నరసింహ అయ్యంగారియు, యస్. వెంకటాచలపతి అయ్యంగారియు పేర్లు చెప్పువలసిఉన్నవి. ఇద్దరు మహమ్మదీయసభ్యులెన్నుకొనబడుటచేత ఈసారిసభకు మహమ్మదీయసభ్యులను దొరతనమువారు నియోగించి రని తోచుచున్నది. కనుక ఆ బ్యాన్ ఫాను గారు బహుశః క్రొత్త సభలోనుండుట తటస్థంపడు. వర్తకసంఘమువారితరపున రామచంద్రరావు సింఢేగారు ప్రాతినిధ్య మొనగెదరు. వాయుకుడ జాతీయవాదులే నవంబరు మొదటివారములో అగ్రాసనాధిపతి ఎన్నిక జరుగును. బి. కె. గరుడాచార్యులుగారు తప్పకుండ ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నుకొనబడుదురని తోచుచున్నది. ఈక్రింద చెల్లబడినవారు ఎన్నికలో జయమొందినవారు:—

- (1) బి. వి. కృష్ణ అయ్యంగారు (2) జట్టియం. హను మంతప్ప (3) జి. మనియప్ప (4) బేహారు శివీవాస అయ్యంగారు (5) బి. కె. గరుడాచార్యులుగారు (6) యస్. యల్. యం. రాజీర్ (7) జి. పరమేశ్వరయ్య (8) మైకాలమాలప్ప (9) సి. కే. హుచ్చప్ప (10) జి. సిద్ధవీరప్ప (11) బి. అబ్దుర్

లీరిపోర్టు చర్చ

పత్రికాభిప్రాయములు
పైమ్ము ఆఫ్ యిండియా

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 15:—అసెంబ్లీలో జరిగిన లీరిపోర్టుచర్చపై వ్యాఖ్యానముచేయుచు పైమ్ముఆఫ్ ఇండియా పత్రిక యిట్లు చెప్పుచున్నది:—“లిపోర్టులనూయచే త్రోసివేయబడినది. పట్టుటగానని స్పష్టపరచి దానినిత్రోసివేయుటకుపయోగింపబడినవాదముల గల్గి నిజమైన బలమును బహిర్గత మొనర్చియున్నారు. వీరి యుపన్యాసము తక్కినవారు తెలియపరచిన నమ్మకరాహిత్యమైన కథనకంటె నిజస్వరూపమును కల్పించినది. వాదన నిష్ప్రయోజన తెలిసినందువలన అనూనూఖ్యమును బయటికిలాగినట్లువలె కన్పడుచున్నది. లీకమీషను నివేదికపైన ఓటిచ్చినప్పుడు తోయజేయబడిన హిందూ దేశముయొక్క అనూయను గౌరవించనగుట మహాముగన్మర మెంటువారు దుష్టులని అసెంబ్లీవాసుతిబునప్పుడు దీని ఫలితము వచ్చే బడ్జెటులో తెలియగలదు.

‘నాయిసు ఆఫ్ యిండియా’

“బ్రిటిష్ ప్రభుత్వవారి కేమాత్రమైన ఆత్మగౌరవముగాని సమభావముగాని యున్నయెడల, హైందవ ప్రజాభిప్రాయమిం లేనప్పుడుగా తెలియజేసినప్పుడు, వారిస్వీకృతము నరలిపెట్టెదరు. సర్వీసులయొక్క హక్కులచే మోపగినగింపబడి జాలమని అసెంబ్లీవారు అనాగరకమైన ఒకచర్చనవలించిరి. నాని నిరంకుశాధికారులు తమకుకావలసినది పన్ను చెల్లించువారినుండి లాగుటకుటసమర్థులయ్యె యున్నారు. కాసనసభలు చక్కలకొరకై యేర్పడియున్నవి. విశేషముల తేచుముల నణచి వేయుటకు ప్రయత్నించినప్పుడుకాసనసభలు నట్టిబాటుకములగును. అందువలన కాసనసభలలో సాంఘిక జయములు అసహ్యకరములు.

దేశభాషా పత్రికలు లీమానవలను త్రిప్పివేయుటలో అధికారతెలులు సాందిన జయమునకు వారిని యేకగ్రీవముగా అభినందించుచున్నవి. ప్రంపనములో అన్ని వోట్లకుకంటె హిందూదేశములోని సర్వీసులకు పెద్దతెలు లీయబడుచున్నవి. హిందూదేశములో పన్ను చెల్లించగలకే మోయి ఎనియోగింపబడి ప్రభుత్వపక్షక్రింద ప్రజలు ఆశ్రయి యున్నారని నామూచుచుచున్నాడు. ప్రజాప్రతినిధులు గట్టిగా తమ అసమ్మతిని తెలిపిన ప్రభుత్వమువారు తమవస్తువైన సే యున్నారు.

సర్ ఆలీయిహాం దంపతులు

హైదరాబాదు (డక్కన్) వచ్చిరి

హైదరాబాదు, సెప్టెంబరు 15:—సర్ ఆలీయిహాం గారు భార్యాసహేతుడై నేటియుదయమున హైదరాబాదు (డక్కన్)కు వచ్చిరి. పాపాటికలో క్రైబర్ నవాబ్ పెహాదీ డుక్ జంకగాను వారిని కలిసికొని, ప్రభుత్వమువారి అతిథి మందిగమునకు గొనిపోయెను. (అ. పై.)

బాహిం (12) బి. యల్. చాయన్న (13) జి. బి. రావువేంద్రాచారీ (14) ఆర్. గోపాలస్వామి అయ్యర్ (15) సి. యస్. నరసింగరావు (16) యస్. యస్. నీతారామయ్య (17) సి. హయవదనరావు (18) యస్. వి. కల్యాణప్ప (19) యస్. వెంకటరంగయ్యంగారు.

ఇంపీరియలు బ్యాంకు కేసు

కడమసాక్షుల విచారణ

నేటిదినము న్యాయమూర్తి బీబీగారి సమక్షమున ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు చీఫ్ ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు చీఫ్ పాసింగు ఆఫీసరైన యల్. ఏ. క్రూక్ న్యాయశాఖ గ్రాంటు గారిచేత పరీక్షింపబడి తాను 1922 సం॥ మే నెలనుండి జూను ఆఖరువరకు చీఫ్ పాసింగు ఆఫీసరుగా నుండిననియు లెడ్జరుకి పరు లెడ్జరును తయారుజేసినవిషయము తనసంతకము జేయబడు ననియు బాలన్సు షీటునందు లెడ్జరునందు ఒకలక్ష పై చిలుకు భేదముండెననియు ప్రతిపక్షవారమున బాలన్సు షీటు తయారు జేయుదెననియు జెప్పెను.

గ్రాంటుగారు:— ఆగస్టు 25 లేదిన అహమ్మదు బాబు అకౌంటులో చూపబడిన మొత్తమెంత?

సాక్షి:— రు 1, 15, 995.

ప్ర:— ఆగస్టున లోకల్ చెక్కు అకౌంటు సరిచూచినావా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీవు బాలన్సు షీటును పాసుచేసినప్పుడు రు 61, 000 లుండెనా?

ఉ:— లేదు.

ప్ర:— ప్రతిదినము ఉదయము చెక్కుల అకౌంటుల న్నిటిని సరిచూచునా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అహమ్మదు బాబా అకౌంటుమీద నడ్డిమీద 1922 సం॥ జూను 15 లేక 16వ తేదీలలో సరిచూచితిరా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— మొత్తముమీదనే నడ్డిని లెక్క కట్టినారు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఆ మొత్త మెంత?

ఉ:— రు 2, 82, 998 లు.

ప్ర:— నడ్డి ప్రతిదినమునందలి చివర సంఖ్యమీద కట్టబడును.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— సిద్ధ చాదగిగారు క్రాసుచేసికొని వెళ్లిరి.

ప్ర:— చెక్కునకున్న తారీఖును కొంచెము భేదము గలదు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఆఫీసర్ చెక్కింగుదినమున నీవు చేయవలసిన పని ఏమనగా బాలన్సు షీటులోని సంఖ్య కుక్రవారము లెడ్జరు లోని సంఖ్యతో సరిపోవునో లేదో యని చూచుటయేనా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీ పనియంతయు పూర్తయిన తరువాత చూచి సంతకము పెట్టబడెనా?

ఉ:— కొంచె మించుమించుగా అంతయేగాని యంత్రము దీనిని చేయజాలదు.

చాదగిగారు:— మనుష్యయంత్రము జేయగలదు. (నవ్వు)

ప్ర:— ఆఫీసర్ చెక్కింగునోజా నెలయుక్కు కడపటి కుక్రవారమున వచ్చును.

ఉ:— అవును. ప్రతి 4 వ కుక్రవారమున.

ప్ర:— లెడ్జరునందు గనుపించు కుక్రవారపు సంఖ్య రెండవదినమువరకు చెక్కింగు గుమాస్తాచే సరిచూడబడదు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అనగా, కనివారము ఉదయమున

ఉ:— అవును.

ప్ర:— లెడ్జరులోని “ప్రాగ్రెసివ్” బాలన్సుతో విచేయియు కోర్కెము గలుగజేసికొనరు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చెక్కులనుగూడ చూచి కోర్కెము కలుగజేసికొనెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీకు బాలన్సు కాలయననన, కుక్రవారమునందలి జమాఖర్చులు తీసికొని గురువారము నిలువనంది తీసివేసిన వచ్చునా?

ఉ:— అవును. అదేమంచియేదామయము.

ప్ర:— ఆఫీసరు చెక్కింగుదినమున చాల మొత్తము లుండు ననుకొనుము. అసంఖ్యలను చూచినంత ముద్రముననే సంతృప్తి జెందియారనందునా లేక వేనితోనైన సరిచూచెదవా?

ఉ:— అంతటితో తృప్తి జెందెను.

ప్ర:— నీవు దానిని చెక్కుచేయవు. పూర్వ రెండు సంఖ్యలు సరిపోవునా లేదాయని చూత్రము జూచెదవు.

ఉ:— అవును.

సిద్ధపాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు అకౌంటుసరిగా ఉన్నది లేనిది కనుగొనుటకై చెక్కింగు ఎర్వరచి యున్నారనియు చెక్కింగుచెక్కింగు వారపు చెక్కింగు గలవని యు 28 వ జూలై నమొత్తము రు 24, 17, 578.5.11 లనియు ప్రధమమున ఆచ్చల నున్న సంఖ్య 2 లక్షలుగానినో వైమొత్తమునందు 1 లక్ష తప్పననియు ఎచెక్కింగు దినమునందైనవై మొత్తము పూర్తిగా తప్పిననో రెండవసంఖ్య యచట నుండవలె నను సమాధానముగూడ అసత్యమే యని ఒప్పుకొనెను.

ప్ర:— ఆ మొత్తము పూర్తిగా తప్పుమొత్తము.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— వైమొత్తము సరియగునో నీ ఆభిప్రాయము ప్రకారము అకౌంటులో తప్పుసంఖ్య ఉండిన వానిని మార్చవలెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— 4 నెలల చెక్కింగుదినమున చెక్కింగు ఉండునా?

ఉ:— అవును. ‘సమ్మెచన్’ చెక్కింగు.

ప్ర:— డెబిటు, క్రెడిటుల మొత్తములు వెంబడిగా వుండును. తరుపరి నిలువసంఖ్య యుండును. అందుచే అంతే మయిన తప్పులుండిన నీవు గమనించుదువు.

ఉ:— నేను వానిని జూడను. వానిలో నున్నవి యున్నట్లుగానే సంఖ్యలను తీసికొందును. సిద్ధపాక్షి ‘సమ్మెచన్’ చెక్కింగు చేయువాడు బాలన్సు చెక్కుచేయదనియు, నడ్డి లెక్క కట్టినప్పుడు కమరు హెడ్డింగు చూడవలెననియు, నెలకొకటూరి అట్లు చూడవలెననియు, అహమ్మదు బాబా అకౌంటులో గూడ చూచినాననియు, తాను కమరు ఎన్నడును చూడ లేదనియు, జమ 4 లక్షలవరకు ఉన్నసంగతి తనకు తెలియదనియు, 1922 సం॥ కమరునందలి మార్పులెడ్జరు గుమాస్తా చేసెననియు, ఇతర ఆఫీసరులు చూచియుండుననియు, జెప్పెను.

చాదగిగారు:— ఉడు పేరు లేని అర్జీనిగురించి ఎరుగుదునా?

ఉ:— చిన్నాను.

ప్ర:— అది అలజడి గలిగించినట్లు జ్ఞప్తి యున్నదా?

ఉ:— ఎక్కువ అందోళన ఏమియు గలుగలేదు.

ప్ర:— విచారణచేయుదెనా?

ఉ:— ఎక్కువ విచారణ చేయబడలేదు.

ప్ర:— చీఫ్ పాసింగు ఆఫీసరులైనందున నీవు చదువకపోయినను వినియుండువు. విచారణ జరిగినదా?

ఉ:— ఏదో విచారణ జరిగినట్లుగా వినియున్నాను. వివరములు తెలియవు.

ప్ర:— రు 2,00,015 చెక్కుల బాలన్సు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— క్రిందనున్న 1,15,995 తప్పుసంఖ్య.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— బాలన్సు షీటులోని నీవు తప్పుసంఖ్యను తీసికొనినావు.

న్యాయమూర్తి:— అది మార్చబడినట్లు సాక్షి చెప్పియున్నాడు.

గ్రాంటుగారు:— నడ్డికలములో అన్ని సంఖ్యలు నీవు ప్రాసినవేనా?

సాక్షి:— లెడ్జరుగుమాస్తా ప్రాసినవి.

సిద్ధ రెండవపాసింగు ఆఫీసరు పరీక్షింపబడి తాను ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో 1922 సం॥ మే నెల నుంచి ఇప్పుడుగూడపని జేయుచున్నాననియు మే 25 లేదిన మొత్తం రు 1,07,708.15.9 లున్నదనియు అహమ్మదు బాబా అకౌంటులో 16 లక్షలపై చిలుకు సమ్మెచన్ గలదనియు మియాన్ జూను అకౌంటులో కొన్ని మార్పులున్నవనియు జూను 22 లేదిన అహమ్మదు బాబా యొక్క నిలువ రు 1,96,114.6.4 లనియు జెప్పెను. తరుపరి చాదగిగారు క్రాసుచేయగా సాక్షి ఇట్లు జెప్పెను.

చాదగిగారు:— పుస్తకములందు మార్పులు నీకు కాగుగా తెలియునా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీ వెప్పుడైనను బ్యాంకువారిచేత ఈ మార్పులను ఎందుకు నీవు గమనించ లేదని అడుగబడినావా?

ఉ:— లేదు.

ప్ర:— ముడ్డిగారు 15 సంవత్సరములవరకు బ్యాంకులో నున్నారా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— వారినిగురించి వ్యతిరేకముగా మీకేమైనా తెలియునా?

ఉ:— తెలియదు.

ప్ర:— వారు నమ్మకగిన ఉద్యోగులు.

ఉ:— అవును.

సిద్ధ వెంకటరంగాచారి గారు పరీక్షింపబడి తాను ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో గు మా స్తా న ని యు, అహమ్మదు బాబా బాగా నెరుగుదననియు, జూలై 14, 22 వ, ఆగస్టు 18, 25 తేదీలందును, 1922 సం॥ జనవరి 12 వ లేదిన, ఏప్రిలు 6, 12, 20 లందు, మే నెల 11, 12, 18 లందును, జూను 1, 8, 22 80 తేదీలందును తానె పద్దులను ప్రాసించిననియు, కరెంటు అకౌంటు బాలన్సు షీటునుండి తా నాసంఖ్యలను తీసికొంటే ననియు జెప్పెను.

విమృట చాదగిగారు క్రాసుచేసిరి.

ప్ర:— లోన్సునిజన్మిశాఖలో ఉజ్జాయిపు నడ్డి లెక్క ఉంచునా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అట్టి ఉజ్జాయిపులెక్క లెందుకో చెప్పుదునా?

ఉ:— నే నట్టి లెక్కను చూడలేదు. కాన నే జెప్పలేను.

ప్ర:— 4 మాసముల సమ్మెచన్ గురించి ఏమియు తెలియునా?

ఉ:— తెలియదు.

ప్ర:— నీ కేమియు ఈవిషయమై స్వతంత్రజ్ఞాపకశక్తి లేదు.

ఉ:— అవును.

సిద్ధ కందపరాసను సాక్షి ప్రాపిక్యూరున్ వారిచే విచారింపబడి తాను లోన్సు ఏజెన్సీశాఖలో గుమాస్తా న ని యు, 1922 సం॥ 7 వ జూలై నుంచి 1922 సం॥ మే 25 లేదీ వరకు ఆ యు తేదీలందు వేసిన పద్దులు తాను వేసినవేయనియు, వానినన్నిటిని కరెంటు అకౌంటు బాలన్సు షీటునుండి తాను గ్రహించితినివియు, జెప్పెను. సిద్ధ సరసింహాచారిగారు క్రాసుచేయగా సాక్షి రెండవవారము మొదటిదినమున బాలన్సు షీటునుంచి సంఖ్యలను వేయుదననియు, బాలన్సు షీటు ల ను, తె డ్డె రు గు మా స్తా లవద్దనుంచి తాను తెచ్చె ననియు, తరుపరి అది శక్రటారికి బంపబడుననియు, బాంకు ఆఫీసరు లెవ్వరును సంతకముజేయరనియు, బాలన్సు షీటు ప్రస్తుతమున్న స్థితినిబట్టి మార్పుదల యున్నదనియు, అహమ్మదు బాబా అకౌంటులో మార్పు గను పించుచున్నదనియు, ముందటివారములోని బాలన్సును తనమొత్తమును సరిచూచుకొనుటకుగాను చూచెదననియు జెప్పెను.

(విచారణ జరుగుచున్నది.)

కలరా మాత్రలు
డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు రెండు రోజులు
కలరా వేరుకలరా ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము.
కలరా తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.

గ్రహణి మాత్రలు
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-8-0
రక్తచేదనములు, బంకవిరేచనములు, జీగుబిరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మృతలకు మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుగూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును.

విరేచన మాత్రలు
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0
రాత్రి యొకమాత్రను నేవించిన తే నేవారి రుచిరేచనశ్రమముకాగలవు. విచారము వైత్రములేదు చేర్చుకొంటుండలేదునా

నుఖభోగి మాత్రలు
20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0
బుమునకు ధాతువుక్రికి యూనానివైద్యు దీనిని విశేషముగా వాడుదురు. మొదటికిము పంపగలము.
అముతాంజనం డిపో, మదరాసు బాంబాయి.

విచిత్ర కాజకియపరిజ్ఞానము

బెంగాల్ అస్సం కేట్ జనరల్ యన్. ఆర్. దా
నుగారు తమకుమారులకు వ్రాసిన లేఖ.

(శనివారము ప్రకటించబడిన వ్యాసములయందు)

దేశములో ప్రజలయొక్క అశాంతినిగ్రహించి పరిపాలనమునందు భారతీయులు కొంతవరకు పాల్గొనడగుదురను నభిప్రాయముతోడనే ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారు మింటోమార్లే సంస్కరణములను ప్రసాదించిరి. అసహాయాద్యము ప్రారంభమునకు పూర్వమే ప్రసాదించబడిన మాంటెస్మొరెస్ ప్రభుత్వసంస్కరణములను భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నేర్పు నుద్దేశముతో ప్రసాదించిరి. భయపడి కాని పరిపాలనమునందలి కష్టములను కాని ఆంగ్లేదేశము జంకి మనకు స్వరాజ్యము నొసగుటకు మార్గము నడుముపట్టుపట్టి ఓటమి నెన్నడును నంగీకరింపడు.

తనకు లాభమని తోచినది ఆంగ్లేదేశము మన కన్నటికిని స్వరాజ్యమును ప్రసాదించదు. మన ఆందోళనము ద్వేషపూరితమైనకొలది స్వరాజ్యభిర్థి మారము కాగలదు. స్వరాజ్యపక్షము వారిప్రాతిపక్ష్యమును తగ్గించుట కేవల లాభముల నొసగెదరేమో కాని స్వరాజ్యమునుమాత్ర మొసగదు. ఆందోళన మన సరమేకాని ద్వేషపూరితాందోళనము మనకే ఎక్కువ అపకారి కాగలదు.

అసలుసంగతి నెత్తుకొనెదను. స్వరాజ్యభిర్థికి రెండుసంగతులు ముఖ్యపరములు. భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము నొసగుట తనకేలాభమని ఇంగ్లాండు గ్రహించుట యొకటి, స్వరాజ్యము ప్రసాదించినచో భారతవర్షము ఆంగ్లేయుల పరిపాలనమునకు పూర్వమున ననుభవించిన ఆరాజకమునకు తిరిగి లోనుగాదను నన్యకము రెండవది. రెండవవిషయము మొదటిదానిలోనే ఇమిడియున్నది. ఏలనగా భారతదేశమున నరాజకము ప్రబలుట ఆంగ్లేదేశమునకు లాభకారికాదు.

నాలోడి దేశీయులలో చాలమంది నామాటల నంగీకరింపరు. కాని నాకుమాత్రము నిశ్చయముగ యుద్ధానంతరమున ఇంగ్లాండు భారతదేశము స్వపరిపాలనము గావించుకొనుటకు క్రిందిగలియుండుట తనకే లాభకరమని గ్రహించెనని నన్యకము కుదిరినది.

ఆంగ్లేదేశము దృక్పథమునండి యావిషయమును మీరు పరిశీలించునెడల నేనుచెప్పెడిది యథార్థమని మీకు గోచరింపలదు. భారతదేశమున పెద్దపైన్యమున్నను సామ్రాజ్యమునందు నదియే బలహీనమైనది. జవానునంటి దేశము యుద్ధమునందు ఆంగ్లేదేశమునకు విరోధియై భారతదేశముపై దండెత్తివచ్చినచో నేనుచెప్పెడిది! పెద్దపైన్యమును పంపవలసి వచ్చెడిదేనా! అట్లుగాక భారతదేశము స్వపరిపాలన మనుభవించుచు స్వసంరక్షణము గావించుకొను సామర్థ్యము కలిగియుండినచో సామ్రాజ్యమున కెంతచేయూతగా నుండెడిది? అదిగాక ఆంగ్లేదేశము భారతవర్షమును బలవంతుగ కాశ్వతదాస్యమున నుండుటకు వీలులేదనియు, నన్నటికెనను స్వరాజ్యమొసగి భారతదేశమును స్వసంరక్షణ మొనర్చుకొనుటకు సమర్థమైనదానిని చేసి, మిగిలిన సామ్రాజ్యభాగములతో సమానస్వాతంత్ర్యమును గౌరవమును నొగదనననియు ఆంగ్లేయులలో భీకారులెల్లరు నంగీకరించుచున్నారు. డేరాహూన్ కాలేజీ యేర్పాటునకును మాంటోఫర్డు సంస్కరణ ప్రధానమునకును నిదియే కారణమని నేను నమ్ముచున్నాను. సామ్రాజ్యమునుండి భారతవర్షము చీలిపోగూడదనియు భారతవర్షమునకు స్వరాజ్య మొసగినచో విరోధి కాగలదనభయ మొదవుచో దానికి స్వరాజ్య మొసగదనియు ఆంగ్లేయప్రభుత్వము భావించి నేనన్వయించెదను.

భారతవర్షమునకు స్వపరిపాలనము నొసగుట కిచ్చయున్నను, అయ్యది విరోధియగుచో, ఆరాజకము పెచ్చుపెరుగుచో యనుభయముచే ఆంగ్లేదేశము నిర్ణయము చేయజాలకున్నది. దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధాపరణము జూపుచు భారతదేశము విరోధము పూనదు ఘరవా లేదని కొందరును, అసహాయవాదుల యొక్కయు స్వరాజ్యపక్షమువారియొక్కయు చర్యలను, యువరాజుపట్ల జూపబడిన నిరాదరణమును నెత్తిచూపి భారతదేశ విరోధియగునని కొందరును వాదించుచు నున్నారు కావున ద్వేషభావము మనకులేదని ఆంగ్లేదేశమునకు నన్యకము మనము కుదుర్చేయవలెను. స్వరాజ్యపక్షమువారి విషయమున మనకుతీరినియుపకారముచేయుచున్నారు. ఆందోళననుసర

మాంటోఫర్డు సంస్కరణములు లోపభూయిష్టములని చాలమంది నిరసించుచున్నారు. కాని వానివలన మనకు చాలి నంతఅభికారము లభించినదనియు ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునకు స్వపరిపాలనక్రమము నేర్పుటకే వానిని ప్రసాదించెననియు, లోపము లక్కడక్కడ కొన్నియున్నను సహకారభావముతో వాని నుపయోగించుకొన్నచో లాభముననియు, విశేషము తోక్యముకలిగించుకొనుటకుండవలసిన సాయము నాంగ్లేదేశము భారతవర్షమున కొనర్చినచో నెంతయు మేలగుననియు, సామ్రాజ్యమంతయు మన సంరక్షణము విషయమున తోడ్పడుననియు నాయభిప్రాయము మనవారిలో చాలమందిమార్గమాలోచింపక ప్రస్తుతవిషయములనుగూర్చియే పెనగులాడు చుండుటవలన మనము ఆంగ్లేయులకు విరోధులగుదుమేమో యనుభయము కారి కిలుగుచున్నది. దేయను ఆంగ్లేయుని హత్యకేసి అడ్డమువచ్చిన వారిని చంపి తప్పించుకొనజూచి కేసుచేయబడినప్పుడు పిచ్చివాడనని చెప్పుకొన్న గోపీనాథసహాయకు నతని నభినందించుచు. సీ. ఆర్. దానుగారి యాజమాన్యమున జరిగిన వంగరాష్ట్రీయ మహాసభవారు డబ్బిచ్చినానుగొన్న కొట్లతో తీర్మానము నంగీకరించి, తరువాత ఫార్వర్డుప్రతికలో పడను తీర్మానమునకు తాముంగీకరించిన తీర్మానమునకు భేదముకలదనియు తెలుపుట మొదలైనవిషయములవలన ఆంగ్లేదేశమున నెట్టియభిప్రాయము జనించునో యూహింపుము. జలియన్వాలాబాగు డిజిటలైజ్, జస్టిస్ మోకాడ్గియారు సర్ కేంకర్స్ నాయరు గారికేసులో కొనగినతీర్పు, దక్షిణాఫ్రికా, కన్యాదేశములలో భారతీయులవిషయమును కావించుచున్న యన్యాయములు మొదలైనవానిని గమనించినచో ఆంగ్లేదేశమునెడ నేహభావముదయించుట కష్టమైయున్నను కొపముచేయునను పరపక్షమై వ్యాయమును మరువగదను.

కాని ఆంగ్లేదేశము విశేష దూరముననుండి ఇచ్చటి సిథిగతులకు క్రొత్తవారలైన యుద్ధోగ్గులద్వారా పరిపాలనము గావించుచున్నప్పు డిట్టి విపరీతములు జరుగుటయు వానికై మనమా గ్రహమును భీతహామును జెండుటయు సహజమే. ఇట్టి అన్యాయములు జరుగకుండవలెనన్న స్వరాజ్యభిర్థి యవసరము. కాని ఆగ్రహమును విరోధమును పెంపొందించుటవలన నిట్టి స్వరాజ్యభిర్థి మనకు కలుగునా?

భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము నొసగుట ఆంగ్లేదేశమునకు లాభమేయని అంగీకరించినను ఆరాజకముజనించి దేశము మరయెంతజాతిచే జయింపబడునన్న తటస్థింపగలదని భయము కలిగినచో ఆంగ్లేదేశ మట్లుకావించదు. అట్లు స్వరాజ్యమొసగుట భారతదేశమునకు కూడ లాభకారి కాజాలదని తోముచుత్తము చదివినవారికి స్పష్టము కాగలదు. రెండవ మానిషింగ్నియన్ యుద్ధమున కనంతరమున గ్రీసుదేశమును మానిషింగ్నిరాజుగు ఫిలిపుయొక్క దుష్కరిపాలనమునండి సంరక్షించి, దానిని తోమక సామ్రాజ్యభాగముగ నుంచక సంపూర్ణ స్వరాజ్యమొసగి, చిన్నచిన్న రాష్ట్రములకు భిన్నమైయున్న గ్రీసుదేశము నంతర్వ్యభేదముల వారిని పడచైచి దానికి తీరనిఅపకారము నొనర్చిన దయ్యెను. ఈవిషయము మామెనుకువెరిచిత తోముకచరిత్రమును జదివిన విస్తృతము కాగలదు.

గ్రీసుకుపట్టినయవస్థ మనకుకూడ పట్టగలదేమోఅని ఆంగ్లేదేశమునకు భయముండుట సహజమే. మనము ఇప్పుడే స్వపరిపాలనము గావించుకొనగలమని చెప్పెడు మన నాయకులలో చాలమంది తెట్టుపరిశోధనమును నిజముచెప్పిన ప్రజాదరము పోవు ననుభయముచేతను జాతీయాత్మగౌరవము దీపింపజేయుటకును నట్లు చెప్పుచున్నారేకాని వేరేమియుకాదు. ఉన్నతాదర్శ ప్రేరేతులగు యువకు లీమాటనిని భ్రమలలోపడుచున్నారు. పరిపాలనాదక్షత అనుభవమువలన చాలవర కలవడగలదని ఆంగ్లేదేశముకూడ అంగీకరించుచున్నది.

మన యువపురుషును పరిచితమైన వంగరాష్ట్రీయనుదర్శి హిందూ మహమ్మదీయసమస్యను విచారితము. హిందువులు జాతిభేదములచే ప్రత్యుచున్నారు. మహమ్మదీయులలో సమత్వముకలదు. ఈవిషయమును తోనాల్డమే ప్రభువు భారతవర్షమునుగూర్చి తానవ్రాసిన గ్రంథమునందు స్థిరపర్చియున్నారు.

హిందువులకు దేవభాష సంస్కృతము, మహమ్మదీయులకు అరబ్బీ పోసీఖాఫల. మొత్తముమీద హిందువుల భాష హిందీయనియు, మహమ్మదీయులభాష ఉర్దూయనియు లేలుచున్నది. హిందువులు హిందూదేశమునే నమ్ముకొనియున్నారు. కానిమహమ్మదీయులు తమయభిమానమును దేశాంతరములకుకూడ వ్యాపింపజేసి యచ్చటిప్రభుత్వమువారు విశ్వాది

వెనుక బడియున్నారు. హిందూముస్లిమ్ వికమత్వము వారా ప్రతికలలోని మాటయేకాని నిజముగలేదు. విదేనియొక సందర్భమున రెండుసంఘములవారైన నేకమయి ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించెదమన్ను. కాని అదికూడ అపురూప మగుచునే యున్నది. హిందూమహమ్మదీయు లొకరినొకరు నమ్ముటలేదు. పాతికయేండ్లపూర్వమే సిథిగతులు బాగుండెను. హిందువులు బెంగాలులో ముఖ్యముగ మహమ్మదీయులను తక్కువజాతివారినిగా జూచెరు. హిందువులు పురోవృద్ధిగాంచుచున్నారనియు తమకు తక్కువగా జూచెదరనియు మహమ్మదీయులకు తోపము. విశ్వాభివృద్ధియైన కొలది మహమ్మదీయులకు కారణము ఆంగ్లేయులపట్ల భారతీయులకు వలె హెచ్చునాగెను. సరిమాన గౌరవముపట్ల కాంత్య ఎక్కువ కాజొచ్చెను. ఈసమానత్వము సిద్ధించినగాని ఉభయజాతులకు వికమత్వము, సిద్ధించదు. అట్లు వికమత్వమే సిద్ధించక ఉభయ సంఘములు నొకరిగొంతుకల నింకొకరియొంటకు యత్నించుచున్నచో వీరిమధ్యతగువులాటలను తీర్చుట కింకొకజాతి యుండవలెనా? వికమత్వము సిద్ధించకపూర్వమే స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడినచో రక్తపాతము కలుగనా? ఇక అస్పృశ్యులవిషయము విచారితము. వీరివిషయము మద్రాసులో నున్నంత తీవ్రముగ బెంగాలులో లేకపోవచ్చును. వారు తమకు సమానమగు హక్కు లుండవలెనని పోరాడుచున్నారు. బ్రాహ్మణుని, అస్పృశ్యుని భేదముతోమాడని ఈ ప్రభుత్వము పోయి, జాతిమతభేదములతో కూడుకొన్న మనవాణికే స్వపరిపాలనమువచ్చినచో నీ అస్పృశ్యులగతి యేమికావలెనో ఇప్పుడు కాకపోయినను మరికొంతకాలమునకయినను రక్తపాతములు గకపోదు అభివృద్ధికడుతగ్గలకపోదు. దక్షిణాఫ్రికా, కన్యాలో భారతీయులనుభవించుచున్న యవస్థనే వారనుభవించవలసినదమను. బెంగాలు, చుదాగిసుకాక ఇతర రాష్ట్రములలో వారిస్థితివారికే తెలియకపోవచ్చును.

ఇకమనజాతి విభేదములసంగతి చెప్పనక్కరయే లేదు. ఇన్నివిభేదములున్నపుడు వికమత్వమెట్లుసిద్ధియ్య? జాతివిభేదముల తీవ్రత తక్కువగనున్న వంగదేశమునందే గౌరుగారి వర్ణాంతరవివాహములబిల్లన కంత ప్రాతిపక్ష్యములు జనించెనా? ప్రభుత్వమువారిలో పోరాడుచున్నపుడు మనము జాతిమతభేదములను లెక్కింపనిమాట నిజమేగాని ఈప్రభుత్వమువారినిచో నేమికాదగును!

ఏకజాతి, ఏకమతము, ఏకభాష, యేకనాగరకతకు కలిగిన మన బంగారలో నే ఒక్కటుంటుంబ వ్యవహారములందుకక్కని తర విషయములందు ప్రజాపయోగమునకు వలసిన జాతీయతాభావము నాదరణలో పెట్టజాలనపుడు యావద్భారతదేశమునందలి జాతీయతవిషయమును చెప్పనేటికీ తాత్కాలికతాసామున నేకమై రాజకీయ నిధులకై ధనమును జను లొసగుచున్నారనట నేనంగీకరింపక పోవుటలేదు.

రాష్ట్రములలో హాస్యమున్న అసూయచెప్ప నక్కరలేదు, వీహరువీహారీలకేయనియు, అస్సాముఅస్సామిలకేయనియు, పంజాబు పంజాబీలకేయనియు నేటివరకు ఆందోళనము తీవ్రముగనే జరుగుచున్నది.

మనసంరక్షణము మనమేచేసికొనుటకు వలసినపైన్యము నాకాదభేదము ఆంగ్లేదేశ మారకపోషించునా? విషయము స్పష్టముగనేయున్నందున వివరములను తెలుపబూనను.

ఈవిషయములన్నియు మనకు స్వరాజ్యముప్రసాదించుట కభ్యంతరము లగునని ఆంగ్లేదేశము భావించుచున్నది. ఈయభ్యంతరములు తొలగినగాని ఆంగ్లేదేశము మనకు స్వరాజ్యమియజాలదు. ఈయభ్యంతరము లిప్పుడే కొంతవరకు పరిష్కారముచున్నవికాని ఇందుకు కొంతకాలము పట్టకమానదు.

క స్థూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10 0

ఇవి కృత్యమున నేపాకేజీపు కస్తూరి, మందిగోళ నము, అదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచినంపుచుపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైత్యము, కైత్యభాగము కైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము గొండలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగ తాదతగివి. ప్రతిగృహమున నుండవలసినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలంగల గృహునందుండవలసినవి.

అమ్మకాంజనము డిఫో బొంబాయి, ముద్రాను.

గుంటూరు భీమాకంపెనీ
మోసము: కేసు

హైకోర్టులో అప్పీలుచిరణ

న్యాయమూర్తులు రామేశ్వరము
జాక్షనుగార్ల ఎదుట

గుంటూరునందు, జె. కె. రాజారావు, బలిశేషలి లక్ష్మీ
కాంతము, రాజేశ్వరరావు అనువారలు, బొంబాయిలోని, ఆసి
యాను భీమాకంపెనీని మోసమునర్పి, వారివద్దనుండి ధనము
నష్టపరిచిరిని దేబడిన కేసునందు, ముద్దాయిలచే నొనర్పబడిన
అప్పీలు, ఈదినమున హైకోర్టునందు, న్యాయమూర్తి రామే
శ్వరము, న్యాయమూర్తి జాక్షనుగార్ల యెదుట చిరణము వచ్చెను.

ఆరోపణలు:—ఈ కేసునందు, క్రిందికోర్టులో 1 వ ము
ద్దాయి, బొంబాయిలోని ఆసియా భీమాకంపెనీయొక్క సబు
వీజంటు, రెండవ ముద్దాయి, గుంటూరునందున బు వీజంటు, మూడవ
ముద్దాయి, గుంటూరులో నొక డాక్టరు. వి. వి. సుబ్బారావు అ
నునొకని పేరు 10 వేలకు జీవితమును భీమాచేయించిరి. అసలు,
వి. వి. సుబ్బారావు అనువ్యక్తి లేనేలేదు. రెండు ప్రీమియము
కట్టినతరువాత, భీమాదారుడు మరణించెననియు, ఆతనిభార్య
యగు ముబ్బమ్మ అనునామె కొరగా, భీమామొత్తమును బొం
బాయి హెడ్డుక్వార్టర్స్ నువారు పంపిరినియు, ఆమె త్రమసు ము
గ్గున నష్టపరిచిరినియు, ప్రావీక్ష్యావనువారి యాలోపణము.

రెండవ ముద్దాయి తరపున డాక్టరు స్వామినాథనుగారు
వాదించుటకు ప్రారంభించినపుడు, మూడవ ముద్దాయియగు ఎ
తిరాజుగారు, ఈ కేసునందు ముద్దాయి లందరకును. ఈమోస
ము నొనర్చుట అందరకునుగలసి, ఒకేయుద్దేశమును, ఆయుద్దే
శమును నిర్వహించుకొనుట కొకేవిధమున నిర్ణీత కార్యక్రమము
లేదనియు, అందుచేత “మిన్ జాయిండరు ఆప్ చాన్స్”
అనుదోషమునకు గురియగుచున్నదనియు నాడేపించిరి. ముద్దా
యి లొకేవిధముననుదేశముతో వర్తించినదియు లేనిదియు నిర్ణా
యించుటకు ప్రస్తుతిము, కేసునివరములచిరణంపనిది వీలు లేదను

కారణముచే న్యాయమూర్తు లీయాతేపణను త్రోసివేసిరి.

2 వ ముద్దాయితరపు నాదన:—రెండవ ముద్దాయితరపున
డాక్టరు స్వామినాథనుగారు వాదించుచు, రెండుమూడు ముద్దా
యిలకు ఈమోసమునం దేమియు దెలియదనియు, 1 వ ముద్దా
యిచే ఆమాయకులగు వీరు సాధనముగ నుపయోగించుకొనబడి
రనియు నుడివీరి. 1 ముద్దాయి 1916 సం॥నుండియు గుంటూరు
నందు వై భీమాకంపెనీకి, చీఫ్రువీజంటుగ నుండెను. ఈతడు
2వ ముద్దాయివద్దకు వచ్చి వి. వి. సుబ్బారావు వనునతడు తనతోటి
యల్లాడనియు, తుమ్మిడిపేటయందు, భూస్వామియనియు దెలి
పి, 2 వ ముద్దాయిచేత భీమాపత్రముపై సంతకము జేయించుకొ
నెను. 1 ముద్దాయిమాటలను నమ్మి 2 ముద్దాయి భీమాపత్రముపై
సంతక మొనర్చెను. అంతియేగాని, ఈవిషయమున ముద్దాయి
ను కేమియు నెఱుఁగెను. తరువాత, వి. వి. సుబ్బారావు మరణించె
ననియు ఆతనిభార్యయగు ముబ్బమ్మ విధవత్వము నందెననియు,
తొలుపుచు ఆమె పేర భీమామొత్తమును చెల్లించగోరుదు హెడ్డు
క్వార్టర్స్ నునకు పంపబడిన జాబునందు 5 శుబ్బమ్మ ౧0/0 బి
ఎత్. కాంతము, చంద్రికాప్రెస్సు గుంటూరు అనియుండెను.
చంద్రికాప్రెస్సునందు 1 వ ముద్దాయియొక్క భావమరిదియే
మానేజరుగ నుండెను. హెడ్డుక్వార్టర్స్ నుండి జాబులుగాని,
చెక్కులుగాని ముబ్బమ్మ పేర వచ్చినయెడల నీతడు ముందుగనే
వానినిదీసి, తనబావయగు 1 ముద్దాయికి పంపియుండవచ్చును.
భీమాపత్రములపైనను, ఇతరపత్రముల పైనను గల వ్రాతలన్ని
యు 1 ముద్దాయి దస్తూరీయందే యుండెను. హెడ్డుక్వార్టర్స్
ర్సునకు పంపబడిన, వి. వి. సుబ్బారావుయొక్క జాతకము క
న్నడములో నుండెను. అందు ముఖ్యవిషయములను అంగ్రము
లోనికి భాషాంతరీకరించి 1 ముద్దాయి దస్తూరీలో నే మాట్టిమలో
వ్రాయబడియుండెను. బొంబాయినుండి హెడ్డు క్వార్టర్స్ వా
రు ముబ్బమ్మ పేరు 9864-0-0 లకు క్రాసుడు చెక్కునంపిరి.
ఇది, 1 వ ముద్దాయి పేర ట్రాన్సుఫర్ జేయబడినటులగలదు.
అప్పటికి 1 ముద్దాయి ఒక గృహమును నిర్మించుచుండెను. క్రొ
త్తకానసభలో ప్రవేశించుటకు ప్రచారమునర్పించుండెను. వీ
నికొగాను ధనమత్యవసరముగ గాజుసియుండుటచే నీమొత్తముం
దుకుపయోగపడియుండవలెను. ఈవ్యవహారమునందు రెండవము

ద్దాయికి వ్యక్తిగతపంబుధము లేదు. సుబ్బారావు ఐడెంటిఫికేష
ను సర్టిఫికేటు అంతయును 1 ముద్దాయి దస్తూరీలోనే యుం
డి. చివరసంతకము మాత్రము రెండవముద్దాయి దస్తూరీగలదు.
మొదటి ముద్దాయివచ్చి సుబ్బారావు తనపంబుధునని దెలుపగా న
త డాపత్రముపై సంతక మొనర్చెను.

ఇంకను ఆర్థమెంటు జరుగుచున్నది. ఇంతలో కోర్టు
వారు అల్పాహారములకు లేచిరి.

భరతపురం సంస్థానమందు వరదలు

అపరిమితమైనప్పటికి

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 13:—దొరతనమువారి ప్రెస్సుక
మూసినకుటుంబు దెల్పుచున్నది:—భరతపురం సంస్థానములో
అపరిమితమైన వరదలు రెండువందల గ్రామములకు నాశనము
జేసినట్లు దెలియుచున్నది. నాశనముగావించబడిన ప్రాంతములన్ని
యుగండ్లచేతపాడైపోయినవి. అందుమూలమునకు జననమున గాని
అధికీగాని యెంతవత్తుమాటిలేనే. దెల్పవీలులేదు. భరతపురము
లోని ధాన్యపుకొట్టనియును బాడైపోవుటచే ప్రస్తుతము ఆహార
మునకు ప్రజలకు చాలయిబ్బందిగా నున్నది. ఇతరప్రాంతముండి
ధాన్యము పంపించేయుటకు గట్టి ప్రయత్నములు అధికారు న
జేయుచున్నారు.

సిమ్లాలో ప్రారంభసభ

భారతకానసభ ఉపసంఘభవనమున కేసు సాయకా
లము ప్రారంభసభ జరుగును వివిధరాజకీయసంఘముల ప్రతిని
ధులు 11 మందిచేరి ఆహ్వానములను పంపుటనుగూర్చి ఆలోచిం
చెదరు. భారతకాంగ్రెసు సంఘము, మితవాదిసంఘము, నేష
నలు హోమురూలులీగు, స్వరాజ్యపక్షసంఘము, మహమ్మదీ
యసంఘము, భారతకానసభ స్వతంత్రపక్షసంఘము, మున్న
గు సంఘములు నవంబరులో జరుగగల నానానాయక సభకు
ప్రతినిధులను పంపవలెనని కోరుచు ఈ ప్రారంభసభకు వచ్చిన
11 గురును సంతకములుచేసి ఆహ్వానములను పంపెదరు. సెం
బరు నెలలో జరుగగలసభలో స్వరాజ్యమనగా నేమో నిర్ణయం
పబడును. (ఆ. ప్రె)

91 ఓవర్లాండు మోటారు

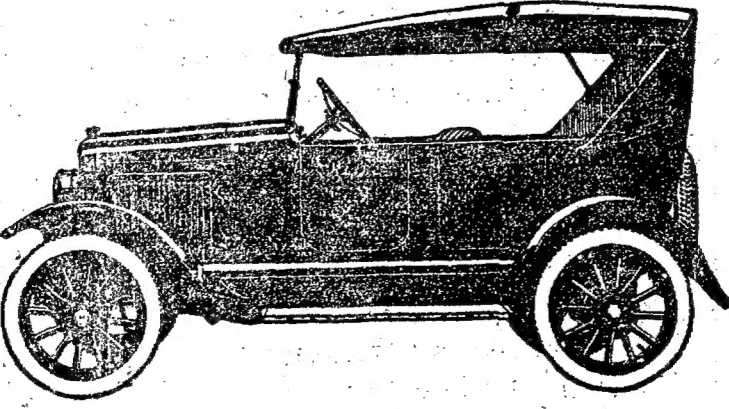
బండిని కొనఁడు

రొఖి దర రూ॥ 3400

మితవ్యయనకుము తగిన బండి

తక్షణమే ఉపయోగించుటకు సిద్ధముగ నున్నది

ప్రస్తుత మితవ్యయాపేక్షయే ఓవర్లాండు 91 మోటారుబండిని కొనుటకు ముఖ్యకారణము. ఈ 91 రకముబండి, సుందరమగు
రూపమును, సుఖమును, మన్నికయు మున్నగు తృప్తికరమగు ముఖ్యాంశములను పొందియున్నది. ఇది, బోల్షిమాగ్నెటో, 5 రిమ్ము,
టైరులు, విద్యుద్దీపముల, స్టార్టరు, హార్వ, మొదలగువాటినికలిగియున్నది. తక్కువ ఉపయోగము లేకుండగనే, సౌఖ్యమునకును,
ప్రస్తుతావసరములకును భంగముకాకుండగ ఇది డబ్బును కూడిక చేయుచున్నది.

ఇప్పుడే వచ్చి చూడుడు—మిక్కిలి మర్యాదగా ఆదరించబడుదురు—మీరు సంతృప్తి జెందెదరు.

అడిగెనే అందు కంపెనీ లిమిటెడ్.

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

కాంగ్రెసునందైన మత్స్యము

కనిపిసామాన్యమూలము.

గాంధీజీగారు 'ఎంగుండియా'లో నిట్లు వాయించుచున్నారు:-

ఇప్పుడు 'ఎంగుండియా'లో వ్రాయవలసినది పాతకుడు ఏమి యాచార్యుని పెరగొందవచ్చును. నిజముగా ఆచార్యులుగావనియు, మనము పోవుచున్న లేదా పోవుననమార్గమున ఆభివృద్ధిగాంచుటయే యని మాత్రము నేను గ్రహింపజేయుచున్నాను. మన మాతృమూల సంగీకరించుటవలన హృదయముగ నిట్టి అన్యోన్యత్వములు గల్గుచుండును.

అసహాయముకన్న అహింస యెక్కువ యనియు అహింస లేకుండ అసహాయమువలన బించుట హాపవనియు మనము జ్ఞాపకముంచుకొనునెడల నేనీపత్రికయందు వ్రాయుసంగతులన్నియు పగటివలె కుద్రముగ లేయుగలవు. వచ్చినకష్టము పాతకునకు తెరచాటిన జరుగుగ లేయుగలవు. వచ్చినకష్టము పాతకునకు తెరచాటిన జరుగుచున్నదేమియును దేదీయదు. నేను విగపట్టుకొని యున్నది గాంతవరకు ఒక ప్రయోజనమును సాధించుటకు ఇంతకన్న జేరుచేయలేకనుగూడదై యున్నది. ప్రతిక్షణమును ప్రతిరోజునుగూడ తోడి ప్రచారకులేమియుచున్నారోయని నిర్ణయించుట చాలకష్టము. ముఖ్యమాత్రమునకు అన్యోన్యత్వ ఫలితమెట్లవారను అట్లేయని నేను తలంచెదను. అట్టితరీ వారు వాగ్ధో నన్ని సంగతులను తెలియజేయనట్లే పాతకులగుడ దెలియజేయవలెను.

పరిస్థితులు మారుకొనిరియు చేయుపనులుగూడ మారుచుండవలెను. రెండును ఒకచోటనే బయలుదేరు నెడల అసంభవమేమియును లేదు.

ఒకటిమాత్రము మనలోని భేదములెక్కువగుచున్నవిమాత్రము అంతరక్షను వెలసియుండవచ్చును ప్రతిపక్షమువారును తమకార్యక్రమమునే నూత్రముచేయుచున్నారు. ప్రతివారును తమకార్యక్రమమువలన వాంఛితార్థమునకు దగ్గరజేరెడమనినమ్ముచున్నాను. దేశములో పివిధపక్షము లున్నంతకాలమును శాసనసభల కార్యక్రమమును పనిజేయుపక్షముగూడనుండును కావున మన అసహాయాద్యమును ప్రభుత్వముతో సహకారముజేయక బోవుట పగాక ఒకరితోనొకరు సహకారము జేయుచుండువరకు బోయి నది. మనముకాలెనని కోరకుండనే ఒకరిములమున నొకరము బలహీనులమై ధ్వంసము చేయబడినవిధానమునకు సహాయము జేయుచున్నాము. మనము దాని ముఖ్యతత్వమును గ్రహింపవలెను. అయ్యదియింకొక గానిమీద నాధారపడి జీవించును. జాతీయ జీవనపు పుట్టికాళ్లులపారమును గ్రహించి బ్రతుకును.

మనము అసహాయాద్యమును నవలంబించినది యావిధానమునందలి దౌర్జన్యమును వంచి చేయుటకు తగిన దౌర్జన్యరహితకీగ నై యుండెను. దుర్బలులు నిస్సహాయులును చేతగాక అహింసావ్రతులై యుండుటను జూచి మనము తృప్తి గాంచితము. ఈవిధానమును వెంటనే ధ్వంసము జేయ జాలక పోవుట వలన యిది వరకు కన్న ఇబ్బంది లెముతో మనలను జాట్టుకొని వెంటనే జాగ్రత్తగనుండునెడల మనలను ధ్వంసముచేయునట్లున్నది. ఈకొట్టుటలో నేనుపొల్లనక పోవుటయేగాక యిందు సంబంధించినవారందరనుగూడ అట్లేజేయుమని కోరెదను. మనము తగుసహాయము జేయలేదన్న యెడల అడ్డయినబడరాదు. నేనిప్పటికిని ఎప్పటికిని పంచవిధపహిష్కారమునందు గట్టి నమ్మకమునే గల్గియున్నాను. ఈభాషము మనలో అంతర్గతమై యున్నది గానివానిని బనిజేయుటకు తగినవాతావరణము లేదని నేనిప్పుడు శుభ్రముగ గనుగొంటిని. ఈవిషయమును అభిలఖారత కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము జరిగినపుడు దేలునుకొన లేకపోతిని. అంతటను అనిశ్వాసము వ్యాపించి యున్నది. ఏపని జేసినను అనుమానమును అపార్థములు గల్గించుటయు నేర్పడినది. మనము ఒకరి కొకరము జవాబులు జెప్పకొనుచుండ వాకిటనున్న శ్రేణువు సంతోషించుచు నైన్యలయును జేకూర్చు చుండును. ఏమైనను సరేదీనిని మనము జరుగకుండ జూడవలెను.

అందు కనితే మనము కనిపిసామాన్యప్రమాణమును గనుగొని అన్నిపక్షములును కాంగ్రెసు వేదికయందు సమావేశమై సమానాదర్యమును జేరుటకు పనిజేయ వలెనని నేనుమాచించుచున్నాను. ఇంతయును అంతరభివృద్ధికార్యము. అది లేకు

యు నుండకలదు. ముందుతమలోని స్వంతవిషయము నాలోచించు పక్షంబు జైటిపనినే ముందుగా భావించరాజకీయజేతలులేదా. అంతరభివృద్ధి జరుగుట నెమ్మదియని తలంచువారు తమ జల మభివృద్ధి గాంచుటకు ఎక్కువస్వాతంత్ర్యము గల్గియుండవలెను. కాని యీపని కాంగ్రెసు వేదికనుండిగాక జైటిజరుగవలెను. కాంగ్రెసు జనసామాన్యమునకు ప్రాతినిధ్యము వహించుటలో నభివృద్ధి గాంచవలయును. ఇంతవరకు వారికి రాజకీయములు పట్టలేదు. మనరాజకీయజేతలు కోరునట్టి రాజకీయవిజ్ఞానము వారికి లేదు. వారి రాజకీయములు అన్నము ఉప్పుతో మాత్రమే సరిపావునున్నది. చెన్నమాలగుడ చెప్పను. ఏలనగా నెయ్యి, నూనె అంటే యేమో లక్షలకొలిపివండి యెరుగరు వారిరాజ్యాంగవిషయములు సంఘపరిష్కారములలో సరి పావును. మనము రాజకీయజేతలను ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపూలముగ ప్రజాప్రతినిధులముగ నున్నామని మాత్రము చెప్పట యుక్తముగ నుండును కాని వారుసిద్ధముగానిదేవారినుపయోగింప ప్రారంభించినయెడల వారికి మనము ప్రాతినిధ్యమును నహింపజాలము. మనము ముందు వారికోరకై వారిమధ్య పనిజేయుచుండవలయును. వారికష్టములను గమనించు వారికేమి కామలసియుండునో తెలిసికొనుచుండవలెను. మాదిగవాండ్రతో గలసి మాతిగవాండ్రుగ నుండవలెను. అట్లుండి పనిజేసినయెడల పైతరగతులవారి యిండుతుండిచివాచపార వేసినముక్కలనుటయెట్లుండునో తెలిసికొనవలెను. ఇండ్లనెడల పెట్టెలలో బొంబాయి కార్మికులందువానిలో నుండి రెంట్లుండునో తెలిసికొనవలెను. మనము గ్రామీయులతోజేరి వారు నడుచుచుండుకొని వీపు ఎండలోమాచుచుండ యెట్లుపనిజేసెదరో అట్లేజేయు చు గ్రామములలో పశువులు త్రాగిపార్చాడి గుడ్డలు కుండలు కడిగిననీళ్లుత్రాగుచు నెట్లుండునో అట్లే మనమునుండవలెను. అప్పుడే అప్పటికే మనము ప్రజాప్రతినిధుల మగుదుము. అప్పుడు నేనీ వ్రాయుట యెంతగట్టిగ వ్రాయుచున్నానో అంతగట్టిగ మీరు కోరినట్లు పనిజేసెదరు.

“మేమింతాచేయలేము. ఇంతా జేయవలసియున్నయెడల స్వరాజ్యమును వెయ్యేండ్లు కాని యెక్కువగాని ఒకసలాము” అని కొందరు జెప్పెదరు. ఈఆశ్చర్యమొందిచే. కాని మనలోకొందరమైనను యీభాషను బడినగాని సంపూర్ణ త్యాగము గల స్వతంత్రజాతి జనింపజాలదు. కావున అందరును యేకమనస్కులై మనస్సులోనైనను జనసామాన్యములో నొక్కటియై అందులకు జైటికి చిహ్నముగను పడుటకు గానువారికోరకై వారిపేర కోజుకు 30 నిమిషములైన మాలుబడుకవలెనని నేనుకోరెదను. భారత మాతృమునుగోరి స్వర్గసౌఖ్యము ను జెందగోరు హిందూమహాత్ముడియ పాట్లీ ప్రైవేటువారులలోని ప్రాజ్ఞులందరును ప్రార్థనజేసెదరు.

కోజుకుకో జెక్కువగుచున్న హిందూమహాత్ముడియ జైవములను తొలగించుటకు కాంగ్రెసు వేదికయందు అన్నిపక్షముల వారిని జేర్చి పరిష్కారముగాకుండ పోవుచున్న సమస్యను పరిష్కారముజేసి అన్యోన్యవిశ్వాసము అన్యోన్యసహాయములపై ఆధారబడిన జాతీయస్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు గలపిచ్చి అశనంతమ భగ్గుముజేయుచున్న ట్లుండుసమస్యను పరిష్కారముజేయుమార్గమును పన్నుచున్నాను. మరేకారణము జేయన్నను వికమత్యము జేకూరుటకైనను మనము మనలోగల రాజకీయక్షులను బోగొట్టుకొని ఒకటిగ నుంచుటకు ప్రయత్నము జేయవలెను. ఇందులకు నేను కొన్ని సూచనలగా విం చెదను.

(ఈ సూచనలభాగమంతయును 12 వ తేదీ శుక్రవారము పత్రికయందు ప్రచురింపబడినవి. పాతకులు వానినిగమనింపవచ్చును.

అఖండ పాఠపుత్సవము

అమృతనదులో నిన్న జరిగినది

జయట్లోలో అఖండపాఠవిషయకసత్యాగ్రహము 14.9.1923 వ తేదీని ప్రారంభమైనదిగాన అమృతనదులో వాల్మీకోత్సవము నిన్న జరిగినది. ఈరోజుపు జరుపుచు 5 అణాలనిధికి ధనమును సమకూర్చుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఇతరచోట్లగూడ నిట్టిసభలను జరుపవలెనని శిరోమణిసంఘమునా రాజ్యాపించిరి. రాజభక్తులందులకు ప్రతిపూలముగా సభలను జరుపవలసిరి. తుశేలగామునున నొకటి జరిగినది. (అ. పే.)

గౌతమీ గ్రంథాలయము రాజమండ్రి

(మాగంటి బాపినిడుగూరు)

నేను ఆమెరికాదేశమునందున్న పుడు, ఏనూతనపట్టణమునకేగినను అచటిగ్రంథాలయములు, విద్యాలయములు దర్శించుచుండెదవాడను. కారణము ఏదేశభివృద్ధి నైనను కనుగొనవలెనన్నా ఆదేశ విద్యాసంస్థలుమాడవలెను.

ఈమధ్య గౌతమీగ్రంథాలయము దర్శించు అవకాశముకల్గినది. ఆంధ్రదేశములో కల్ల ప్రభుత్వసంబంధము లేకనే నాన్ అఫమయల్ ప్రజలకు ప్రజలునడపు గ్రంథాలయము లకల్ల, పుస్తకములలోను, చదువరులలోను, సభ్యులలోను, అగ్రస్థానములకరించుచున్నదని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాడు. ఈ గ్రంథాలయము దర్శించిన నాయకులు కొందరుదీకిని, ప్రీమియర్ యిక్స్ట్ర ట్యూమ్ ప్రకాశమైనది, గ్రేటెస్టు నాన్ అఫీషియల్ రిటరరీ యిక్స్ట్ర సౌతుయిండియా దక్షిణ హిందూదేశములో ప్రభుత్వసహాయములేని వాటిలో పెద్దదని చెప్పటలో సతిశయోక్తికాదు.

ఆంధ్రదేశమునందు గ్రంథాలయములలో ముఖ్యమైనవి మూడున్నవి.

- 1. రామమోహన గ్రంథాలయము, బెజవాడ.
2. బాలసరస్వతీ గ్రంథాలయము, అంగలూరు.
3. గౌతమీగ్రంథాలయము, రాజమండ్రి.

రామమోహన గ్రంథాలయము. బ్రిటిషు ఇండియాలో ఏప్రాంతమున లేనటువంటి, ప్రభుత్వసహాయము లేని స్వతంత్ర గ్రంథాలయోద్యమము ఆంధ్రదేశమునందు బయలుదేరదీసి, ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు నూతనగ్రంథాలయముల స్థాపనకు, సంఘములకు, ప్రదర్శనములకు మిక్కిలి తోడ్పడెను.

బాలసరస్వతీగ్రంథాలయము పల్లెటూళ్లకు మార్గదర్శకముగా పనిచేయుచు, గ్రామాభివృద్ధికి గ్రంథాలయము కల్లు తోడ్పడగల్గినదియు నిదర్శించుచుండెను.

ఇకనీగౌతమీగ్రంథాలయము, ఆంధ్రయుగపురుషుడగు మన వీరేశలింగము పంతులుగారి కర్మక్షత్రమును రాజమహేంద్రవరమున ఇప్పటికి 24 సం||క్రిందద స్థాపింపబడి, నవీనపద్ధతుల మీద అత్యంత సమర్థతతో ఆదర్శప్రాయముగ నడపబడుచున్నది. నూతన భవనమున ప్రతిదినము చదువరు లెందరో వచ్చి జ్ఞానార్జనము చేయుటగూడ నేత్రోత్సవమయ్యెను. ఈ గ్రంథాలయమునకు నానాదేశములనుండి పత్రికలు, ప్రకటనలు, పుస్తకములు, వచ్చుచున్నది. పరిశోధనచేయు పండితులు చెన్నపట్టణమున కేగకుండ ఇటల పరిశోధనసాగించుట కొంత వకాశముగలదు. ఆంధ్రదేశమున రాజనరేంద్రుని రాజధాని నేటికిని విద్యానిలయమయి వన్నెగాంచుటకు ఈ గ్రంథాలయము విశేషముగా తోడ్పడెనని చెప్పటకు సందేహములేదు. ఇయ్యది నగరమున ప్రతిగృహమునకు గుడిసెకు జ్ఞానదీపికను గొని పోవ ప్రయత్నించుచున్నది.

గౌతమీగ్రంథాలయ పక్షమున, లేక ఈపుర ఇతర గ్రంథాలయములతో సమ్మేళనచేసి, ప్రతి పేటయందును, నొక కాళిస్థాపించి, గూడెములలో జనలకు బాహ్యులద్వారా జ్ఞానవ్యాప్తి చేయుటకు చాల అవకాశముగలదు. ఇట్టి పనికి పురజనుల తోడ్పాడుతో, దీనికి గ్రంథాలయ సేవకులు వెంటనే పూనికొని, గ్రంథాలయమనిన కేవలము గ్రంథనిలయమేగాక, దీనిని సర్వవిధముల ఒక ప్రజావిద్యాపరిషత్తుగా జేసి ఆంధ్రదేశమునకు మార్గ దర్శకులగుదురుగాక.

డాక్టరు బినెంటు

నాయకులసభ సిమ్లాలో నేడు 15 వ తేదీని జరుగును.

డాక్టరు బినెంటుగారు 13 వ తేదీని సిమ్లాలో నున్న ప్రముఖులను విడివిడిగా చూచిరి. నేడు 15 వ తేదీని వారందరును కలసి ఆలోచించెదరు. “అంబేద్కరు అంగీకరించు రిపోర్టు తోచుచున్నది. నాయకుల మహాసభ నవంబరులో జరగవచ్చును” అని బినెంటుగారు తెలిపిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924.వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 15.వ తేది

సోమవారము

బిసెంటుగారి ప్రయత్నములు

భారతవర్ష మంతయు నెక్కమాదిరి స్వపరిపాలన విధాన మును గొరుటకు, బిసెంటుగారి ప్రయత్నములవారును ఏకము గావలయునని అడుగుచున్నారు. కాంగ్రెసులో సీతరుణమున బిసెంటుగారు ప్రవేశింపవలెనని యీ యే ముఖ్య దేశ్యమై యుండును. తమవత్తుమువానిని కొందరు జేర్చి స్వపరిపాలన విధానమును తయారుజేయుటవలన నెట్టిలాభము గలుగలేదని, బిసెంటుగారికి దెలియును. ఈమె కనుచరవర్గ మత్యల్ప మని బ్రటిష్ ప్రజలు గ్రహించిరి. కాంగ్రెసును విడిచిపెట్టి వెలుపల పనిజేయుటవలన నెట్టినష్టము వాటిల్లెనో బిసెంటుగారికి దెలిసి వచ్చెను. ఆమెరాయబారిము నిష్పల మయ్యెను. బిసెంటుగారి రెట్టనంకల్పమునకు గడంగినను, తదేక నిష్ఠతో బనిచేయు నని, ఎల్ల రెరింగినవిషయమే. ప్రస్తుతసమయమున, జరుగవలసిన కీర్తవ్య మేమి? స్వపరిపాలనవిధానమును తయారు జేయుటయేనా? ఎవ్వరికొర కీవిధానమును తయారుజేయుట? పార్లమెంటు సభవారికి ప్రదర్శించుటకొర కని చెప్పుచున్నారు. స్వపరిపాలనవిధానమున కంగీకరించుటకు పార్లమెంటు సభవారు సంసిద్ధముగ నున్నగదా, ఇట్టివినికి బూనిన లాభముండును? పార్లమెంటుసభ వారికను, ఉపేక్ష భావమును విడువలేదు. అక్కర లేని పనుల నన్నిటిని నెట్లైన జెట్టుకొందురు గాని, ముఖ్యమగు హైందవసమస్య విషయమై యోచింపకున్నారు.

అక్టోబరు నెలలో మరల సభినివేశరాజ్యసమావేశమును లండనునగరమున కూర్చుటకు భావను గారు ఏర్పాటుజేయుట, పనిలేని మంగలి సావెతను జ్ఞాపకమునకు దెచ్చును. బ్రటిష్ ప్రభుత్వమువారి కింతకన్నను అవసరవిషయ మేదియు గనుపింపలేదా? హిందూదేశసమస్యను పరిష్కరింపక తప్పదని గోచరించునటుల జేయవలసినభార్యత భారతీయులపై నిలించియున్నది. అందుకై నిర్మాణకార్యక్రమమును తదేకదీక్షతో నిర్వహింపవలసిన యవసర మెంతగలదో దెలుపనక్కరలేదు. ఒకవంక హిందూమహమ్మదీయకలహములు పెచ్చుపెరుగుచున్నవి. హిందూమహమ్మదీయసంయోగము గుడరుటకు, బలమగు ప్రయత్నములు జరుగవలసి యున్నవి. గాంధీమహాత్ము డిషయమై కట్టుదిట్టముల నేర్పరుచుటకు, డిల్లీనగరమునకు మరల బయనమై యుండెను. మహాత్ముడు సర్వశక్తిని ఇందుకొరకు భారభార్య సమకట్టి యున్నాడు. తుదకు బహిష్కారములను సయితము వదలుకొని, ఆంతరంగిక మగు పోరాటములను సమయజేయ సంసిద్ధుడై యున్నాడు. అస్పృశ్యతను నివారించి హిందూసంఘమును బలపరుపవలసిన యవసరము

గలదు. కద్దరు నిర్మాణమును అత్యంతవేగముతో కొనసాగించుట ముఖ్యవశ్యకము. ఇట్టి సిథిలో, స్వపరిపాలనా విధానమును తయారుజేయుటకై ప్రాద్దుపుచ్చవలసిన యవసరము గలదా?

వెనుక కాంగ్రెసు విధానమును తయారుజేసి అధికారులకు బంపియుండిరి. కాని అది మూలద్రోయబడెను. ఈమారయినను, అంతికిన్నను వేరు జరుగునా? కేవల యాచకపద్ధతులవలన బ్రయోజనముండునా? ఒకవంక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులు కొందరు బయలుదేరుచున్నారు. సామ్రాజ్యములో నిలిచిన, స్వాతంత్ర్యము బడయుటకవకాశములేదని వారువాదించుచున్నారు. ఇంగ్లండుతనదృక్పథమును త్వరలో మార్చుకొని, స్వపరిపాలనావిధానమున కంగీకరింపనియెడల, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే షర మావధి యనునమ్మకము బలపడకమానదు. కాంగ్రెసుమతమునందు, ఉభయదర్శములకును చోటు గలదు. అందుచే ఇంగ్లండుపై ఖరీ కనిపెట్టుకొండ, ఇంగ్లండుకు సమర్పించుటకు స్వపరిపాలనావిధానమును తయారుజేయుటవలన నేమి ప్రయోజనముండునో తెలియదు. స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యమనిన, స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యమని అర్థమగు నెడల, తమ కనుకూలించెడివిధానమును తయారుజేయుటకు భారతీయులకు హక్కు గలదు. పార్లమెంటుసభవారుగీనిని ముందుగ గుర్తింపవలయును. అందుకు వారు అంగీకరింపనిచో, భారతదేశము మరియొక యాదర్శము ననుసరింపవలసి వచ్చును. ఇంగ్లండుకు చురుకుబుట్టించుటకు, హిందూదేశము స్వతంత్రమై నాథారపడుట ధర్మము.

స్వపరిపాలనవిధానములు మారుచుండును గాని స్వయంనిర్ణయధికారము మారజాలదు. అయ్యది ప్రతిజాతికిని జన్మస్వత్వము. దానిని తొలగించుట నాగరికలక్షణము గాదు. స్వయంనిర్ణయధికారమును సంపాదించుటకై చేసెడి యత్నములలో అందరకు సమానమగు సంశయము నూలువడుకుట, కద్దరును నిర్మించుట యని తెలిసది. స్వదేశప్రతాపముఖ్యము హిందూదేశమునందు చాలకాలమునుండియు గుర్తింపబడుచుండెను. కద్దరు నిర్మాణమును పూర్తిజేయుట కన్నిపక్షములవారునుతోడ్పడుచో, పని అవలీలగ జరుగును. ఆర్థికరాజకీయ సమస్యలకు మూలాధారమగు మహాత్కార్యమును హిందూదేశము నిర్వహించిన దగును. ప్రపంచమంతయు సాధింపదలచిన జీవితసమస్యను, హిందూదేశము పరిష్కారము జేయగలుగును. అయినను, స్వపరిపాలన విధానమును తయారుజేయుటకు మాకెట్టియభ్యంతరము లేదు. అందువలన సత్వరస్వపరిపాలనసిద్ధికి విశేషలాభ మేమియు గలుగదని మాత్రమే మాకు భయము గలదు. ప్రజలదృష్టి పరిపరివిధముల బోవువేమోనని తలంచెదము. బిసెంటుగారు సిద్ధాకు బోయి, హైందవశాసన సభలోనినాయకులను సందర్శించెను. నేడు జాయింటుసభ జరుగు ననియు, రాండు ఫుబిలు సమావేశమును కూర్చునిషయమై యోచింపబడు ననియు, ఈసభ నవంబరునెలలో జరుగు ననియు దెలియుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు గూడ ఈసమావేశమునకు హాజరుగావచ్చునని దెలుపబడినది. అన్నిపక్షములవారును కలిసి నిర్మించెడి స్వపరిపాలనవిధా

నము, దేశప్రతి ఆమోదము బడయు ననుటకు సందియము లేదు. కాని పార్లమెంటుసభవారి యిష్టము ననుసరించి, నాయకులు స్వపరిపాలనావిధానమును మరలవిడనాడుటకు మొదట్టిడుచో, వెనుకతటస్థించిన దుస్థితియేయ్యియ్యాయును సంభవించును. వెనుకటి కాంగ్రెసువిధానము సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమునుగోరెను. మాంటుఫర్డువిధానము, ద్వంద్వప్రభుత్వమును మెడకంటగట్టెను. దేశనాయకులుకొందరు మారుమాటాడక, మాంటుఫర్డువిధానము సంగీకరించిరి. తాము తయారుజేసి సమర్పించిన విధానమును విడనాడిరి. ఈమారుగూడ, వెన్నెముక లేని ప్రముఖులు అట్టివినికి గడంగెడరేమో తెలియదు. హిందూదేశ మొకవిధానమును తయారుజేసినచో, యశోవామ్యత్యోవా యనిదానినంటియుండవలెను. ఎటు గాలి వీచిన ఆవంకకు దిరిగి ప్రయోజనము లేదు. అందుకు ప్రతిజ్ఞ గైకొననిచో, స్వయంనిర్ణయధికారమును సంపాదించినపిమ్మటనే, ఈ విషయమై యోచింపవచ్చును. బిసెంటుగారి ప్రయత్నములఫలిత మేమగునో చూడవలయును. అసహాయ వాదులీ విషయమై ఎక్కుడు తొప్పాము కనుపరుపజాలరు. అయినను ఇట్టిప్రయత్నముల కడ్డుదగులరు. అనవసరముగ ఐకమత్యమునకు భంగము కలుగజేయరు. బిసెంటుగారి ప్రయత్నముల ఫలిత మేమగునో చూడవలయును. ఈవిషయముకన్న మరియొకవిషయము ముఖ్యమయినది. బిసెంటుగారు రాటనూపడుకుట కంగీకరించినమాట నిజమయినచో, ఆమెదేశమునకు మహాపాకారము గావీ పగలదు. బిసెంటుగారి అనుచరవర్గము, అమెతోబాటు రాటమును చేపట్టుకమానరు. నటరాజను, జయకరుమున్నగువారలు, రాటముద్రిష్టుట కంగీకరించిరి. దేశప్రముఖులు రోజుకొక అరగంటసేపు నూలువడుకుచో, ప్రజాసామాన్యహృదయము నాకర్షింపగలరు. విద్యాధికులు, ప్రజల కష్టనిష్ఠురములలో పాల్గొనరనునింద దొలగును. ప్రజలకును నాయకులకును మధ్యగలయక్షగోడ తొలగింపబడును. ఇంగ్లండుకుబంపెడి రాయబారములకన్నను, పార్లమెంటు సభకు సమర్పించెడి స్వపరిపాలనవిధానములకన్నను, భారతీయులలో ప్రబలెడి ఐకమత్యమే స్వరాజ్యమని గ్రహించుచో, స్వరాజ్యముకొరకు దేశమును వాటిపోనక్కరలేదని విదితమగును. అందుచే, ఎన్నికార్యములలో నిమగ్నలైయున్నను, నాయకులు బీదలగూర్చి ప్రతిదినమునను ఒకింత దలపోయుడని, మహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. కాంగ్రెసు సభలో జేకూరెడి సంయోగము దేశమునందు గలభేదభావములనుతొలగించి ప్రజాశక్తిని వృద్ధిపొందించుగాక!

లండనుపైమున్సత్రిక: స్వరాజ్యపక్షదూషణ

ఉన్నతపదవుల నలంకరించెడి యుద్యోగులు, హైందవులను వారి నాయకులను దూషించుట యాచార మగుచున్నది. లిట్టను ప్రభువుగారు, హైందవప్రభువులను దూషించినవిధ మిందులకు నిదర్శనము. రవీంద్రు డనకాశ మిచ్చుచును, లిట్టను ప్రభువుగారు తా మాడిన దూషణవాక్యములనువసంహరించుకొన రయిరి. కొంతకాలము, ఆలివి యధాప్రభువుగారు స్వరాజ్యపక్షమువారిని అవినీతి

పరులని నిందించిరి. అటులబల కుట్రకుతమకుల ఆధారములై యోనియాపింజర బోయిరి. ఈవారమందిన లండను టైమ్స్ పత్రిక బెంగాలు మంత్రుల వేతన నిరాకరణమునుగూర్చి వాయుము, స్వరాజ్యపక్షము వారిని నిందించుచున్నది. నీకేసునందు బలము లేకున్న ఎదుటివాని దూషింపుము అనుసామెత ప్రకారము, లండను టైమ్స్ పత్రికకు వాదబలము లేకుండుటచే స్వరాజ్యవాదులను నిందించుట కీతి యన మొరలి డెను.

“స్వరాజ్యవాదులకు విశాలాశయము గల వనియు, వారియద్దేశ్యములు పవిత్రములనియు ఎంతగ చెలుపుచున్నను, బెంగాలు శాసనసభలో లంచగొండితన మధికమయినది. కీరును జాలీయ పక్షమువారును గలసి అధిక సంఖ్యాకు లగుట కిది యొక హేతువు. సిగ్గుపడేది, డబ్బును లంచమిచ్చుట విశేషముగ ప్రబలమయినది. ప్రభుత్వమువారి కీక్ష యమున తగినసాక్ష్యము కలదు. వోట్లను డబ్బుకొరకుగాని ఇతరలాభములకొరకుగాని విక్రయించినటులను కొనుక్కొనినటులను తెలిసినది. సమయము కొలదియు ధరలు తగ్గుచు హెచ్చుచు వచ్చెను. కొన్నిమార్లు ధర కిరీతి సవరణలవరకును వెరిగెను. కొందరు స్వల్పధరలకే సమ్మతించిరి. అలివియరు ప్రభువుగా రీవిషయమై ముచ్చటించినపుడు, చిత్రరంజనదాసుగా రివి సర్వాబధము లని జవాబిచ్చిరి. దాసుగారి నీతివర్తనమువిషయమై అలివియరు ప్రభువుగారి కెట్టి సదభిప్రాయ మున్నను, దాసుగారు ఊరక లేదని చెప్పినంత మాత్రమున, అతనియనుచరులమీద మోఁబడినానింద తొలగి పోయిదు. దినిని రుజువుచేయుటకు చట్టని సాక్ష్యమున్నటుల చెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి ధర్మమేదియో, స్పష్టమగుచున్నది. బెంగాలును వెనుక నవమానవరచిన హత్యలను మరిల లేవడియు ప్రయత్నములను హిందూదేశమునందలి బ్రిటీషు అధికారు లేమాత్రము సహించజాలరు. బెంగాలు శాసనసభలో లంచము లిచ్చి కార్యక్రమమును హాస్యాస్పదము గావించుచుండు, శాసనసభతో నిమిత్తము లేకుండునె యెపాలించవచ్చును.”

లండను టైమ్స్ పత్రిక వ్రాసిన వైవాక్యములే యీదకు సఫలమయ్యెను. బెంగాలులో శాసనసభా నాటక మంతి మొందెను. లండను టైమ్స్ పత్రికయు అలివియరు ప్రభువు గారును సూచించిన లంచగొండి తనమే నిజమగునెడల, వోట్లను డబ్బుకు వేలము వేయుచున్నయెడల ప్రభుత్వమువారికి నమ్మకమగు సాక్ష్యమున్నయెడల, సంగతులను వారే ల బయల్పడగూడదు? దాసుగారి అనుచరులపై నేల చర్యదీక్ష సూచించు? అడలేక మద్దెల యెడను నటుల, ఉన్నతాధికారులు తమమాట నెగ్గుట లేదని ఎంచి, భారతీయులను ఇచ్చునచ్చిన రీతిని నిందించుచున్నారు. ఇందుల కాధారమును ప్రకటింపజాలరు న్నారు. ఇట్టి ప్రవర్తనము, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠను పెంపొందించుటకు మారుగ ధీమాపడెయుట కెక్కుడుగ తోడ్పడగలదు.

లీసీషను రిపోర్టు
ఫ్రేటుకొన్ని సభలో, లీకమీషను రిపోర్టు నేడు చర్చింపబడును. ఫ్రేటుకొన్ని సభవారి రిపోర్టు నామోదించి, తమపైతనమును సార్థకపరచెదరే

ఆంధ్రం గాంధీ మహాత్మని వుజాని

ఆత్మరూపాయలు సమర్పించవలెను యథా శక్తి ని తొడ్డుదుడు

15.9.24

ఇదివఱకు చందాలు 48799-8.5 ఇదివఱకు 23831-14-11
పూజాధికారి స. మున్నెంబు శిరనామా: కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లంబుకెట్టిపిల్లి, మద్రాసు

మో చూడవలయును. మడ్డిమెనుగారి తీర్మానమునే క్రేరారుగారు ప్రతిపాదించెదరు. ఇందుకు కొన్నిసవరణలు పంపబడెను. హైందవ శాసనసభలో నిందునుగూర్చి జరిగినచర్చ యంతయు, కేవల వాదము కొరకు జరిగె నని, లండను టైమ్స్ పత్రిక యధిక్షేపించుట వింత గాదు. ఏలనన, శాసనసభవారు లీకమీషను రిపోర్టును నిరాకరించినను, ప్రభుత్వము వారు దాని సమయంలోనికి బెట్టకమానరు. మీదు మిక్కిలి హైందవ శాసనసభ్యు లనుభవరహితులనియు స్వీయభాష్యత నెరుగనివారనియు, స్వఙరి పాలనమున కెక్కు లనియు, మొదలగు నిందలను మోపుటకు అంగోహైందవులకవకాశ మేర్పడినది. క్రొత్త ఖర్చును సర్టిఫై జేయుట సులభ మేగాని, డబ్బు సంపాదించెడిమార్గముల నన్వేషించుట కష్టమని, టైమ్స్ పత్రిక యంగీకరించుచున్నది. అటులగుచో, ప్రజాభిమతమునకువిరుద్ధమగు లీకమీషను రిపోర్టును రద్దుజేసికొనుట సంభావ్యము. కాని ప్రభుత్వమువారిందుకు నమ్మతింతురా? సర్వీసులకొర కేతీరున నయినను, డబ్బును సంపాదించవలయు ననియే, టైమ్స్ పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఇటుల పట్టు బట్టుట ఇంగ్లండుహృదయము మారినందులకు నిదర్శనము గాజాలదు. ప్రజాభిమతము నీతిరుగ్గ తడవ తడవకును నిరాకరించుట, ఇంగ్లండుకు క్రేయస్కరము గాదు. ప్రస్తుతసమయమున హైందవప్రజా శక్తి బలహీనముగ నున్నను, కొంతకాలమునకు బలమును సంపాదించకమానదు. అందుచే ఎల్లకాలమును దేశాభిప్రాయమును తృప్తికరించుట నష్టదాయకము. ఈసంగతిని గుర్తించుచో, ఇంగ్లండు వివేకముతో మెలగక తప్పదు.

రాబోవు ఎన్నికలు
ముందు జరుగునన్న పార్లమెంటరీ ఎన్నిక లే సమస్యకొరకై జరుగునని యెవరు విచిక్షించుచున్నారు. హైందవసమస్యవిషయమై ప్రస్తుతసమయమున, బ్రిటీషుపక్షములలోతీవ్రభేదాభిప్రాయముగను పింపదు. కార్యాచరణయందు, అన్నిపక్షములును ఒక్కపై ఖరినే అవలంబించుచున్నవి. ఇక మిగిలిన దేమి? రుష్యాతో జేసికొనినసంధి, ప్రబలవిమర్శన కారణమగుచున్నది. ఎట్టిప్రాముఖ్యమునులేక మూలబడియున్న లాయడుజార్జి గారు, ఇదియే సందను కొని లేబరుపక్షముపై దాడివెడలుచున్నారు. ఈవిషయమున లేబరు ప్రభుత్వమును ఓడించి క్రొత్త ఎన్నికలు జరుగునటుల జేయవలయునని, వీరు గొరుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు వీరితో చేతులగలిపెదర

నుటకుసందియములేదు. లేబరుపక్షమువారు ఏతీరున నయినను దేశమునందు ప్రభోధము గలిగించి, తమ బలమును ప్రదర్శింపవలయునని తలంచుచున్నారు. ముందే మిజరుగనో చూడవలయును.

థామసుగారి పారబాటు
దక్షిణాఫ్రికాలో కాలనీలమంత్రి యగు థామసుగా రొకపారబాటు గావించిరి. హర్జి గాజపక్షము వారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరెడివారని, తెలిసినవిషయమే. ఐనను, తమ కీపుడు తగినంతబలము లేకుండుటచే, వీరు ప్రస్తుతమానమస్యను వెనుకకు బెట్టిరి. లేబరుపక్షమువారితో కలసి వీరి కీపుడు పరిపాలించుచున్నారు. అంతమాత్రముచే వారియభిప్రాయములు మారిపోయెనని తలంపగూడదు. అనుకూలసమయమునకై, వారు వేచియు న్నారు. ఇంగ్లండులో బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారిసీతి ఎటుల నున్నదో, దక్షిణాఫ్రికాలో హర్జి గాజపక్షమువారి సీతియు అటులనేయున్నది. పరిసీతు లిటులుండ, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యపక్షము అత్యల్ప మనియు, వీరు కేవలము అవివేకులనియు, థామసుగారు ప్రసంగించుట సమంజసమగునా? వీరిప్రసంగమువలన దక్షిణాఫ్రికాలో నాగ్రహము ప్రబలుటవింతగాదు. లండను టైమ్స్ పత్రికగూడ, వీరి పారబాటును ఖండించినది. థామసుగారు కలిగించిన సద్భావ మిదియే కాబోలు!

దేశబంధుదాసుగారు
భారతశాసనసభలో నిందారోపణము
“వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యసంఘ సభ్యుడగు నడియా మహారాజుగారి యింటికి దాసు గారువెళ్లి “నడియా జిల్లాకలక్టరు (మహమ్మదీయుడు) మహమ్మదీయ పక్షపాతిగాన అతనిని వేరొకజిల్లాకు మార్చివేయవలెను” అని మహారాజుగారితో చెప్పెను” అని 12 నలేదీని భారతశాసనసభలో మాల్వీ అబ్దులు కాసింగా నుడివినదంతయును అసలైన అబద్ధమని దాసుగారు పండిత మోతీలాల్ గారికి తంతివార్తసంపెను. (ఆ. ప్రె)

అమెరికా పాపాదీబిత
40 మంది కలకత్తాకువచ్చిరి
లాయసింగు అను స్త్రీమధులో 40 మంది ఆకాలీలు అమెరికానుండి నిన్న 14 నలేది మధ్యాహ్నము కలకత్తాలోదిగిరి. జాతరాంఘట్టునువద్ద చాలమందిచేరి వారికి స్వాగతమొసగిరి. వారు దిగిరాగానే సత్కృతి ఆకలు, వందేమాతరం, అల్లాహ్ ఆకృరు, మున్నగు జయధ్వనులు చెలగుచుండు వారికందరికిని పుష్ప మాలలనువేసిరి. వారు కలకత్తా గురుద్వారమున బసచేసిరి. 16 న లేదీని కలకత్తానుండి అమృతసరుకు బయలుదేరెదరు. (ఆ. ప్రె)

కార్పొరేషనులను కలగొని కాంగ్రెసు పక్ష విజయము

చెన్నపురి పార్టీ కఠినందనములు

తెలంగాణ ప్రజలముందు బహిరంగసభ

ఇటీవల జరిగిన కార్పొరేషను ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు పక్షమువారిని అధికముగ నెన్నుకొనిన చెన్నపురి పార్టీ గన్వరచిన జాతీయోద్యమ అభిమానమునకు అభినందించుట కొరకై రిన్న సాయంత్రము తెలకు ఘాటునందు గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. మాటనా యామాలు మాస్సేనుగారు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొన బడిరి.

అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము

అధ్యక్షారా! ఇటీవల కార్పొరేషన్ ఎన్నికలలో గ బహిరంగ సభితులను కాంగ్రెసువారిని తమ ప్రతినిధులను గా నెన్నుకొనినందుల కాయాదివిజయం లేటుపేయర్లను అభినందించుటకు మనము నేడిచుట సమాచేశమైనవారము. ఈఎన్నికల ఫలితములను కాంగ్రెసునందును కాంగ్రెసువిధానము నందును మదరాసు సాయుధులగుట ఉత్సాహము అభిమానము బాగుగా వెల్లడయినది. ఎన్నుకొనబడిన వారిలో పలువురు తమ అతిశయమైన ప్రజాసేవను అనుభవమును ప్రకటింపుకొనువారు గాక పేయినను, కాంగ్రెసుచే విధింపబడిన స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నమునందు నిరంతర కృషిపట్టుచున్నందున మదరాసు సాయుధులగుట విశేషము. మరియు వీరుగావించిన దేశసేవకు ప్రతిఫలముగా లేటుపేయర్లు వారిని కార్పొరేషనుకు ఎన్నుకొనినారు. ఉన్నతపదవులంది పురస్కారమునకు నిరపమానమైన సేవనుజేసి తమని జేష్టుకొందరికి మనస్సేహితులు అడ్డుపెట్టినమాట వాస్తవమే. కాని ప్రజలు ఎట్టి ప్రజాపిత సేవయో ఎతికాదో తమకు తామే నిర్ణయించుకొనగలరు. మరియు సంతకం భావులును స్వార్థపరాయణులును అల్పశక్తులును ప్రజామోక్షులుగాజాలరనియు, వికారదృక్పథముగలవారలు, పరకేయోభిలాషులు, ఉన్నతాశయము మాత్రమే పట్టి ప్రజామోక్షమును, ప్రజల విశ్వాసమును బడయజాలదురని వెల్లడి గావించినారు. మాడుసంవత్సరముల క్రితము గొప్ప అలజడి గలిగించి సాంఘికకక్షలను పెంపొందించి వైషమ్యములను పురిగొల్పిన బ్రాహ్మజేతరోద్యమము చాలభాగము నశించినదని ఎన్నికల ఫలితములను తెల్లమైనది. మాడుసంవత్సరములు జరిగినపిదప కాసనసభల ఎన్నికలయందు కాసనసభలను పూర్తిగా వశపరచుకొనగలరని భావినియము గావించగలము. ప్రస్తుతము తెంగాలునందు నాగపూరంపై డెట్టి వాతావరణము ప్రబలియున్నదో అట్టిదే మదరాసునందు గూడ గాంచనము. ఒక్కొక్కసంవత్సరమునకు వరుసగా 10 మంది సభ్యులు కార్పొరేషను వదలెదరు. భిన్న భిన్నములుగా మీరు వశపరచుకొనవచ్చును. శివం వత్సరముల పిదప కార్పొరేషనునంతయు కాంగ్రెసువారి ఆధీనమందుండగలదు. ప్రస్తుతముందు కాంగ్రెసుసభ్యులు నిరసించదగిన అల్పసంఖ్యాకులే యైనను కార్పొరేషనునందు వారిలను విస్తారమైన ప్రాముఖ్యముండగలదు. రాజోవు సంవత్సరమందు ఖాలి గాబదుసభ్యులు తాము ఎక్కుడు జాగ్రత్తపడవలసియుండును.

ఈ కార్పొరేషనులన్ని కాసనసభ యందు ప్రవేశపెట్టబడినపుడు, నేనొక సభ్యుడనుగనుండి, అందరి చర్యలందు పాల్గొంటిని. ముసల్యములకు ప్రత్యేకనియోజనముకొరకు పోరాడితిని. ప్రజాపరిమితినిబట్టి ప్రతి డివిజనునందును హిందువులే బహుళసంఖ్యాకులు లుండిరియు, అట్టితర సామాన్యముగా హిందువులే ఎన్నుకొనబడుదురనియు, కావున ముసల్యము ప్రాతినిధ్యము కార్పొరేషనునందు చాలునని చెప్పవలసినది నాయు నేవాదించితిని. అప్పటి పరిస్థితులందు నా దృష్టి సంకుచితముగా నుండినది.

అప్పటినుంచి, సహాయ నిరాకరణోద్యమమును, ముఖ్యముగా మహాత్మాగాంధీగారి పలుకుబడియున్న, మహాత్మునియులు స్వస్వంఘముందు గాంచజాలని ఫలమునకు కారణమైన జాతీయప్రబోధమును, సభ్యులను గలగజేసినవి. కాంగ్రెసు కమిటీ పోటిగా నిలిచిన 9 స్థానములకు గాను 8 స్థానములకు మహాత్మునియసభ్యులు నిర్ణయింపబడి ఇద్దరు ఎన్నుకొనబడిరి. వీరు బహుళసంఖ్యాకులగు హిందువులచే ఎన్నుకొనబడినారు.

ఇందు నాకును దేశముకంటకును అవర్ణప్రాయమును నీలిగలదు. మనము ప్రారంభించిన విధముననే సక్రమముగా నడిచినచో ప్రత్యేకనియోజనావశ్యకత లేనిదయ్యును.

చినచో ప్రత్యేకనియోజనావశ్యకత లేనిదయ్యును. ఏమనగా టకు సందియములేదు. (వినుడు, వినుడు) క్రైస్తవులందు నొకరుగూడ ఎన్నుకొనబడిరి. కాన హిందువులకుగాని, క్రైస్తవులకుగాని మరియు యితర సంఘమునకు జేరిన సమస్యకాదు. మనము నేడు ఎట్టిఫలితములు కలిగినందున అభినందించుటకు సమాచేశమైతిమో అట్టిఫలితములకు కారణమైన శ్రీ. యస్. శ్రీనివాసయ్యగారికి మనము వందనము లర్పింపవలెను. కాంగ్రెసు కక్షలందు కాసనసభా ప్రవేశమునుగూర్చి మనము భిన్నాభిప్రాయాలమైయుండిన సమయముందు వారే స్థానిక పురపాలక సంఘముల వశపరచుకొనవలయునని బోధించుచు అందులకు ప్రయత్నించుచుండిరి. ఊరక ప్రబోధము గావించుటయే గాక అట్టి ఉద్యమమును నడుపుచుండిరి. అనేకులు ఈ ఉద్యమము నందు పాల్గొనినను అగ్రభాగమునకు శ్రీ. శ్రీనివాసయ్యగారే అర్హులు. వారు, కాళమును, శక్తిని, డబ్బును చెచ్చించక పోయినను వారినిరంతరక్షితతోగూడిన కృషివలననే మనల కిట్టిజయ ప్రదములైన ఫలితములు గలిగినవి. మరియు ఏర్పాటులు లేక కాంగ్రెసు పక్షపు సభ్యులుండుట సంభవించిన మనశ్శత్రువులు కాంగ్రెసు అవజయము గాంచినదని శ్రీచేయేదురని నేనుమొదట భయపడితిని. కాని ప్రస్తుతము, కాంగ్రెసు ప్రజలయందు అతిశయమైన పలుకుబడిని బలపరచినదని చెప్పగల స్థితియందున్నారము.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు

కార్పొరేషను ఎన్నికలందు గలిగిన ఈవిజయమునకు చెన్నపురిపార్టీ కారణము. నాకు మొదటినుండియు వారియందు సంపూర్ణముగ నమ్మకమున్నది. అంతవరకు మాత్రమే నేనీవిజయమునకు కారణము ప్రజలందు, కాంగ్రెసుయొద్దము మన నుత్సాహమెప్పుడును లెగలేదు. నాయకులు మాత్రమే సోమరితనము బలపరచుకొనుచుండిరి. మదరాసు నగరము జాతీయోద్యమకార్యమున ఇతరులలో సమానముగ ముందు నడచుచున్నదని ప్రభుత్వమువారికిని జస్టిసు మంత్రివర్గమువారికిని గూడ ప్రదర్శించుభారమును ప్రజలే వహింపవలసివచ్చెను. కాంగ్రెసువారు కార్యపరులై ఎన్నికలలోనికి దిగినపుడు ప్రజలు అద్భుతముగ సహాయమొసర్చిరి. ఎన్నికలసందర్భమున కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థుల తరపున స్త్రీలును, పిల్లలును, వృద్ధులును గన్వరించిన యుత్సాహమద్భుతము. ఈయుద్దమమును జనుప్రదముగ భారమునంతను వారేపూనిగొనిరి. కాంగ్రెసు పక్షమున సభ్యులు జరుపునపుడు, ఎంతవరకుమోనైనను పిదపములను నిలువజేసి, ఉపన్యాసములు తుదివరకు విడుచు వేలకొలది ప్రజలు వానిని జయప్రద మొనర్చిరి.

మీరు మీధర్మమును, నిర్వర్తించిరి. ఇక, ప్రతినిధులు వారి తీర్మానమును, వాగ్దానములను నిర్వర్తించవలసియున్నది. వారతప్పక నిర్వర్తించెదరు. మీరు కార్పొరేషనునందు ప్రవేశించుటవలన రాజోవువత్సరము కాంగ్రెసుపక్షి చాల నులభసాధ్యముగ ననుట కే మాత్రమును సందియములేదు.

జస్టిసుపక్ష సభ్యులందరు కార్పొరేషను సభ్యులను కాశ్యతపాత్యుగ సంపాదించుకొనిరనియు దుర్గములగు వారి స్థానములనుండి తొలగించుట సాధ్యమనియు కొందరునుడిచిరి.

అట్టిదుర్గములు వానినాక్రమించి యున్నవారి యూహా ప్రపంచమునందుండేగాని మరెచ్చటనులేవు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులలో కొంతమంది చాలయువకులని అధ్యక్షులు నుడివియుండిరి. అవును. అంతకంటె పెద్దవారి సభ్యులుగా నిలువనట్లు జేయుట కష్టమయ్యెను. అపజయముకలగు సమభయముచే, అట్టివారెవ్వరు సంగీకరింపలేదు. ఈ ఎన్నికలందు పోటీజేయకుండ పదిలేయబడిన ఒక్కడివిజయము, పైకారణమువలననే అట్లు జేయవలసివచ్చెను. అభ్యర్థులెవ్వరును లభింపకపోయిరి. ఒక అభ్యర్థిని నిలుపగా నాటినిపేరు వోట్లపట్టికయందు గానింపకపోయెను. కష్టముల భరించుటకు తగినశక్తి మనకుండలేను. తిరువత్తీర్వరముపేట, రాయపురములందు, కొలదివోట్లచే జయమితరులకు వెళ్లెను. రాయపురమునందు, విజయము లభింపకపోవుటకు, అచ్చటి సరిగ పనిజేయకపోవుటయే కారణముగా ని మరెయ్యకటిలేదు. అప్పటికిని కాంగ్రెసు అభ్యర్థికివచ్చిన 280 వోట్లును, జనలయందలి జాతీయత, కాంగ్రెసుపై సభిమానములవలననే లభించెను. అందుచే కాంగ్రెసుపక్షమువా రేవిజయమున నుత్సాహమును గోల్పోవుట కెట్టికారణమును లేదు. ప్రజలు పృథ్వీపూర్వముగ అద్భుతముగ బలము నొసగుచున్నారు.

ప్రస్తుత పురపాలకసంఘముల కాసనములను, మునిసిపలసంఘమునందు ప్రతినిధిస్థానముల కన్నిటిని ఒకేసమయము

ననే ఎన్నికలలో జరుగుటకు వీలులేకుండెను. మంతులప్రకారము సంవత్సరమునకు పదిసార్లుములకుమాత్ర మొక్కమారు జరుగును. ప్రస్తుతము కార్పొరేషనులోనికి వెళ్లిన 7 గురు కాంగ్రెసుసభ్యులు ను, రాజోవు వత్సరము ఎన్నికలందు ఇంకను కాంగ్రెసుప్రతినిధులు ప్రవేశించువరకును ఏమియు జేయజాలరని తలంపవలదు. వీరేడ్డురు 70 మందివలెపనిజేయగలరు. జాతీయోద్యమములకు, కాంగ్రెసు అభిప్రాయములను వారాసభ యందు వ్యక్తీకరించుచుందురు. కార్పొరేషను నాక్రమించుటకు మద్రాసునగరము 8 వత్సరములవరకు వేచియుండ నవసరములేదు. రాజోవు వత్సరములోనే కార్పొరేషనును వశపరచుకొనగలమని దలచుచున్నాను.

కార్పొరేషనునందుగల ప్రజానియమిత సభ్యులందరును, కాంగ్రెసుమనిషిలనుపక్షకార్యక్రమము సంగీకరించి, కాంగ్రెసుఆదర్శమున కంగీకరించి, ఆపక్షమున జేరవలెనని, ఇందుమూలముగా విజ్ఞప్తి యొనర్చుచున్నాను. ఈపక్షమున జేరినయెడల కొంతక్రమశిక్షకు లొంగియుండవలెననువిషయము నిజమే. కాని అట్టిక్రమశిక్ష లేనిది. ఒంటరిగా నేనభ్యుదయము ఎట్టికార్యము నొనర్చజాలదు. అంతయగాక, కాంగ్రెసుమనిషి పలుపక్షమువారి, కార్యక్రమమును నిబంధనలను, చాల అంగీకారయోగ్యములుగ నున్నవి. బహిష్కరణములన్నియు వదలి వేయబడెను. మాకు వ్యక్తిగతముగ నాక్షేపణలుగాని అభ్యంతరములుగాని లేవు. ప్రజలలోని చీద, మధ్యమతరగతువారి స్థితిని చక్కబరచి, వారిహక్కులను వారికొసగి, దేశమునందు ప్రజాపరిపాలనావిధానము నెలకొల్పుటకీకార్యక్రమముద్దేశింపబడెను. తనకుఅన్ని సదుపాయములనుండవలెననియు, అందుకు భంగకరముగ నిబంధన కంగీకరింపననియు గోరువారు దేశభక్తులు గాజాలరు. దేశముకొరకును సంఘముకొరకును, కొంచెము కష్టముగనున్నను, కొన్ని నిబంధనలకు కట్టుబడి పనిజేయవలెను. కార్పొరేషనులోని విశ్రులుకొందరు, తామునడువవలసినపథాన్ని, మరియొకరు నిర్ణయించివిధించుటయూ యని దలపవచ్చును. అట్లేంతమాత్రమును గాదు. కాంగ్రెసు విధించు ప్రకారము పనిజేయవలెనని గోరుచున్నాము. పురపాలక సంఘములను గాని, కాసనసభనుగాని కాంగ్రెసువారు వశపరచుకొనుటయనగా, ఆసంఘములను కాంగ్రెసు ఆట్లలవొప్పనవని జేయు ఉపసంఘములుగ నొనర్చుట యనియేర్పము. అంతయగాక కాంగ్రెసునం డెట్టి అసహనభావమును లేదు. ఎట్టిఅసదుపాయమును గలుగదు. కాంగ్రెసునకు సంబంధించిన వాడనని గర్వింపదగినవిషయమేగాని, న్యాయముగవిషయమెద్దియు లేదు. కార్పొరేషను సభ్యులు ను కా స న స భ లో ని స భ్యు లు ను నెట్టెంబరు 30 తే దీ లో గా స్వరాజ్యపక్షమునందు జేరవలెను. ప్రస్తుతము దేశమునందు దేశభిమాను లెల్లరునుకలసి పనిజేయవలసియున్నది. ప్రతినిధులందు తగినంతక్రమశిక్షను నెలకొల్పగలమా యను విషయము మాత్రము కొంచెము కష్టము. కార్పొరేషను ఎన్నికలందుమాత్రమిట్టి క్రమశిక్ష ప్రవేశపెట్టుముగ గన్వరింపబడెను. ప్రతియభ్యర్థియుతన డివిజనునందు తన ప్రచార మొనర్చుకొనవలసియున్నను గూడ ఇతర డివిజనులలోనికాంగ్రెసు అభ్యర్థికి సహాయమొనర్చుట కెల్లప్పుడును సంసిద్ధుడైయుండెను. ఇదియే వారియందు ప్రజలకు విశ్వాసము నుదయింపజేసెను.

కాంగ్రెసునందు ఐక్యతను నెలకొల్పుటకు గాంధీమహాత్ముడిప్పు డర్థిద్యురమగు ప్రయత్నముల నొనర్చుచున్నారు. ఆతని ప్రయత్నములు విజయమంది తీరును. దేశమునం దన్నిపక్షములవారును కాంగ్రెసులో జేరినచో నచ్చట ప్రతివాదపక్షమంతరించునని భయపడనవసరము లేదు. అతివాద పక్షమెన్నటికిని అంతరింపజాలదు. దేశమునం దతివాదపక్షముండనిచో ప్రజాశాంతియే యుండజాలదనినా గాఢనమ్మకము. దేశమంతయు తన హక్కులకొరకు నిజముగా గోరుటలో నొక్కొక్కట్టుగా నున్నదని దెలుపుట గాని ట్టి ఐక్యత అవసరము. దేశమునందు వ్యాపించి యున్న ఈ యుద్ధోధము ను గ మ నింప జాలక పోవుట, నిరంకుశాధికారవ్యవస్థ యొక్క తెలివితేటలు చాలఅల్పములని జాటుచున్నది. అట్లుగనో, వారి కొసగబడుచున్న వేతనములను, లీకమిషనువారొసర్చిన శిఫార్సులను వారర్హులుగారు. అట్లుగాక ఈయుద్ధోధనము నెరింగియుగూడ అట్టిది లేదని అసత్యము పలుకుచున్నయెడల వారిప్రజ్ఞరసము సరియైనదిగాదని నుడువవలసివచ్చును. ఈ రెంటిలో వారు జ్ఞానహీనులలో, లేక అసత్యవాదులలో నిర్ణయించుకొనుపనిని వారికే వరదెదను.

పురపాలకసంఘముల వశపరచుకొను నుద్ద్యమము యొక్క విజయమునుగాంచి, ఆంధ్ర రెమిశిజిల్లాలలోని పట్టణ

మిలలోగూడ కాంగ్రెసునకును ముఖ్యముగా పానిక సంఘముల వశ పరుచుకొనుటకు ప్రయత్నించుట నోసగించుచున్నది. అట్లు పరుచుకొన్న ఫలితములగూడ చాల నుత్సాహపూరితముగ నున్నవి. దేశమంతయు కాంగ్రెసుపక్షమున నున్నవిషయము ఈ దిక్కుముగై నను అధికారవర్గమువారు గుర్తించుటగాక.

అహమ్మదాబద్ నుండి మొదటి భాగము, ప్రజల సుద్బోధించుటయందు ముఖ్యముగ విజయమందెను. ఈయందలి ముఖ్యముగ రెండవభాగము అత్యద్భుత కీర్తితో ప్రారంభము గానున్నది. కార్పొరేషనునందైనను, మరియే ప్రదేశమునందైననుగూడ నీయంద్యమమద్భుతమగువిజయమును గాంచును. మదరాసుపొరులు, జమ్మి సుపత్తుమువారిచే గాని, నిరంకుశాధికార వ్యవహారచే గాని లాభలచే లొంగింపబడుచువారుగారు.

తరువాత శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, కార్పొరేషన్ యొన్ని కలలు విజయమునకుతోడ్పడిన పౌరులకును, శ్రీయత ప్రకాశము, నాగేశ్వరరావుపంతులు, రామదాసుపంతులు, సత్యమూర్తిగార్లును కృతజ్ఞతను తెలిపి, విజయమందిన అభ్యర్థులను ఆభినందించిరి.

సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు రుపన్యసించుచు, జి.ఎ. వశేషము తమదివిజనును, పోలీసులకుండ విధిచేట్టలపై నచ్చినందుకు విచారమును, పశ్చాత్తాపమును తెలిపిరి. ఈవిజయములకు కారణభూతుడైన ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారికి పురప్రజలందుగల విశ్వాసమును ప్రశంసించుచు. ఇతరులందరునుసంఘించుచున్న కనయముగ, ధైర్యముజేసి ఈప్రయత్నమును ప్రారంభించెను తగు వాత సుపన్యాసకుడు, జమ్మి సుపత్తు మింతటితో చచ్చినది గాదనియు, అందులకుగాను ప్రజలెక్కువ ప్రయత్నింపవలెననియు నుడిపిరి. కార్పొరేషనుఎన్నికలకు అభ్యర్థులను నియమించుచు, అభ్యర్థియొక్క కులమునుగొనించి, చేపెప్పుడును చర్చింపలేదు. అయినను అభ్యర్థులలో 7 నరు బ్రాహ్మణేతరులునుఅభ్యర్థులుగ నియమింపబడిరి. ఈదేశమునకులక్షలు సృష్టింపబడినవేగానినిజమైనవిగావు. విదవ పాపమహమ్మదు మీనాక్షునిందరం పిల్లగారలు ఆమె ఎన్నుకొనినందులకు గాను పౌరులకు కృతజ్ఞతను తెలుపుచు ప్రసంగించిరి.

అట్లు పామిదుఖానుగారు హిందీలో మాట్లాడుచు కాంగ్రెసువారిని ఎన్నుకొనిన హిందూమహమ్మదీయ సోదరులకును అభినందములు అనియు పార్కుటపునులో ముగ్గురు మహమ్మదీయవోట్లయందు ఇద్దరు వోటునిచ్చినందు మిగతా వారందరును హిందూవోట్ల బలము మహమ్మదీయసభ్యుని నెన్నుకొనినందు అద్దెయొ హిందూ ముఠాను షకమత్వేతకు ప్రభు నిదర్శనమనియు కాంగ్రెసు పక్షము వహించిన హిందూమహమ్మదీయ కక్షలకు తావులేదనియు ఒకముసల్మాను కొరకు ఆనామ పార్కుటపునులోని హిందువులందరు వోటునిచ్చుట ఆత్మశ్రద్ధమైన విషయమనియు ఎల్లరకును ఇది నీటిని బోధించుచున్నదనియు జెప్పిరి.

విదవ గోనుగుంట ముబ్రహ్మఖాన్ క్రెష్టి గారిట్లు మాట్లాడిరి. మహాశయలారా! ఈదినము చాల సుదినము.

మొన్నజరిగిన ఎన్నికలలో మీరెల్లరు గావించిన దేశ సేవ ప్రశంసనీయమైనది. ఇందుమేము జేసిన కృషియేమియులేదు. ప్రతిమానపుని యందును ప్రబలియుండు జాతీయ గౌరవమే దీనికి ప్రోత్సహించినది. శ్రీపురుషు తల్లరును, ఎల్లక్కణ్ణోజాన వచ్చి తమ వోట్లను కాంగ్రెసు పక్షము వారి కొసగినందులకు కాంగ్రెసు వారి తరపున నా తరపునను కృతజ్ఞతా పూర్వకమందము లర్పించుచున్నాను. మీరునే దుగనుబరచిన ఉత్సాహము చాల ఎక్కువగా ఉన్నది. ఈచెన్నునగరముందు జమ్మి సుపత్తుమువారికి ఎక్కువ బలము వలకు బడి కలదని పలుకువారలయొక్క కండ్లుతెరిపి వారికి బలములేదని తెలిసికొనునట్లు జేసినవారుమీరే. నిజముగాచెన్నునగరమువారు మాతృదేశము వెనుదింకు సంస్థానగా నున్నారని మీరు తెలియబలచిరి.

భక్తవత్సలనాయకుగారు, మాట్లాడుచు మదరాసు పౌరులు కాంగ్రెసువారిని కార్పొరేషనుకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొననందులకు తాను తనయొక్కయు, కాంగ్రెసువారితరపునను సంఘమును, వందనములకు తెలుపుచున్నాననియు, పెరంబూరు డివిజనునందు కార్మికులే అధికభాగ ముండినందు, వారందరు తమ వోట్లను కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి వోసంగి, కాంగ్రెసునందును, మహమ్మదీయముగల అభిమానమును, గౌరవమును తెలియబరచి రనియు, ఆ డివిజను ఇతర డివిజనులకు

ఉత్సాహముందు తీసిపోవునదికాదనియు, కాంగ్రెసునకు తప్ప మరియే యితరసభ్యునికిని గాదనియు, తన్ను ఎన్నుకొనుటవలన తనయొక్క బాధ్యత చాల అధికమైనదనియు తనవిధిని పెరవేర్చుటయందు సహాయపడవలసినదిగా కాంగ్రెసును మహమ్మదీ ప్రార్థించెదనని విరమించిరి.

విదవ అభ్యర్థులు సభను ముగించుచు నిట్లు చెప్పిరి: "మూల ప్రతినిధి యైన చక్కరె గారు ఊరియందులేవందున వారిని వినుటకు మన కవకాశము లేకపోయినది.

ఈ ఎన్నికలలో పాల్గొని కాంగ్రెసువారిని ఎన్నుకొనిన 9 డివిజనులవారును కాంగ్రెసునందు సభ్యులుగా తేరిన ట్లెన్ను బడివారు వారుగల సభ్యత్వమునకన్న ఇట్టి కాంగ్రెసు సేవ ఎక్కువ అవరణీయము. 10 వ డివిజనువారు ఈ విషయములో ఎట్టి కష్ట గలవారో తెలియదు నవకాశమియ్యలేదు. 9 డివిజను లేటుపేయర్లు ఇతర డివిజనునందలివారివలె దేశభక్తి పరాయణులైయున్నారని నేను తెలిసికొంటిని. పట్టణసంబంధమైన విషయములలో కాంగ్రెసువారి కేర్పరచిన కార్యక్రమమును కార్పొరేషనునందు కొనసాగించుటకు మీరు ప్రాతినిధ్యము వహించినారు. అట్టి ప్రతినిధులు కార్పొరేషను వెలుపల గూడ కాంగ్రెసుకార్యక్రమముకొరకే పాటుపడవలెనని కోరుచు విరమించుచున్నాను.

కథ జయజయగ్వనులతో ముగిసెను.

నగర అమరసింగుగారి కేసు

ముద్దాయి ప్లేటుమెంటు "హిందీ జతసుగూర్చి ఏర్పాటులన్నియును, అకాలీదేశమువారే చేసిరి. పోర్టులను జతకార్యదర్శియే ప్రకటించెను. వారికి సేవజేయుటకు నాకవకాశము లభింపవలదులకు నేను చాల చింతించుచున్నాను. శిరోమణిసంఘము వారి ఆజ్ఞానుసారము నేను నాభూమి ఉత్సవమున పాల్గొంటిని. నామతముకొరకు నాప్రాణములనుగూడ సర్పించెదనుగాని యింతవరకును నేను ప్రభుత్వమునకు హానికరము నేపనిని చేయలేదు. మీ రెట్టి కేసు చేసినను సంఘమే" అని ముద్దాయి వ్రాసియిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

శుభ్రఖద్దరునే వాడవలెను

ఆచార్య ప్రభులచంద్రరాయి గారు

కలీ పనికొరారు

"పంగరాష్ట్రమున వంశకులు కలితీఖద్దరు విస్తారముగా అమృతారంభించిరి. విల్లులవారు విల్లులలో ముతకబట్టలను నేయించి బహులలో ఖద్దరుని అమృతారంభించిరి అట్టిమోసపు బట్టలను మహమ్మదీయమైన. చేతిమగ్గులమీదగూడ కలితీ బట్టలను నేయుచున్నారు. ఆ బట్టలలో ఏమపాస్టు విల్లునాలును ఒకపాలు విడుతునాలును కలుపుచున్నారు. నేను స్వయముగా చూచితిని. ఈరకముబట్టలలో విదేశపు విల్లునాలుగూడ కలదు. ఈబట్టలు సగమువంతును అసలు ఖద్దరు బట్టలు సగము వంతును విక్రయింపబడుచున్నవి. దీనికి ఫెనిఖాదీ అని పేరుపెట్టిరి. ఇందులన బట్టలను చవకగా నమ్ముచున్నవనియే వర్తకులీ మోసమునకు గడంగిరి. పడుగు పేకగూడ శుద్ధమమనూలే యుండుననిగాని శుద్ధఖద్దరుకాదు. కలితీఖద్దరును కట్టుగూడదు. మీరు చవకకొరకుమోసచిన విల్లుబట్టలనే కట్టుడు. ఖద్దరుకట్టవలచిన శుద్ధఖద్దరునేకట్టుడుగాని కలితీఖద్దరును కట్టి బోకుడు. కలితీ ఖద్దరు ఫాస్టర్ నోటువంటిది. దానినిసరించుట పాతకము. ఈవంశము మన ముపేక్షించినవోక్రమముగా శుద్ధఖద్దరు పూర్తిగా అంతరించిపోవును. వెనుకనొక రాజు టెల్లవారు సరికి చెప్పెనుండ పాలను నింపవలెనని ఆజ్ఞాపింపగా తక్కినవారందరును పాలుపోసెదరు గదా తానొక్కడును నీళ్లుపోసినవో బాధ లేదనుకొని ప్రతివాడును అటులేచేయగా టెల్లవారుసరికి చెరువంతయు నీళ్లతో నిండియుండెను. మనఖద్దరు విషయము నగూడ నటులే కలితీతావిచ్చినవోకార్యము కలితీయేయగును.

ఖద్దరుట్టుట ఎందులకు? వీరలవారిదర్శిమును తొలగించుటకు. వారికి అన్నవస్త్రములకు ఆధారమును కలిగించుటకు. శుద్ధఖద్దరు దొరకకపోయిన నేమో ఆమెకొనవచ్చును. పంగరాష్ట్రమున నిపుడు శుద్ధఖద్దరులు లోటులేదు. గాననందరును శుద్ధఖద్దరునే ధరింపుడు" అని రాయగారు వ్రాసిరి. (నర్సెంటు)

గాంధీమహాత్ముడు

ధిల్లీలో మహమ్మదాలీగారి గృహమున బసచేసెను నిన్న 14 వ తేదీ ఉదయమునకు మహమ్మదు ధిల్లీ చేరెను. మాలానా మహమ్మదాలీగారి గృహమున బసచేసి యున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

నాగపూరు కాంగ్రెసు సంఘము

ఎన్నికలతగాదా నిర్ణీతదినమునకుముందుగానే 97 గురు కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు (స్వరాజ్య, స్వతంత్రపక్షములవారు) చందాలను చెల్లించిసంతకములుచేసిననుగతసంవత్సరమీయబడినరసీదుబుక్కులను వారుపయోగించిరను కారణమునకాంగ్రెసుకార్యసంఘమువారు (బహిష్కరణపక్షమువారు) ఆ 97గురును ఆసర్దులనిరి. ఇందు లకు పాక్షికమే కారణమని ప్రతిపక్షులూగ్రహణను వెల్లడించిరి. బాలబుపూర్వముగా మరల ఎన్నికలుజరుపవలెనని కార్య సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. బహుజన (జనరలుబాడీ) సభలో ఎన్నికలు జరుగవలెనని స్వరాజ్యపక్షమువారు 15 మంది సంతకములుచేసి వ్రాసిరిగాని కార్యసంఘమువారు నిరాకరించిరి. 15 గురును బహుజన సభనుకావించి ఎన్నికలుజరిపిరి. ఆసభకు బహిష్కరణపక్షమువారుగూడ వచ్చిరిగాని వారుఎన్నికలలో పాల్గొనలేదు. వారు ప్రత్యేకముగా ఎన్నికలను జరిపిరి. ఈ రీతిగా రెండుకార్యసంఘము లేర్పడెను. ఇక నీవిషయము మహమ్మదీయలన పరిష్కరింప బడవలసియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

గల్ల గూ కొట్టాట

13 వ తేదీ విచారణ

పోలీసు సి. వి. డి. నూపర్నెంటు అజీజుల్లాగారిని హత్యచేసెనని 52 మంది మహమ్మదీయులపై కేసుచేయబడెను. పోలీసు మోతిమింహనీవాజాఖాను మొదటిసాక్షి. "ఒకలింగాయకు మహమ్మదీయమతమున చేరి తనకొమారుని (బాలుడు) గూడ చేర్చుటకు ప్రయత్నించుటయే కలహకారణము. మొహరం 9 వ రోజున హిందువులు పాలకిని ఊరేగించుచుండగా మహమ్మదీయులు నిరోధించిరి. జిల్లాజడ్జి హుమేంఆలీగారు వచ్చి ఉత్సవమును నిరోధింపవలదని చెప్పిరి. అప్పుడు చావామిసింగ ఆను సతకు మిద్దెపై నెక్కి ఫోటోతీయుచుండగా అతనిని దిగిరమ్మలి దిగిరాగానే మహమ్మదీయు లతనినికొట్టిరి. అంతట లింగాను తుండును మహమ్మదీయులకును కొట్టాట జరిగినది. పోలీసువారు వచ్చి ఆపుచేసిరి. మొహరం 10 వరోజున సాయంకాలము 4, 5 గంటలకు ఆలంపుశ్శవము ఊరేగింపు జరుగుచుండగా నారాయణ రావుగారి యింటిమిద్దెపైనుండి ఎవరో ఆలంపైని మూత్రము విడుచిరని కేకలుజేసిరి. మహమ్మదీయు లాయింటిపైబడి యింటు నున్నవారిందరిని కొట్టిరి. అంతట దేవాలయముగద్దనున్న లింగాజుతులును మహమ్మదీయులును రాళ్లురువుకొనిరి. మహమ్మదీయులు దేవాలయములో చొరబడి గాజసామానులను పగుల గొట్టిరి. నందిచెవిని విరుగగొట్టిరి. 11వ రోజున అల్లిరిజుగలేదు. 12వ రోజున సాయంకాలము 4 గంటలకు సిద్దరుబజారు మసీదులో హిందువులు చొరబడిరను ఎదంతి బయలుదేరెను. అంతటమహమ్మదీయులు పెద్దగుంపుగా స్వర్గబసవగృహడికి పోయి పాడుచేసిరి. అంతట పోలీసువారు నచ్చిరిగాని గుంపుకడకు పొగా వారు గాలిలో తుపాకులను కాల్చిరి. అప్పుడే అజీజుల్లాగారిని ఎవరో తుపాకితో కాల్చిరి. అంతట క్రాంతగారు వచ్చి తుపాకులను కాల్చినవలెనని పోలీసువారికి ఉత్తరువు నిచ్చిరి. గుంపులో ఒకడు సనిపోయెను. చాలమందికి గాయములు తగిలెను. ఆనంపులో 800, 900 మందియుండురు. అప్పుడునుండి 12 గురు పోలీసుకనిస్తేబులుండిరి. వారు తుపాకులను చుంకెట్టుచు పారిపోయిరి. క్రాంతగారి ఉత్తరువుప్రకారము తుపాకులను కాల్చిన 15 నిమిషములకు గుంపు చెదరినది. గుంపుగాంధ్రచేతులలో చుడ్డుకర్రలను, కత్తులను, పిస్తోళ్లును, దేశవారీ తుపాకునుండును. జుగినసంగతుల నెప్పటికప్పుడు నేను క్రాంతగారికి తెలుపుచుంటిని" అని సాక్షిచెప్పెను. ముద్దాయిలుగా నుండవలసినవారిని చాలమందిని సాక్షులగా పిలిచిరని నాయకుగారు పిటిక్షను పెట్టిరి. (ఆ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:— మాడ్గాలు గారు, వెసిడెన్సీ కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు హెచ్. ఎన్. ఎంకనుగారు, ఆదిత్య కె. బి. రామయ్యగారు నిన్న రాత్రి మదరాసు వీడిపోయిరి. కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు అనంతపురమునకు పరిశ్రామశాఖ డైరెక్టరు హనుమగారు సర్దుకు జనరలు వైమన్సుగారు వి. రామదాసుగారు సేతుచెన్నపురి వచ్చిరి. గౌ. సి. పి. రామప్ప మిఅయ్యగారు నిన్న రాత్రి ఉదకమండలము పోయిరి.

ఆంధ్ర మహాజనసభలు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాజనసభ, ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘముల సమావేశము తేల్పు సాయంత్రము 5.30 లకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున జరుగును. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయు ప్రార్థితులు.

సభల అధ్యక్షులనియోజనము, ఉపసంఘముల సేర్పాటు మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును.

(కార్యదర్శులు)

పట్టణములోని కాంగ్రెసు ఎన్నికలు:—

మదరాసుజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యదర్శిగారు పి. యం. ఆదికేశవులు నాయకగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

పట్టణ కాంగ్రెసుకమిటీ ఎన్నికలు అక్టోబరు మొదటివారమునండి ప్రారంభమగును. సెప్టెంబరు 30 తారీఖునండి ప్రతి భాగములోను సభ్యులను కేర్పరియును. వెలూరునకు పూర్తి అగునట్లు అన్ని డివిజనుల సభ్యులను కూర్చుటచుండు కొందర గా బనిజేయవలయును. మొట్టమొదట చివర వారి సాలీనానా నాల్గు ఆకాలు చందా యివ్వవలయును. రెండుగంటలు మొదలు 7 గంటలవరకు మాంటుకోర్టునంద మహాజనసభ హాలులో ప్రతిదినము సభ్యులను కేర్చుకొందురు.

ఉపన్యాసము

అంజుమానయొక్క ఆధిపత్యమున 16 తేదీ మంగళ వారము 5.30 గంటలకు అంజుమాన లాలీహాలులో మహమ్మదీయుల విద్యా, సాంఘిక నైతిక అవసరములను మహమ్మదీయ ప్రబోధకులగు క్వారెన్టర్ రాజ్ హుస్సేను సాహెబుగారు ఉద్బోధనలో ఉపన్యసించెదరు. ఖానుబహదూరు అబ్దుల్ రహమాన్ సాహెబు గారగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు. దక్షిణ మహమ్మదీయ విద్యాసంఘముయొక్క యాజమాన్యమున నాగ రిక ప్రపంచమునకు యిస్లాము అవసరము అనువిషయమే యింగ్లీషులో మరియు ఉపన్యాసము లాలీహాలులో బుదవారంనాడు హుస్సేను సాహెబుగారు యిచ్చెదరు. ఖాను బహదూరు మహమ్మదు సీచ్ గలుసాహెబు ఛీడా గారగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

గాంధీ జాతీయ బాలికా పాఠశాల

హిందూయువతీకరణాలయము

నేను తనవారము సాయంసమయమున చెన్నపట్టణము కీల్ పాక్, సమీపమున కేగితిని. అచట శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారిచే స్థాపింపబడిన గాంధీ జాతీయ బాలికా పాఠశాలను, హిందూయువతీకరణాలయమును దర్శించితిని. పాఠశాలయందు బాలికలకు హిందీ ఆంధ్రభాష మొదలగు విద్యలగుట వుండెడిది. పాఠశాలయనునది ప్రత్యేకభవనముగా గాని వృక్ష చిచ్చయలందే గురుశిష్యులు గమిగూడి యా నందననంబున నానావిద్యల నభ్యసించుచుండిరి. అందు కొందరు చరకము వద్ద కూర్చుండి ఖద్దరు దుస్తులకు వలయు సన్నని దారపు పోగులను విడివిడిగా దీయుచుండిరి. మరికొందరు ఖద్దరుజుట్టులకు కుభవరదురు, ఖద్దరు హిందూజేతనున కావశ్యకమైనదని బోధించుచుండిరి. ఈభవనమున ప్రత్యేకముగా పుస్తక భాండాగారమును, పకనీయ గదులు ఏర్పరపబడినవి. ఈ ప్రదేశమునకు విద్యానిధులు, మంత్రులు, రాజులు గొప్పవారు దర్శనార్హులై వచ్చి ప్రోత్సహపరచుచున్నారు. కావున భారతీయులు ఆంధ్రసోదరులు, తదితరులు ఈపాఠశాలకు సహాయ మొనర్చెదరని కోరుచున్నాడను.

మదరాసు } పి. హెచ్. జగదీశ చంద్రక
19-9-24 }

మహాజనసభ సతనమందిరము:—మహాజనసభ

కార్యదర్శియగు యన్. సత్యమ్మగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు. మహాజనసభ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సభ ఆవరణలో ఒక పతనమందిరమును నిర్మింపుటకు నేడు పూనికొనిరి. సాయంత్రము మాడుగంటలు మొదలు రాత్రి ఎనిమిదిగంటల వరకును మందిరము తెరువబడియుండును. మహాజనసభ్యులందర నిమిత్తము యిది తెరువబడును.

“హిందూ” “వ్యూహజ్ఞ” “స్వదేశమిత్రు” “యంగు యండియా” యింగ్లీషు వార పత్రిక, “క ఆ జా డ్ హింద్” పత్రిక మందిరమునకు తెప్పించబడును. యివిగాక భాండాగారమునండి పుస్తకములు దీసికొనిచదువుకొనవచ్చును. కాని పుస్తకములు ఆదినముననే తిరిగి యిచ్చివేయవలయును.

మోతీలాలు నెహ్రూగారి వరణ

పీటర్ల జాబితా

నిన్న సెప్టెంబరు 18:— పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు తీకమిషను నివేదికముపై ప్రతిపాదించిన సవరణతీర్మానము అంగీకరింపబడినపుడు అనుకూల ప్రతికూల సభ్యులజాబితా:—

అనుకూలురు

ఈదిన 33 గురు అనుకూలముగ సమ్మతు లొసంగిరి. మాంగుటానుగి, హయిరేలూ కామిని కుమార పండిత క్యానులాల్ పండిత కేంథువయాల మిస్రసేతు గోవిందదాసు ఎ. ఎం. బో. పి. బి. దాసు, మహమ్మదు హఫీ బాడీ ఉజ్జమాను, గంగానంద సిన్హా, గయ ప్రసాదు సింగు, నీలకంఠ దాసు క్యానుచరక్ ఖా. బి. సెర్దరాజు ఉప్పేఖాను అంబుకా ప్రసాదకింగు డా॥ గౌ. రు. లాలాహన్సరాజు. రాజనభక్తి. హఫీసహమ్మదు గుజ్జవ రు ఆలీఖాను, సర్దారు గులాబుసింగు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, పండిత మదనమోహన మోహన్య, లాలాదునిచందు, చ మల్లాలుగారు నవాబు ఇస్మైల్ ఖాను. పండిత క్రిష్ణలూ నెహ్రూ, పండిత హర్నారనాదు మిస్ర పండిత కృష్ణకాంత మా లవ్యా, నారాయణదాసు, భూ. వెంకట సతీరాజు. పి. ఎన్. రంగయ్యరు. క్యాజాఅబ్దులు కరీంహుసఫు. ఆలీ ముజుమ్మ చాచరీ, యన్. సి. గో. కలిం ఆర్. డా॥ ఎన్. కె. దత్త, కుమారశంకరరాయి, టి. సి. గోస్వామి, అచర నాదు దత్త, బెర్హగారు, ఎ. సి. కెల్కారు. కె. సి. నియో గి, సర్దారు వి. ఎన్. ముతేలిక, కస్తూరిభాయి లాలాఖాయి. డా॥ లోహకేరి, జమ్నాదాసు మెహతా, హర్నంద్రవిష్ణు దాసు, జిన్నాగారు, సర్. పునమత్తమదాసు టామూదాసు, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు మణ్సుగంచెట్టి, ఎం. కె. ఆచార్య, సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు, వి. జె. పటేలు. డి. బి. టి. రంగాచారియరు కె. కె. సంభియారు, కె. వెంకట రమణరాజ్, సయ్యదు మురుజాసాహెబు, ఎ. కె. జస్వాసి. డి. బి. ఎం. రామచంద్రరావు. కె. రామయ్యంగారు.

ప్రతికూలురు

ఈదిన 45 రు ప్రతికూలముగ సమ్మతుల నొసంగిరి:— సర్. హెన్రీమాంధేఫ్రెస్టిక్, బి. ఎ. కర్నగారు, బడ్డెగారు, ఫెమింగుగారు, ఎం. సి. నాయుడు, పార్థసారథి గారు, రాజనారాయణగారు, సర్. చాన్లనుఇన్సు, భోయ గారు, పార్వకృష్ణగారు చాలక్ష్మినాగారు, మోజలేతు గారు, సర్. బేసిలు బ్లా కెట్టు, సర్. అలెగ్జాండరు మడ్జిమను, లాయడుగారు, టెంకిన్నను ఆర్. ఎ. విల్సను ఎ. సి. చాటర్జీ, హింద్ ప్రభ. రమ్ బ్రూతు విలియమ్స్ టె నిసుజైకర్న, గిడ్డి. సయ్యదు మహమ్మదు ఇస్మాయి, ఎన్. ఎ. సింగు, సర్. అబ్దులు క్యానుము, కెప్టెను అక్రీఖాను కె ప్రకాశీరాసింగు, కాల్యర్లు సర్. కిస్వామి అయ్యరుడా॥ హైదరు జి. సి. నాగు, మోర్టీ అబ్దులు కాశీ హోమ్సు, డబ్బు ఎన్. జె. విల్సను (ప్రిన్సిపాల్) మహమ్మదు హద్దను, వెల్పు గారు. డుమోలియాగారు ట్రైన్సుగారు కుతుగారు సర్. చిమ నులూలు నెతలాడు గారు విశ్వనాథశాస్త్రి మహమ్మదు సోను నాథ్ బి. ఎఫ్. ఎఫ్. టాటను హోము, లిండెగారు, కర్నలు క్రాఫర్డు గారు. (అ. వె.)

అమృతనరు ఖాల్సాకళాశాల

కార్యసంఘమువారి ఆందోళనము

మాడునెలక్రితము నేనవిశేషపునియిత్తిము కళాశాలను మూయునపుడు చాలఆందోళనకరమగు పరిస్థితులే యుండెను. కళాశాలను నేడు తెరవవలసియుండగా యిప్పుడుగూడ పరిస్థితులు అట్లులేయున్నవి. 12 వ తేదీ, మొదలు కార్యసంఘమువారు నరుసగా ప్రతిరాత్రియును సమావేశమై దీర్ఘలోచన చేయసాగిరి గాని సాధనమేమియును గోచరింపలేదు. ప్రతిపక్షముగూడ గొప్పబహిరంగసభను జరిపికార్యసంఘమును నిరసించుచు దీర్ఘోపన్యాసముల నొసంగిరి గాని వారుగూడ ఏమియును నిర్ధారణ చేయలేదు. మరల విద్యార్థులు సత్కారము మొనరింతురేమో అని కార్యసంఘమువారు భయపడుచున్నారు. కార్యసంఘమువారు చేసినసవరణలు నచ్చకపోవుటవలననే యీ ప్రతిఘటనము ప్రారంభమైనది. నిన్న 14 వ తేదీ రాత్రి సంస్కరణపట్టుగ్గు హీతలసంఘముల ప్రతినిధుల సంఘములు కార్యసంఘమువారి తో మాటలాడిరి. మాన్సివేసిన ఉపాధ్యాయులను తొలగింపబడిన విద్యార్థులను మరల చేర్చుకొనవలెనని, వారు క్షమాపణకోరిన కేర్చుకొందు మని కార్యసంఘమువారు తెలిపిరి. కొంత మంది ఉపాధ్యాయులను తొలగింపవలెనని ప్రతినిధులుకోరగా కార్యసంఘమువారు రంగీకరింపలేదు. కార్యసంఘమువారు ప్రభుత్వము వాదనహాయము కోరిరి. (అ. వె.)

వాతావరణ సితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 19-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య	మరియు అత్యధిక తేలిక	మరియు అత్యధిక తేలిక	మరియు అత్యధిక తేలిక	మరియు అత్యధిక తేలిక	మరియు అత్యధిక తేలిక
తేలిక	తేలిక	తేలిక	తేలిక	తేలిక	తేలిక
గోపాలపురం	89.1	77.4	...	19.36	44.96
విశాఖపట్టణము	87.6	77.9	0.16	13.95	37.09
కాకినాడ	86.1	76.7	1.14	20.72	39.09
మచిలీపట్టణము	91.4	76.7	0.27	18.50	41.59
కర్నూలు	90.1	76.9	...	8.09	26.01
బళ్లారి	93.5	78.3	...	8.11	20.51
కడప	92.0	77.5	...	9.19	31.23
నెల్లూరు	93.6	76.6	0.06	11.14	37.98
మద్రాసు	93.6	75.5	0.03	14.94	50.74
కడపూరు	92.5	77.0	...	5.50	52.94
నెలము	93.9	72.1	0.14	13.57	39.30
కోయంబత్తూరు	90.7	71.3	0.18	20.86	22.29
తిరుచనాపల్లి	98.1	76.7	...	7.29	33.18
నాగపట్టణము	89.8	79.8	...	4.84	54.98
వఘర	95.1	75.8	0.50	8.69	33.58
పాంబన్	90.2	78.3	...	0.91	37.00
తిరునల్వేలి	2.37	28.31
తిరుచేండ్రము	84.2	75.1	...	59.33	64.54
కొచ్చిన్	87.0	76.0	...	124.87	114.56
కాల్కట్టు	86.9	75.3	...	133.19	117.11
మంగళూరు	86.7	75.2	...	123.42	125.68
బెంగళూరు	84.2	63.7	...	14.87	35.37
మెర్కాల్	75.1	62.5	...	137.12	125.46
కొడైకనాల్	67.7	52.1	0.04	31.38	62.18

సంగ్రహము:—వర్షపాతము సాధారణముగ నున్నది. కాకినాడలో 1.14" మచిలీపట్టణములో 0.27" విశాఖపట్టణములో 0.16" ఇంచునైన. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. కాకినాడలో పగటికేడిమి రిడ్డిగ్రేలు తక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు ఒకమోస్తరగ నున్నవి. కర్నూలులో ఆర్ద్రతతక్కువ. రాత్రివేళి మిదుల రిడ్డి గ్రేలు ఎక్కువ. బళ్లారిలో పగటికేడిమి రిడ్డి గ్రేలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరు వడ్డూరులో చినుకులుపడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరగ నున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. నీతోష్ణపరిస్థితులు సాధారణముగ నున్నవి. ఉత్తరముద్రాసుతీరమున చినుకులు పడెను.

సి. ఆర్. సామూరు.

వాతావరణావస్థ.

సివిలుజస్టిసు విచారణసంఘము

కరాచీనుండి, సిమ్లాకు వెళ్లిరి

కరాచీ, సెప్టెంబరు 14:—కరాచీ వర్తకసంఘమును తెలుపునట్టి ఆర్. కె. సిద్ధాంతిగారినుండియు, హైదరాబాదు లోని ఐక్యతెలుపునట్టి పాశురామ్ తోలారామ్ బి. యే. యల్. యల్. బీ. గారెనుండియు సాక్ష్యమును తీసికొని సివిలుజస్టిసు విచారణసంఘమువారు శుక్రవారము సాయంకాలములో కరాచీనగరము చాలించిరి. వీరిసాయంకాలమున కరాచీ నుండి సిమ్లాకు వెళ్లిరి. హిందూదేశములో జేర్చువేరుచోట్లతీసికొన్న సాక్ష్యమును సిహరించుటకు సిమ్లాలో ఒక నెలదినములుండురు.

(ఆ. ప్రె.)

సముద్రములో స్నానముచేయుచు చు: పోవుట

కరాచీ, సెప్టెంబరు 15:—రాయల్ నైమిషిక దళమునకు సంబంధించిన బడ్డెఅను వైమానికు డొకడుకరాచీ హార్బరుకు సమీపముననున్న మసోరాద్విషములో దక్షిణపురేవులో స్నానముచేయుచు బుధవారము సాయంకాలమున చనిపోయెను. ఆతని శవమును కనుగొనుటకు చేసిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలమై యున్నవి. కాని యింకను వెదుకుచునే యున్నారు.

కరాచీ కాంటన్ మెంటు ప్రేమలలో ఆర్. కె. సిద్ధాంతిగారిని నేరసంబంధమున బడ్డె అను యీ వైమానికుని పేరు కొన్ని నెలలక్రిందట ప్రజలకు పరిచయమైనది. అప్పటినుండి ఆ రెండుచేయబడి కొద్దిమార్లుచే విహారింపబడినది. ఆతని నేరమును స్థాపించుటకు తగినసాక్ష్యము లేకపోవుటవలన ముద్దాయి కొద్దిమార్లుచే విడుదలచేయబడినది. ఈ నేరమునుగూర్చి బొంబాయిశాసనసభలోను భారతశాసన సభలోను అప్పడప్పుడు ప్రశ్నలపైనే కేసుగా ఆడుగబడినది.

(ఆ. ప్రె.)

లికమిషను ఇఫార్సులు

అసెంబ్లీ తీర్మానము

అడరు, పత్రిక

అల్లాబాదు సెప్టెంబరు 14:—“భారతశాసనసభవారు గావించిన తీర్మానమునకై వారినభినందించుచు లీకమిషను వారి ఇఫార్సులు దేశమునకు తగినవికావు. ఈ యభిప్రాయమును భారత శాసనసభ చక్కగా తెలియజేసినది.” అని లీడరు పత్రిక చెప్పుచున్నది.

“వయినీరు”

లీనివేదికమును తిరస్కరించుటవలన రాజ్యాంగాభివృద్ధి హిందూదేశ ప్రజలు తిగరని బ్రిటిషు సహృదయ బలపడుటయే గాక వారి కిదివరకొసంగబడిన అధికారములను బాధ్యతలను సరిగా నిర్వహించుకొన జాలరని గూడ తేటతెల్లమగును. ఇదివరకునుండి చేయుచున్న గొప్ప గొప్ప పౌరబాటలన్నియు దీనితోపూర్తియైనవి. భారతీయాభివృద్ధియనుగడియోమును కొన్ని సంవత్సరములవరకు వెనుకకు త్రొక్కిరని ప్రజలకు గొనినప్పుడు స్వరాజ్యవాదులకు తగినకాస్తీ జరుగును.

(ఆ. ప్రె.)

ఆరికశాఖ

తెలంగాణలెక్కలను వేరుజేయుట

చెన్నపురి, సెప్టెంబరు 15:—తెలంగాణ లెక్కలను వేరుజేయవలెనను ప్రశ్న కొన్ని దినముల నుండి యిండియా దొరతనము ఆరికశాఖవారి దృష్టి నాకర్షించుచున్నది. కేవలము స్థానిక ప్రభుత్వవలన యిండియాదొరతనమువారికి చెందిన ఇండియన్ ఆడిటు డిపార్టుమెంటువారి ఆక్కౌంటింగు పనులనుగూడ చూడవలసినప్పుడుచే జరుగుచున్న ఆక్రమములను తొలగించుటయిం చితేపు మితన్యాయసంఘమువారు మొట్టమొదట యీరెండు పనులను వేరుపరుపవలెననుచుచున్న గావించియుండిరి. ఇట్లువేరు పరచుటవలన యీఆక్కౌంటింగుపని యంతయు స్థానిక ప్రభుత్వములకే వసలివేయబడును. ఇందువలన స్థానిక ప్రభుత్వములు, తమలెక్కల వెక్కువ జేసికొన్నంతమాత్రమున యిండియా దొరతనమువారి వ్యయమును హెచ్చుచేయజాలవు. ఈ ప్రశ్న యిండియా దొరతనము వారి ఆరిక శాఖ లోని పలువురు యుద్ధోగస్థుల దృష్టి నాకర్షించుచున్నది. మార్పుచేయుటవలన ఆక్రమములు తొలగింపబడుట ఆక్కౌంటువైపుననుగూడ పని బాగుగాజరుగగలదని

చూడ ఆలోచింపబడినది. ఈమార్పునములలోనికి తెచ్చుటకు అల్లాబాదులో వెక్కువరోధనలు గావించబడినవి. భారత శాసనసభయొక్క ఆరికశాఖయింపుమువారి అనుమతిమీద కలకత్తా, బెల్లీ, అల్లాబాదు, బెంగళూరుల (ట్రెజరీ రెసిడెంటులు) లో పరిశోధనలకు యేర్పాటుగావించబడినవి. ఈపనులన్నియు ఇండియా ప్రభుత్వపు అధికారులతోను స్థానిక ప్రభుత్వములతోను పరిపాలనలతోను దగ్గరసంబంధముగల జె. యి. సి. జ్యూన్సు. సి. వి. ఇ. వి. సి. యన్ గారి యాధిపత్యము క్రింద నున్నవి.

ఇదివరలో చెన్నపురిలో డిప్యూటీ ఆక్కౌంటెంట్ జనరలుగా నుండి యిప్పుడు యిండియాగవర్నమెంటు ఆరిక శాఖలో వైస్ లో డ్యూటీమీద ఆఫీసరుగా పనిచేయుచు క్రిందటివారము చెన్నపురికి వచ్చిన టి. కె. రాజగోపాలన్ గారు యీసంబంధమున శనివారము రాత్రి చెన్నపురినుండి బెంగళూరుకు వెళ్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

కోహటు నగరమునందుదొమ్మి

ప్రభుత్వ ప్రకటన

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 13:—జనరలు స్ట్రాఫ్ బాంచివారి ప్రభుత్వ ప్రకటన యీరీతిగానున్నది:—సెప్టెంబరు 9 వ తేదీని కోహటునగరములో హిందువులకు వహమ్యుద్దీయులకు తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగినది. దీని ఫలితముగ కొన్ని యిండ్లు తగలబడినవి. డిప్యూటీ కమిషనరు గారు గౌరగా సరిహద్దుప్రాంతముల నుండి 4/18 రైఫిలు దళములను పోలీసువారి సహాయము పంపిరి. వీరు డిక్ మిషనరు అనుమతినిబడసి, యిండ్లలోనుండి తుపాకుల ప్రేల్పుమండిన హిందువులపైను మహమ్మదీయులపైని 9 రాండ్ల మందుగుండును కాల్చిరి. పిదప తుపాకులు కాల్చుట నిలిచిపోయినది. ఈలోపుగా అచ్చటచ్చట తుపాకులశబ్దము వినబడుచుండెను. దానితోపాటు లూటీలు ప్రారంభమైనవి. ఈ అల్లరిని ఆణముటకుగాను అధికముగా పోలీసు దళములు రప్పించబడినవి. 3/18 సరిహద్దుప్రాంతములదళము, 4/18 రైఫిలుదళము బాటరీ బొంబాయికంపెనీ నేపరుదళము రాజపుటాన రైపులు. దళము 200 మంది వచ్చిరి.

సాయంకాలము 6 గంటలకు తుపాకీకాల్పులన్నియు నిలిచిపోయినవి. ఒకచోట మాత్రము కాల్పులు కఠికారముసంగబడినవి. రాత్రి పోలీసువారికి సహాయముగా నుండుటకై సైన్యము లక్కడనేయున్నది.

రెండవసారి తిరుగబాటు

10 వ తేదీ ఉదయమున కాల్పులము నేనలు నగరములోనికి బోయెను. అప్పటి కప్పుడే స్వతంత్రరాష్ట్రమునుండి అచ్చట జాతివారు లూటీలు జేయుచు, ఈ కాల్పులములపై రైఫిల్లను ప్రేల్పు నారంభించిరి. అంతవారు తిరిగివచ్చిరి. నగరముమట్టు రెండు కంపెనీల సైన్యములు కావలాయించబడినవి. పిదప నగరమంతయు పోలీసువారిచే వెదకబడినది. 11 వ తేదీన నూతనముగా కాల్పులు మొదలైనట్లు తెలిసికొనిరి. 2 కంపెనీల కాల్పులము 2 ఆర్మీకదళములు నగరమంతయు వెదక మొదలైనవి. అప్పటికి పరిస్థితులు నెమ్మదిగా నున్నవి. కాని యింకను కొన్నిచోట్ల ఇండ్లు కాలుచునే యుండెను. సైన్యములు పడినప్రయాసము కొనియాడదగినది. ఈ సైన్యములు లూటీలు జరుగకుండ ఆపినవి. దుండగీడుల ఆక్రమణ నుండి నగరవాసుల తప్పించినది. వారి సహాయముననే పరిస్థితులు శాంతముగా అంతరించినవి. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే యుద్ధోగమున మేల్కొన సంఘము

27 వ సాధారణ వార్షికసభ.

కింగ్డ్రాబాదు, సెప్టెంబరు 13:—ఈ సంవత్సరము కింగ్డ్రాబాదులో జరుగుచున్న రైల్వే యుద్ధోగముల సమేళన సంఘముయొక్క 27 వ సాధారణ వార్షికసభ నిన్నటిరాత్రితో ముగిసినది. సి. గిడ్డిగారు (కర్నూలు గిడ్డిగారి సోదరుడు) మూడురోజులు సభకు అధ్యక్షతవహించిరి. వారిని పట్టి బాధించుచున్న అంతఃకలహ విశాచము నడచివేయవలసినదని ఆతడు సభ్యులను కోరెను. 27 సంవత్సరముల పూర్ణపరీక్షకు నిలిచి యీసంఘము తనవ్యక్తిత్వమును పూర్వవారములను కాపాడుకొన్నది. వారు జాతిమతభేదములను పోటించువారు భార్యలలో అన్నిరకముల రైల్వేయుద్ధోగమును కలరు.

జెనరల్ సెక్రటరీ పదవి ఖాళీయవబడిన ఉద్దేశ్యము కారు 1928-29 సంవత్సరమునకు నివేదికను తయారుచేసి తెచ్చిరి. మితన్యాయము విషయమై క్షేమనీతి చాటిపోయినందుకు ఆతడు సంఘమువారిని అభినందించెను. 1928-29 సంవత్సరమునకు వచ్చిన రు. 41532 ఆదాయములో చారు రు. 10,000 వపైగా లాభములక్రింద చెల్లించిరి. ఇది మిక్కిలి గొప్పవిషయము. చారుకుగావించిన సభ్యుల శీలసంఘములో 2652 మంది కలరు.

సభలో యెక్కువకాలము సంఘముయొక్క మిమెరాండమును లాభమునకు సంబంధించిన నియమ నిబంధనలను రిజైజు చేయుటలో విని యోగింపబడినది. లీగలు డిమిస్సు ఫండునుండి ముగ్గురు రైల్వే మనుష్యుల కొరకు కోర్టులో వాదించు నిమిత్తము డబ్బు వెచ్చింపబడుచున్నది. ఒకసారి రిటైరైన రైల్వేయుద్ధోగముల కార్యనిర్వాహకులుగా పనిచేయవచ్చునా యను విషయమున తీవ్రమగు చర్చ జరిగెను. రిటైరైనవారికి ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్నవారియెడల శ్రద్ధయుండవలసి అందరికిని అభిప్రాయము. వారిని యుంచవలసినదని తుదకొక తీర్మానము గావించబడినది. ఇండియన్ బ్రస్టీల సంఖ్యను హెచ్చుచేయవలెననిగూడ తీర్మానింపబడినది. గిడ్డిగారు అధ్యక్షులుగాను, ఫ్రీయనుగా రుపాధ్యక్షులుగాను తిరిగి ఎన్నుకొనబడిరి. రాయగారు (సల్యాను) కోరాధికారిగా యెన్నుకొనబడినది. తక్కిన కమిటీసభ్యులు హిందూదేశములోనున్న ప్రతి రైల్వేకంపెనీని తెలుపుటకు యెన్నుకొనబడిరి. సభను ముగించునప్పుడు, రైల్వే పనివాండ్రు కొరకు శ్రద్ధవహించి పనిజేసి తమ సానుభూతివలన వెక్కువ దుపాయములను కలుగజేసినందుకు సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకమైన వందనములంపుచున్నారని కర్నూలు గిడ్డిగారి కొక తంతి కొట్టబడినది.

వచ్చే సభ మాట్లి (చెన్నపురి, దక్షిణ మహారాష్ట్ర)యిగు పవారి) లో జగును.

జంషెడు మందిరమున బహిరంగ సభలు జరిగెను. సంఘములో చేరుటవలన కలుగు లాభములనుగూర్చి అచ్చట చాలమంది రైల్వే వాండ్రు ఉపన్యసించబడినవి. (ఆ. ప్రె.)

షేంకోటా తెనామలై మధ్య శనివారం 20 తేదీనుండి రైలుబండ్లు నడుచును. నెం. 5, ఎక్స్ప్రెసుబండ్లు షేంకోటా తిరువనంతపురములమధ్య సరాసరిగాపోవును అని మధురడివిజనలు నూపర్నెండు తలంసంపుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

అసహాయోద్యమము క్షీణించి

పోవుచున్నది

పోలీసు దృక్పథమునుండి పరిస్థితు లభివృద్ధి గాంచుచున్నది

బీహారురాష్ట్ర పోలీసుపరిపాలనా నివేదికము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 13:—మేనెలలోపల శాసనసభ క్కారమును ప్రవేశపెట్టు ప్రయత్నములు పూర్తిగావలెనని గయాకాంగ్రెసువారు దేశమునకిచ్చిన కార్యక్రమముతో సంవత్సరము ప్రారంభమైనను, అసహాయోద్యమము క్షీణించుచున్నది. పోలీసుదృక్పథమునుండి చూచినట్లుయిన పరిస్థితు లభివృద్ధి గాంచుచున్నది అని బీహారుబరిస్సార్ రాష్ట్రములోని 1928 సంవత్సర పోలీసుపరిపాలనా నివేదికము చెప్పుచున్నది. రాష్ట్రములో నేరములుతగ్గుచున్నవి. ప్రభుత్వోద్యోగులు గావున ఓర్పును అన్నితరగతులయెడల విషయవిశేషములనుజూపుచు ప్రజలకు సాధ్యమైనంతవరకు అయిష్టముకలుగకుండ తమవిధులను నిర్వర్తించవలసినదని పోలీసువారికి నచ్చునట్లుజేయుటకు గొప్ప ప్రయత్నములు గావించబడినవి. (ఆ. ప్రె.)

రైలుమార్గములందు గళ్లు

జోడపురం సెప్టెంబరు 13:—శుభవార్తాద్యుడగు అసోఫాదాకును మధ్య రైలు ప్రయాణము తిరిగి ప్రారంభమయ్యెను. జోడపురము వైపునకు అసోఫాదా నేషను చాటి రైలుప్రాయణ మింకను బాపాటముగా ప్రారంభముకాదు.

నేరస్తుడు నిర్దోషియని విడుదలబడెను

చిటగాంగు సెప్టెంబరు 13:—సభ యిన సెప్టెంబరు మాత్యలో ముద్దాయిగా విచారణ సల్పబడుచున్న ప్రేమమ్మ నిర్దోషియని జూరీవారభిప్రాయ జేడు చెల్లిరి.

ఆస్సాముకులీల దురవస్థ

ప్రభుత్వమువారి విజ్ఞాపనము

సి. ఆర్. నాయుడుగారి టెలు ప్రాయశ్చయము

కూలీలకు ఆస్సాములో వారి విషయమునను, యింటికి బంధముని తోటలవారి నడుగ వాటియ్యకొనమి నడియింటికి బోవు మదరాసు కూలీల వాండ్లవిషయమునను మాట్లాడుటకు సర్ ఆర్థు శ్యా పుగారిని ఆమటుకు బోలెను. వారు తనందున రావులూహారు వి. టి. కృష్ణమూచారియరుగారితో మాట్లాడిరి ఆచార్యులుగా రు నన్నెంతో గౌరవించి నేతెప్పినదానిని సానుభూతితో వినిరి. తొరతనువారు చేయుచున్న చేయనలిన చేయనలినడినదం తయ నాకనచ్చక పోయినను అంబివయములో గవర్న మెంటు వారు చేయుచున్న దంతయును తెలిసి.

పందలాలది మైల్లదూరము కానినడకతో బోవుటకు భార్యము కూలీల బాధలను నివారణచేయుట చేయియను యేజిసియేమి యును లేదా? మదరాసులో బొట్టుపోసికొనుట కూలీలవారి కెంత జీతము కావలయును? ఆస్సాములో యెంతకావలయును? ఈమం పచ్చిన మగవానికిని ఆమెదానికిని వారమునకు మూడుశేర్లలి య్యము యితరభిరుచ్చుకొరకు వారమునకు వాల్లంతా చాలు నా? ఆస్సాముకులీలను కూర్చుంటుండు మదరాసు దొరతనము వారికి యేమి అధికారమున్నది? వాల్లపందలమందిని ఆస్సాము దొరతనమువారు యెవరిదేశములకు వారిని బంపదలచుకొనగా వెయ్యిమంది కానినడకతో యింటికి బోవ మధ్యమార్గములో నున్నార! యెంత స్వల్పసంఖ్య!

మదరాసు శాసనసభవారును సామ్రాజ్యశాసనసభవారును ఇదివరకు మాఫులేడకంపై ఎక్కువగా మార్గమధ్యమందు కడ గండ్లుపడుయి బీదవాండ్లకు తగు తరుణోపాయము చూపివారి విద్యుక్తకర్మకర్తవేర్చెదరనిశేను ఈ ఉత్తరము మదరాసు దొర తనమువారిపేర వ్రాసితిని:-

దొరతనమువారిపేర ఉత్తరము

మదరాసు దొరతనమువారి లాడిపార్టుమెంటు కార్యదర్శిగారిపేర యీ దినము ఉత్తరము సి. ఆర్. నాయుడుగారు వ్రాసిరి:- ఇదివరలో మీతో మాట్లాడిన తరువాత ఆస్సాము కూలీల బాధలెంత కాతన్యమైనవో అచ్చటిపరిస్థితు లెంత కష్టముగ నున్నవో మిమ్ములకు తెలిసికొనగోరుటకు ప్రార్థించుచు న్నాను. తోటలవారును దొరతనమువారును విధించిన వరకుల ప్రకారము ఒనిచేయలేక ఆరువందల మంది 700 మంది గుమిగూడి పందలాలది మైళ్లు నడచిబోవుచున్నప్పుడు గవర్న మెంటువారు నిద్రనుండి మేల్కొంచుటకు సమయమే తెచ్చెనని మీరు కులభముగా తెలిసికొనవలసి ఉన్నది. రెండుగురుల వారుమాత్రమే నడచి యిండ్లకుబోవుటకు బూనుకొనినప్పుడిం కెంతమంది వారివలన మొండికొక్కముని యిండ్లకుబోలేక యెం తెంతకష్టముల ననుభవించుచున్నారో మేము కుశువుగా గ్రహించగలము. మొట్టమొదట కూలీలను సమకూర్చుట సమకూర్చు ఏజంట్లమూలమున వారిని మోసబోవనిచ్చి యిక్కడు దారిలో భక్తిమైనను లేక నిరాధారులైయున్న యీ బీదకూలీలవిషయమై యికవైనను మదరాసుదొరతనమువారు పేక్ష చేయకుండురని నమ్ముచున్నాను.

అన్నిటికంటెను ముందుగా కొంతచర్చ యీవిషయము లో ముందుగా తీసికొనవలయును.

1. నడచివచ్చువారందరికిని యింటికి బంపుటయు గూలీలను నివ్వనందున వెంటనే రైలుభిరుచ్చులను బ్రతిమును అందరకు యివ్వవలయును.
2. ఇక వెంటమంది గూలీలు యిండ్లకుబోవుట కిచ్చుముగా నున్నారో వారికి తగినసదుపాయము లిచ్చుటకు విచారణ చేయ నొకకమిషనును బంపవలయును.
3. ఆస్సాము దొరతనమువారివద్దనుంచి గాని తోటల వారివద్ద నుంచి గాని భిరుచ్చుసామ్యుడు రాబట్టువలయును.
4. వెంటనే ఆస్సాములో నన్ను కూలీలవారి స్థితిగతులకు తనిఖీ చేయుట కొకకమిషనును బంపవలయును. ఆకమిషను రిపోర్టు విచ్చువరకుగాని లేక మరయేదేని కూలీల లాభముకొరకు జేయబోవు శాసనము జేయువరకు గాని ఆస్సాము కూలీల బోవు ఆపుచేయవలయును.

ఆస్సామునుంచి నడియిల్లు చేరుటకు పయనమైపోవు మారెండు గుంపులలోను వెంటమంది చచ్చిపోయినదియు ఆస్సాములేక ఉపవాసముండినదియు నంతయుండి చూలాండు న్నాను. అందు అట్టిప్రేరు బ్రసించిలో వైద్యములే కందరు బాధపడినో ఆస్సాము తోటలవాండ్లు వీరికి గాని వీరికుటుం

బములారికి గాని, యేమికంపెన్నేవను యిచ్చెనర మీరు వారికి వ్రాసి తెలిసికొన గోరుచున్నాను.

ఆస్సాము వాల్ డిప్యూటీ కమిషనరు గారు నాల్గవం చందల మంది కూలీలను త్ర మే యింటికి బోవుచు న్నారని పంపిన తంతివార్త అంత తృప్తికరముగా లేదు. ఇంటికి అంపినవో బోవుటకు మదరాసు కూలీలందరును సిద్ధముగా నున్నట్లును వారంతలవారే తమ్ముబంపివేయమని కోరుచున్నట్లును తెలియుచున్నది.

మదరాసుకులీల నిట్టి యిబ్బంది పెట్టిన ఆస్సాము దొర తనమువారియెడల తోటలవాండ్లయెడలను మదరాసుదొరతనము వారు ఆత్మగౌరవమును అధికారమును నిల్వబెట్టినవలయునని నేను జెప్పవలసినవచ్చుచున్నది.

ఈ ముఖ్యమైన అత్యవసరమైన విషయములో రు కాలవారణమేమియు జేయక తగినచర్య దీసికొందురని నేను నమ్ముచున్నాను."

భీమవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

భిద్దరు

పెప్టెంబరు 11:- భిద్దరు ఉత్పత్తి ఈమధ్యను దూది లేమిచే కొంతకన్న ఇతరప్రదేశములనుండి బట్టుకొనవలసి వచ్చినది. ఇప్పుడు దూదిదొరకుమండుటచే తిరిగిరాట్టుములు పని చేయ మొదలుపెట్టినది. ఈమాసములోనే నుమారు 1 క్ల పుట్ట దూదివచ్చినది. నుమారు నూరురాట్టుములును 15 వర్గములను పనిచేయుచున్నవి. ఇంతవరకును ఈ నెలలో నుమారు 200 రూపాయల బట్టులు అమ్మకమయినవి.

తాలూకాబోర్డు

భీమవరము తాలూకా బోర్డువారు వారికోడమీదను, తదితర బోర్డులములలోను కల్లుసారాయి అంగడులు తీసివేయంప వలసినదని గవర్న మెంటువారిని కోరుకుగాను తీర్మానించిరి. లోగడబోర్డు ఇట్లుగీతకు యివ్వకూడదని తీర్మానముచేసి యుం డిరి. ఆతీర్మానమును కూడ రివెన్యూశాఖవారికి పంపినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఆతీర్మానము నమలులోపెట్టుట యెట్లో తెలియకున్నది! నిర్బంధప్రాథమికవిద్య ఈబోర్డులో ప్రవేశ పెట్టుటనుండి ఇదివరకే ఒకయభిసంఘమును నియమించి యున్నారు. వారినివేదికను ఈనెల సభలో చర్చించవలసియున్నది. వారు భీమవరము యూనియనులో ప్రస్తుతములో పరీక్షార్థము పెట్టవలసినదిగా నూర్చించినట్లు తెలియ వచ్చుచున్నది.

పోలీసుచర్య

గతవారములో మాయూరి పోలీసు సబ్ డివిజన్ పైకర్లు భిద్దరు నిలయమునకు ఆక్రమింపగారు లేనిసమయములో దయ చేసి అక్కడనున్న గుమాస్తాగారిని కొన్ని ప్రశ్నలడిగిప్రత్యుత్తరములబడసిరి. గుమాస్తాగారు ఆపరీక్షమాలయము (కో ఆపరేటి షన్) పరపతిసంఘ మనియు కావలసినప్రశ్నలడగవచ్చుననియు జవాబు చెప్పెదననియు చెప్పెను. ఇనపైకర్లు గారు అసంఘములో ముఖ్యులనామములను తెలిసికొని డయరీలో వ్రాసి కొనిరి. ఇంతలో తెల్వకరిగారు వచ్చి పని యేమియని యడుగ గా అంతయు నయినది అని వెడలిపోయిరి.

కాలమూసము

కడచినవారముంతయు వర్షములు కురియుటచేత ఎర్రకా లున పొంగిబహర్లల్లి పరగ నాయుడుబడు గణపవరం నిదమగ్రు ఫిర్కాలలో చేలన్నియు మునిగిపోయినవి. ఎనమడుద్రుమగ్రకాల లునందుగా నున్నది. అలశ్యముగా ఉడుపులగుటచే చాలు చాల భాగముల కనవ్వము చెందినవి. నూతనముగా గొల్లవానిచ్చిల్లార చెట్టాడె అగ్రకల్పరత్ కంపెనీయను చేరుతో సాపింపబడిన ప్రదేశములో నుమారు 200 యాకరములయిన ముద్దుర ముద్దు శాలవలోని నీటియంత్రసహాయముచే తోడుబలన సాగుజడి యయినవి. అందులో చాలభాగము మునిగియున్నది.

సత్రములు

ఈగ్రామములో తాలూకాలోని డిగటకు లోకలుఖండ సత్రము కాక మరెందుసత్రములున్నవి. అందు ఒకధాన్యలో నుమారు ఒకటివరమాసమునుండి మాతాలూకా మేజిస్ట్రేటు గారికి ఊరిలో ఎక్కడను ఇల్లదొరకకపోవుటచే అక్కడనే యున్నాడు. ప్రేలువగైరా అక్కడనున్న అగుటకు చాలబాధగా నున్నది. వీరేగాక మాతాలూకాలోనున్న సత్యవారుమాడ

అప్పుడప్పుకు మకాములు, అక్కసులు అక్కడనే. స్వంతసత్రముల మీదను లోతులు బోర్డువారి కధికారములేదా! రెండవ సత్రము లో నుమారు నెలదినముల నుంచి దొమ్ములూటలో చెట్టులని చార్జీలకువచ్చి జంపదనేన చేయుచున్న క్షత్రియులున్నాడు.

16 లేదీనుండి ఎర్రాకులం చెరుతిరితల మధ్య అటునుండి ఒక ప్యాసింజరుబండియు, యాటునుండి ఒక ప్యాసింజరుబండి యు నడచును. చేరుతురితి పోరనూరుకు 1 క్ల మైల్ల దూరమునను న్నది అని పోదనూరు జిల్లా ట్రాపిక్ నూపర్నెంటునేడుతెలిచేయుచున్నాడు.

వాయువు నొప్పులకు మందు

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. 1-5-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పులన, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లసంబంధ నొప్పులు, 3 కీళ్ల బిగిడియుట, 4. పండులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కదలుటకు పిలులేనటుల స్వాంగములు బిగిడియుట మొదలగు నవి. ఈ మందును కొన్ని గ్రూపులు వ్రాసినతోడనే సంచి యందు పోట్లు నొప్పులు పోయి కఠిరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాచి అమృతాంజనము రాయవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన నుభితైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0
తపాల భిచ్చ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవత్రిక కార్యాలయ,
7, తంబుకెట్టిపేటి, ముదరాసు.

కర్తవ్యాలవారి
వెల సీ 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0
ఈ వ్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము, గొంతుకు, చెవిబిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 12, బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

మూల శంక కు తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన అపసము దగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది వైద్యకోశపు మందత వలన (Torpid liver) గలుగును. అతికాక, బడలిక, విశేష కాలము ఒకచోట కూర్చుండుట, మలావకోభిమంపన ఒకచోట మునకు పోయినపుడును ఇతరవిషయములందును రక్తముపడును దీనివలన బాదపడువారు కారము, ఆప మొదలగు పదార్థములను తగ్గించి తినటయు, విరేచన సాధకములగు కూరగాయల తినటయు యుక్తము. ఈ తైలమును మొలలపైరాచిన బాధ వెంటనేపోయి రక్తముపడుట చూసును. జాలాబీ మాత్రలవలన ముఖవిరేచన మగును. ఈ రెండు మందులను విగుణక కొంతకాలము వాడి; మూలశంక రోగము తగ్గగలదు.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0.

తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు. తేలు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ సరముల వెంట వెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటన బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాట గలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినవోట కొంచము మందుపోసి; బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడ; నెలదులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింటు నుండదగినది అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

విదేశవార్తలు

ప్రాంసు - రషియా

మరల స్నేహసంబంధము నేర్పరుచుట

ప్రెస్ బ్యూరో ప్రకటనమువారి కోర్కె

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—రాత్రి 11-10 రషియాతో సరల సంబంధము సెర్పొటొవ్ నాయకుడు ఒక సంఘమును ప్రెంచి పభుత్వమువారు ఏర్పాటుజేసిరి. ఏదో ఒకవిధముగ ఒక రోప మిన సోవియట్ల ప్రభుత్వమును గుర్తించుటకు పరాసులు గోరు మన్నారని తెలియుచున్నది.

సూడాన్ సమస్య

జగులులుపాపాగారి ఇంగ్లండు ప్రయాణము

కయిరో, సెప్టెంబరు 12:—తనకును ముగ్లావల్దాగారి కిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జగులులుపాపాగారు ఈ జిత్తుమంత్రివర్గమువారికి బంపిరి. వారియభిప్రాయమును తెలియ గోరిరి. మంత్రివర్గమువారు ఏకగ్రీవముగ జగులులుపాపాగారి వైఖరిని అంగీకరించిరి.

సెప్టెంబరు 28 తేదీని జగులులుపాపాగారు ఇంగ్లండు కేసుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మంత్రివర్గమువారు అతీతే ఇస్కా యిలుగారిని జగులులు పాపాగారి ఆం రంగిక కార్యదర్శిగ బంపు చున్నారు. వీరితో వలయుకాగితములన్నిటిని బంపెదరు. జగులులు పాపాగారు రాయబారములను జరుపజోవుటలేదనియు చిట్కలను తొలగించుట కేసుచున్నారనియు సమ్యక్ముగ తెలి యుచున్నది. అవి జయప్రదముగచో రాయబారములలో ప్రవేశించెదగట.

హెడజాబి పరిస్థితులు

వాహబీ దురంతములు

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—అరం పత్రిక ఇట్లు వ్రా యుచున్నది.—వాహబీలు తెయిపులు చొరబడిరనియు, ఇండ్లను తగులబెట్టిరనియు అబ్దుల్ అగుగారియొక్క యొ ఇబ్న్ అబ్దురుగారియొక్కయు మాధులకు నాశనమొనర్చిరనియు వృద్ధులను, స్త్రీలను, పిల్లలను జంపిరనియు ఈ అక్రమముల నణచి న్యాయమును గలుగజేయవలెననియు మెక్కానుండి ప్రత్యేకముగ తంతుములముగ ప్రజలు మహజరును బంపిరి.

ఈ జిత్తు నిధి

కయిరో, సెప్టెంబరు 12:—మెక్కా-వాహబీలచేతిలోని బడు సమర్థయముతో మెక్కాలోనున్న ఈజిప్టుప్రభుత్వనిధి జెడ్డుమార్పులకును నీయుడని ఈజిప్టుపట్టికువర్క్కు మంత్రికి తప్పివచ్చెను. హాషిమైటు సేనలు తెయిపు ప్రాంతములో కేంద్ర కరణమైనవి. వీరు హాసేనురాజుగారి పక్షమున జేరగని లోచు చున్నది.

జర్మనీ - జాతిసమితి

బెర్లిన్, సెప్టెంబరు 12:—యుద్ధమునకు బాధ్యులైన నై నదీ తేలివగాని జర్మనీజాతి సమితిలో ప్రవేశముండదని ప్రమాణముగ తెలియుచున్నది. జర్మనీకి మరింత అనుకూలముగ జాతిసమితి ఒడంబడికను మార్చవలెననియు కాశ్వతముగ స్థాన ము నీయవలెననియు తెలియుచున్నది.

సెన్యములను తగ్గించుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 12:—సెన్యములను తగ్గించు విష యమై చర్చించుచు తగవులను మధ్యవర్తులచేపరిష్కరము గా విందుటకు ఆధిక సంఖ్యాకులు ఒప్పకొనిరి.

అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యాలయము నిమిత్తము 5 సంవత్సరమునకు 7150000 స్విసుప్రాయకుల నిచ్చుటకు జాతి సమితి ఆర్థిక సంఘమువారంగీకరించిరి.

లీనినేదికచర్చ

టైముపత్రికాభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—లీనినేదికము చర్చ కార్య సాధనముతో గూడుకొన్నదిగాదు. కేపు ఇండియా-కంట్రీ నీనేదికమును అవలంబించువచ్చును. దానివలన ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చాల చిక్కగనుండును. ఏసంఖ్య సమ్యక్తీ లేనిదే సర్వీసుల వేతనములు భృత్తికింద అవసరము సామ్యము తప్పక ఏర్పాటుజేయవలెనని గోరవచ్చును, గోరగలదు. క్రొత్త వ్యయ మును సర్టిఫై చేయుట ఒకవిషయము. క్రొత్త ఆదాయమును సృష్టించుట ఒకసంగతి. ఇండియానుకంట్రీ ఇప్పుడు సర్వీసుల నుత్సాహపరుచుటకుపూను కొనవలెను. భారత రాచకీయవేతల నిరోధమును మరింత ఇనుమడింప జేయకుండ జేయగలరని చాలమంచి విషయమే. భారతదేశము సామ్రాజ్యములో క్రొత్త సమ్యక్ముగ రాజ్యాంగనిర్మాణమున సభివృద్ధిగాంచ వలెనన్నదారిని పెడకవలెనని టైముపత్రిక వాకొనుచున్నది.

ఎవరస్తువర్వతారోహణము

ను గావించుటకు ఇంకొక పర్యాయము ప్రయత్నించెదమని బ్రూకుగారు తెలియజేసినదియు ఈపర్యాయము తన కస్వస్థకనుండుటచే తాను బోవునదీలేనదీ చెప్పలేననియు ఎవరితోడనో జెప్పెరట.

బెలియము

యుద్ధములో నాశముజేయబడిన ప్రదేశములు బాగుపడుట

బెలియములో యుద్ధమువలన నాశనమయిన 1,00,000 ఇండ్లలో 90,000 ఇండ్లు మరల పూర్తిగ నిర్మించబడెననియు 8,40,000 ఎకరముల భూమిని మరల వాడుకలోనికి తెచ్చిరని యు ప్రభుత్వభవనములు 1150 మరల నిర్మించబడెననియు 350 పాఠశాలలును పూర్తిగ మరల కట్టబడెననియు తెలియుచున్నది.

క కేషియా తిరుగబాటు

జార్జియాలో బోలిషివికులు పట్టణములను ఇండ్లను, గ్రామములను తగులబెట్టుచున్నారనియు ప్రజలను ఏకమొత్తముగ జంపివేయుచున్నారనియు ఎక్కడ జూచినను ఆరాజముగ నున్నదనియు బోలిషివిక్కులకు సహాయము బయటనుండి వచ్చుచున్నదనియు తెలియుచున్నది. ఇది ఖాయముగ తెలియలేదు. ప్రెంచిపరిషత్తువారు, కాకు తెయిలు, అనుపదమును తమ నిఘంటువులో జేర్చుకొనుటకు నిరాకరించిరి. ఇది యొక మధ్య పదార్థము.

రోములోదురంతము

ప్రెస్ బ్యూరో ప్రకటనమువారి కాల్పచంపుట

మ్యాటియోటిగారిని చంపినందులకు

కనీదీర్చుకొనుట

ప్రెస్ బ్యూరో ప్రకటనముయొక్క సహాయకార్యదర్శి ట్రాంలో బోవుచుండ కాన్స్టాన్ కాన్స్టాన్ క సోలీసీ అను ప్రెస్ బ్యూరో ని కాల్పించెను. మ్యాటియోటిగారిని జంపిరనకోపముతో పగసాధించుట క్షిప్రమేనట. ఇట్టి అంతయు దీనిచే భయకంపితమైనది. హంతకుడు వద్రంగి, పూర్వము ఇతడు హతునియింట ద్వారపాలకుడు. హతునిప్రక్కన ఆతని 14 ఏండ్ల ప్రాయముగల కూతురుండెను. 'చంపిరమ్యా' అని స్థానమునబడెను. ఇతనివైద్యాలయమునకు గొంపోయిరి. అచట చనిపోయెను.

ప్రకాంతిని కలుగజేయుటకు మంత్రివర్గమువారు చర్యను దీసికొనిరి. పత్రికలన్నియును, ప్రెస్ బ్యూరో ప్రకటనమువారును ఎవరును కలవరపడక ప్రకాంతిచిత్తులై నిగ్రహముతో నుండుడని పాచ్చ రించుచున్నారు. హతుడు చాల మంచివాడట. 5 గురుపిల్లలును భార్యయు గలరట.

క్రొత్తగ స్థాపించిన ఇటాలికుసంఘనాయకుడు ఆయుధములను కేలవైచి త్యజించి జాతినాగరకతను పాడుజేయుచున్న ఈస్థగోరములను పాత్యలను ఆపుజేయవలెననిరి.

థామస్ గారి అవినేకము

రిపబ్లికనుల కోపమును రెచ్చగొట్టుట

దక్షిణ ఆఫ్రికా కోపము

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—ఉదయము 7-15. దొవి నియనుల భావములను, పరిస్థితులను తెలిపినకున్నచో సద్భావ ముండియు ప్రయోజనములేదని కేపుటపును టైముపత్రిక విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. దీనింజూడ థామసుగారు దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రయాణము నిరర్థకమయిన ట్టున్నచునున్నారు. దక్షిణ ఆఫ్రికావారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవుటకు ఎవరో అనామతద్రువులకు స్వల్పసంఖ్యాకులు గోరుచున్నారనటచే థామసుగారు దక్షిణ ఆఫ్రికావారిని రెచ్చగొట్టినవారయి రనుచున్నారు. దీనివలన చాలకోపము రిపబ్లికను లకు గల్గెను.

ఇరాకు సమస్య

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—తురక్కు రాయబారులు వెతిలేగారి యధ్యక్షతకైంద జనీవాకు న్యాయకాన్త్రవేదులు, సైనిక నిపుణులు ఇరాకు సరిహద్దుగూర్చి తురుక్కుహక్కులను తెలియజేయుటకు నిన్నటిదినము వచ్చిరని జనీవావార్తలు తెలుపుచున్నది. నేడు జాతిసమితిసభ సమావేశము కావచ్చును.

తురుక్కు ఇరెగ్యులరులదాడి

సైనిక శాసన ప్రకటనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

మసోలుకు తరముగ తురుక్కు ఇరెగ్యులరులు దాడిసల్పుటచే జీకీ ఆమేదియాజిల్లాలోందు సైనిక శాసనము ప్రకటించబడెనని తెలియుచున్నది. విప్లవకారులను బారదోలుటకు మర ఫీరంగులను విమానముల నుపయోగించిరి. చాలజయప్రదముగ జరిగెను.

సైనిక శాసనప్రకటనము ముందుజాగ్రత్త నిమిత్తమని అధికారులు ప్రకటించిరి. ఇకనుండు ఇరాకు సరిహద్దులో ఇట్టి అల్లరులు జరగకుండజేయుట కుద్దేశించబడెననిరి.

వాహబీలు తెయిపును బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 1:—వాహబీలు తెయిపును పట్టుకొనిరని జెడ్డాతంతివార్తలు ప్రుపరచుచున్నవి. ప్రస్తుతము వీరు మెక్కాముఖముగ బోవుటలేదు. వార్తలు పలువిధము లుగ నున్నవి. సమ్యక్కుట వీలులేని సంగతులు తెలియుచున్నయవి. మెక్కానుండి ఎవరో కొలదిమందిమాత్రమే జెడ్డాకు కరణజొచ్చుటకు వచ్చిరి. దీనికి కారణము శత్రుభయముతోడ అధిక పరిస్థితులుగూడ గలిగెనని తెలియుచున్నది.

చీనాపరిస్థితులు

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—అలములో తాను ఓడిపోకున్నచో మంచూరియాపై అధికారమును కోల్పోకుండ చిల్లి 100 వేల సైనికులను చంగ్సులికాగారు పంపగలరని అంచనా వేసిరిని పికింగువార్తలు తెలుపుచున్నవి. చిల్లి సైన్యములో విడిపోయిన - రుగూడ అంతమండెయున్నారు. ఇందులో క్రిక్కియనుసేనాని పేకింగుగారి 25 వేల 'వరక్ సైన్యము' సైనికుల గలర. వీరందఱును ఉత్సాహముతో యుద్ధమునకు తయారగుచున్నారు. పి. థాలోవాకు సైన్యములు పికింగును జూచి నాకేటంగుబోకు. వీరెందులకు బోయిరోయని ఎంతయో భయపడిరి తుదకు వీరు మతిస్వీకరణార్థమేగిరిని తెలిసినపిమ్మట మనక నెమ్మదిపడెను. నాకాయుక్ ప్రాత ఆయుధములకు బదులు క్రొత్త ఆయుధమును మార్చుకొనిరి. వీరు స్వావృత్తపద్ధతుల యారుచేయుబడిరి. చంగ్సులికాగారు పికింగును ముట్టడించెనే 1922 లోపలనే చిల్లి సైన్యములో మొట్టమొదట ముగ్గుండ రణరంగముగ నిలబడెదరు.

చీనా అధ్యక్షునకును, చిల్లిపిలుసము గవర్నరుకు మధ్య సంభాషణ జరుగుచున్నది. యుద్ధమంత్ర మరెకరణా విదులుగూడ వీరితో సంప్రదింపుచున్నారు. సైనిక సమావేశము, రాకపోకలు, రవాణా మరెకర సైనిక సన్నాహము: చూడ యుద్ధపరిస్థితి తేగ్గుడునని ప్రజలు నమ్ముచున్నారు ఇవి ఉత్తరభాగమునుండి వచ్చువార్తలు ఖాయపరుచుచున్న

గంజాంనుండల మహాసభ

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము

చర్చ వివరములు

రండవదినుసున సాయంకాలము 5.15 గంటలనుండి 8.30 గంటలవరకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి చర్చజరప బడెను. బహుశెమ్మదిగా, ఉద్దేశములేకుండ, గంజాంకోటము లేకుండ చర్చజరిగెను. తీర్మానములపై మాట్లాడినవారు స్వాతంత్ర్యకాంక్షను దీక్షాపరతను వెల్లడించిరి. ఒకరిద్దరుతప్ప తక్కినవారందరూ కారాగారశిక్షణ పొందినవారే. యువకులు త్యాగస్వరూపమును విజృంభింపజేసిరి. కొన్నిసభలలోవలె, తమతీర్మానమే నెగ్గవలెనని అధికసంఖ్యాకులను తమపక్షమున నుండ ప్రయత్నములేమియు జరుగలేదు. తమ మనోవేదనను స్వాభిప్రాయములను వెలువరించిరి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య స్థాపనము ఆచర్యమైనట్లు తీర్మానింపబడెను.

శ్రీయుత నాభి జగన్నాథరావుగారు ఈక్రింది తీర్మానము సుపపాదించిరి.

“కాంతియుతముగ ధర్మపథములన్నిటిపైన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుట భారతీయులధర్మమని బెల్గాంకాంగ్రెసు మహాజనసభవారిని తీర్మానింపబడు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.”

ఈతీర్మానము చాలముఖ్యమైనదని జేటుగ జెప్ప నవసరము లేదు. దీనినిగరించి సభాభ్యుదయి నన్నిటిదినమున విశేషించిచెప్పెను. కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యవానిన ఒక్కటే స్వాతంత్ర్యమని యున్నదికాని జేటుఅర్థముతీయరాదు. కాని వివిధార్థములు, నలసరాజ్యప్రభుత్వమని, ప్రజారాజ్యమని, స్వాతంత్ర్యమని చెప్పబడుచున్నవి. ఈభేదాభిప్రాయములు పోగొట్టుటకే యీతీర్మానము పెట్టబడియున్నది. స్వరాజ్యమేమో విస్పష్టముకావలెను. నలసరాజ్యప్రభుత్వము పనికిరాదని వేరే చెప్ప నక్కరలేదు. బ్రిటిషు ప్రజాసామ్రాజ్యములో మరింత దాసులై యుండవలసివచ్చునని అభ్యుత్థులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు చెప్పియున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నుండవలసిన యెడల నలసరాజ్యములే ఖీణవృద్ధిలో నీచముగా చూడబడుటకు కోరవలెను. స్వాధీనములో నున్నవిషయము. — మన ఆదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మని చెప్పనియెడల లజ్జాకరము అనర్హము చెప్పినవిషయ ప్రజాభిప్రాయములుదీసికొని స్వాతంత్ర్యప్రకటనమునకు గడంగవలెను. అని ఉపపాదమును చెప్పెను.

శ్రీయుత జయంతి వెంకటనారాయణగారు (శ్రోతిపత్రికాసంపాదకులు. తీర్మానము నామోదించిరి. పరిస్థితులన్నిటిని వివరించి దీక్షోపన్యాసము చేసిరి. ఆదర్శములనువి బూటకపుమాటలుకావు. అధిక వాంఛింపబడునట్లు అత్యవసరమును. ఎంత ఆదర్శము పెద్దదిగానుండునో అందులకు అంత పెద్దప్రయత్నమును జేయుదుము. ఎంత తక్కువైతే అంత తక్కువ ప్రయత్నముండును. ఆదర్శ ఆకర్షణశక్తిమహిమను గుర్తింపవలెను. మనయొక్క తీక్షణకార్యదీక్ష ప్రకటింపవలెను. మనయొక్క గుణవిశేషములు కాంతీపథతి యనునది. యిరువరకే ప్రకటించితిమి విప్లవవాదులకును మనకునుగల తోడాయెయిది పాశ్చాత్య దేశములందు విప్లవమునకై దౌర్జన్యపథతి నుపయోగించుదును. కాంతీపథతి జయముగాంచినట్లు అనేక విషయోచూపితిమి. మహాత్మాగాంధీ జైలునకు వెళ్లినప్పుడు మననాయకునిమాట గౌరవించితిమి ఏమాత్రము దౌర్జన్యమున్నది. రాలేదు. ఇది యితరదేశీయులలో అత్యద్భుతమైన గౌరవము కలిగించినది మన జాతీయతత్వమునకును యితరజాతులకునుగల యీ గౌరవము చూపవలెను. ఇంగ్లీషువారి, పాశ్చాత్యుల రాజ్యాంగ తంత్రములకు లోబడి యుండకుండస్వజాతీయమైన వ్యక్తిత్వమును చూపింపవలెను. కాకినాడ కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యమును పదమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాంతర్గతమైన స్వపరిపాలనమా బ్రిటిషు సామ్రాజ్యస్థానా అనుప్రశ్న ఎచ్చినప్పుడు భావముగా నుంచవలసినదనిరి. ముఖ్యముగా ఉంచినయెడల ఇంగ్లీషువారు భయపడి రాజీనామాని ఒకభావమున్నది. ఈముఖ్యము పనికిరాదు. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము తప్ప మనకు గత్యంబరములేదు. ఆదర్శము అది పెట్టుకొని పనిచేయవలెను. మనయొక్క ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము అభివృద్ధి చేసికొననియెడల మనకు పోటీగానుండలేము. మన జాతీయదర్శమును ప్రకటించవలెను. అని చెప్పిరి.

సవరణ తీర్మానము

శ్రీయుత న్యాయపతి నారాయణమూర్తిగారు యీక్రింది సవరణను ఉపపాదించిరి:—

“కాంతియుతముగ ధర్మపథములపైన భారతదేశ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యప్రకటనమును చేయవలె నని బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాజనసభవారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.”

ఇప్పుడున్న కాంగ్రెసు ఆదర్శములో స్వరాజ్యము అనునది యున్నదనియు, దీనికి బదులుగ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునుపదమును పెట్టవలసినదని తీర్మానము చెప్పుచున్నదనియు, స్వరాజ్యమునుపదము అదివరలో కాంగ్రెసుయొక్క మనవులన్నియు అయి కార్యము లేకపోయిన సమయములో 1906 వ సంవత్సరములో దాదాభాయి నాథోజీగారివల్ల వచ్చినదనియు, ఇంకను అప్పటికి నలసరాజ్యస్వపరిపాలనమునకు దగ్గమైనప్పటికిని దరిమిలను కలకత్తా ప్రత్యేక కాంగ్రెసులో కాంగ్రెసుయొక్క ఆదర్శము చేయబడినప్పుడు సంపూర్ణస్వరాజ్య మనియే అర్థముగా జెప్పబడినదియు, పంజాబుపాత్య లుకచ్చిమానమును కాపాడుకొనలేని దుస్థితికలిగినప్పుడు ఈ మొదలగు పరిస్థితులలో ఆ స్వరాజ్యమునుపదము పెట్టుటచేత దానికి సంపూర్ణ స్వరాజ్యమని అర్థముగా నెంచవలసియున్నదనియు, పిదప చేయబడిన కాంగ్రెసు ప్రచారమునందుగూడ ప్రచారములను ప్రజలు ను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నభిలషించియే పనిచేసిరినియు, ఒకసంవత్సరములో స్వరాజ్యము నుండన్నప్పుడు నిర్మాణకార్యక్రమము అంతత్వరలో చేయబడుట సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకే యనియు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము తప్ప జేటు అర్థము ప్రజలకు లేదనియు, కొందరు విశ్వాధికులకే భావదాస్యము పోకపోవుటచేత మరియొక్క నలసరాజ్య ప్రభుత్వమనియు, సామ్రాజ్యాంతర్గత స్వపరిపాలనమనియు యిట్టి అర్థములు పెట్టుచున్నవనియు, కనుక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమున్న ఆదర్శమని యిప్పుడు నేరుగ వక్కాణింపవలసిన అగత్యములేదనియు, ఇప్పుడీక్రొత్తమాట పెట్టినందువల్ల కాంగ్రెసులో మరిల విభేదములు కలుగుటయు గంజాంకోటము పడుటయు తలస్థించును గనుక ఆదర్శతీర్మాన మనవరములేదని నారాయణమూర్తిగారు చక్కని దీర్ఘమైన గంభీరోపన్యాసములో చెప్పిరి. ఇప్పుడున్న ముఖ్యమైన కాంగ్రెసుపక్షములలో స్వరాజ్యవాదులను సంపూర్ణ అసహాయవాదులను ఉన్నారు. ఉభయులకును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే లక్ష్యముగావున జేటుగ ఆదర్శము చెప్పనక్కరలేదనిరి. ఇంక కావలసినది సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యప్రకటనమే. ఇప్పుడీప్రకటనము చేసినచో భేదముల కవకాశముండదు. కాని యీప్రకటనముచేయుట సులభవిషయముకాదు. సంపూర్ణ త్యాగమును చేయ సంసిద్ధులైనప్పుడే చేయవలెను. నిర్మాణకార్యక్రమము నెరవేర్చు తయారుకావలెను. ప్రకటనము జేయుటవలన స్వాతంత్ర్యము వెంటనే పొందగలమని త్యాగము మూర్ఖివించి నిర్మాణకార్యక్రమము పూర్తియగును. మనలో చాలమంది త్యాగసంసిద్ధులై యున్నారు. ప్రకటనమువలన ఉత్సాహము పెంపొంది నిర్మాణకార్యక్రమము పూర్తియగును. నూతనఉత్సాహము విజృంభించునట్లును సంఘములేదు జనసామాన్య కాసనోల్లంఘనమునకై విశేషప్రచారము జరుగును. నిద్రావస్థపోవును. దౌర్జన్యము లేకుండ కాంతియుతముగా ప్రాణత్యాగముకూడ చేయబడును. స్వాతంత్ర్యమును కొందరి ప్రాణత్యాగమువలన చేపూరును. కావున బెల్గాంకాంగ్రెసువారిని యిప్పుడు ప్రకటన చేయవలసినదని కోరుచున్నాము.

శ్రీయుత మారాఢ చినపిర్రాజుగారు సవరణను బలపరచుచు ఉత్సాహోద్రేకములతో గంభీరోపన్యాసముచేసిరి. దృఢ నిశ్చయసంకల్పితై, ఏకలక్ష్యము గల్గినవారై సవరణను అంగీకరింపవలసినదనిరి.

శ్రీకామో రామకృష్ణారావుగారు (శ్రీకామేశ్వరు) వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. స్వరాజ్యమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము తప్ప వేరుఅర్థము లేదనియు అట్టిస్వాతంత్ర్యము నభిషించి జైల్లకుపోయి కార్యక్రమమును జరిపించితిమనియు, అయినప్పటికిని అందరూ కూడగట్టుకొనునదేశముతో స్వరాజ్యమునుపదము ఉపయోగింపబడెననియు, యిప్పుడు తీర్మానమును పెట్టినయెడల కాంగ్రెసులో విభేదము కలుగుననియు చెప్పిరి. సవరణకు కూడ వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. గట్టిపునాదులు లేకుండ గాలిలో యిండుకట్టుకొనపోవునట్లు, స్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు పునాదియైన ఐకమత్యములేనిదే ప్రకటనము చేసినయెడల ఫలమేమియని అడిగిరి. ఇప్పుడు ఒకమనిషిమాట మరియొకరు విన్నేసితోలేనప్పుడు మహాత్మాగాంధీమాట వివేచనప్పుడు ఒక్కనాయకత్వమునకు లొంగలేనప్పుడు స్వాతంత్ర్యసంపాదన మొక్కడ అని యడిగిరి.

శ్రీయుత వున్నవవెంకట వరహోరామలింగంపంతులుగారు గంజాంనుండల కాంగ్రెసు సంపూర్ణభ్యుదయి పిదప తీర్మానము

లనుగ్రహము లేదని మాట్లాడిరి. స్వరాజ్యమునుపదము స్వాతంత్ర్యమునుపదముకంటె మంచిదనియు. బాహుళ్యమైన, విభులమైన అర్థమున్నదనియు, స్వాతంత్ర్యపదము సంకుచితమైనదనియు చెప్పిరి. స్వరాజ్యమునుపదమునందు మనస్వాతంత్ర్యమును న్యేచ్ఛను నిగ్గయించుకొనుటయేగాక యితరజాతులతో స్నేహములు మొదలగునవి నిగ్గయించుకొనుటకూడ నున్నదనిరి.

దేశభాంధవి దుష్ప్రవృత్తిబుబ్బుగారు దేవాఅస్వస్థత యున్నప్పటికిని జ్వరముతో వచ్చి జనరంజకమైన మహాోపన్యాసము జేసిరి. సవరణను తీవ్రముగ బలపరచిరి. ఆత్యసమర్పణ సంసిద్ధతను దృఢముగ వెల్లడించిరి. నిర్మాణకార్యక్రమమును చేయలేదు గనుక అవసరము లేదని మనవాళ్ళలో కొందరుచెప్పిరి. కిరి కొట్టుమంది నిర్మాణకార్యక్రమము చేయుట అసంభవము, మనజన్మములోలేదు. ఒక్కకార్యముకూడ అందరిచేత చేయించుట అసంభవము. ఎంత ప్రయత్నించినను చేయనివారుండకమానదు. స్వరాజ్యమును పదమునందే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమున్నదని మనస్సేహితులుచెప్పినారు. ఒకేఅర్థమైనప్పుడు యీఅసలు తీర్మానమున కేమిఅభ్యంతరము ఎందుకా భయము? వారికి మనస్సులో స్వాతంత్ర్యమునునది లేదు గనుక. ని. కా. క్రమముచేసి యిన్నాళ్ళలో స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము చేయిస్తామని వ్రాసియి న్నే యిప్పుడే సవరణ తీర్మానమును ఉపసంహరింపజేసెదను. ఈపోలిసురిపోర్లల్లు ఎప్పుటికీ వచ్చడే వారి విధిప్రకారము ప్రభుత్వమువారితో సంగతులు చెప్పుమనే యుండురు. ఈతీర్మానమును అంగీకరింపలేదంటే మనము భయపడినామని హడచెప్పెదరు. అభ్యంతరములు పెట్టువారెప్పుడు ఉండెదరు. ఒకేవిధమున అందరు నడువవలెనంటే జరుగదు. కప్పలతక్కుడ న్యవహారముగా నున్నది. ప్రజలందు ఆవేశము తగ్గిపోతుంది. నాయొక్క ఆవేదన నేను చెప్పుకొని ప్రకటనము చేయించెనని బలపరచుటకు తీవ్రమైన జ్వరముతో వచ్చినాను. ఉరితీసినను అందుకు లొంగి మార్గదర్శకురాలనై యుంటాను. తీర్మానము బంగారము, సవరణ మెరుగు. కాబట్టి సవరణను అంగీకరింపవలెను. పిదప తిన్నెలు అనుభవములు చెప్పి త్యాగసంసిద్ధతను ఉద్ఘోషించెను.

శ్రీయుత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు, జాతీయకవి, 1921 సంవత్సరములోనున్న పరిస్థితులైనను యిప్పుడు లేనప్పుడు యీతీర్మానము లనవసరమనియు, మరికొన్నివిభేదములు కాంగ్రెసులో కలుగుట తలస్థించుననియు చెప్పిరి.

శ్రీయుత దేవరకొండ సీతారామయ్యగారు స్వరాజ్యమును పదము దేశీయపదమైనప్పటికిని భాష్యం చెప్పుచున్నారు గనుక ముఖానము తీసివేచి స్పష్టమైన భాష్యము చెప్పుచున్నామని తీర్మానమును బలపరచిరి.

గోదావరి మండల వాస్తవ్యులైన వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు తమవ్యతిరేక ఉపన్యాసము చేసిరి. అట్టి తీర్మానములు సాంబమూర్తిగారిచేతను దేశభాంధవి నుబ్బుగారుచేతను మండల సభలలో తీసికొని రాబడెననియు గోదావరి మండల మహాసభలలో జరిగినస్థితియు కాంగ్రెసులో జరిగిన వాదములను చెప్పి నాయకులలో స్పష్టికరణము చేయుట కిష్టపడలేదని చెప్పిరి. హిందూమహ్మాదీయుల తగ్గకపోవుటచే స్వరాజ్యమును పదమునకు నిర్వచనము చేయవలెనేమో యని గాంధీగారి జైలునుండి వచ్చిన తర్వాత సంఘమును నూచించిరి. ఇప్పుడు ప్రకటనమయే తంతివార్తలవలన బెల్గాం కాంగ్రెసులో పలనే ఒక ప్రజాళికను తయారు చేయుటకును వివిధపక్ష నాయకులను ఏకమై కాంగ్రెసులో నుండుటకును రాయవారములు జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. 5 వ తేది అస్సాసియే టెడు ప్రెస్సు తంతివార్త డాక్టరు బెసంటు మహాత్మాగాంధీలకు జరిగిన సంభాషణను చదివి వినిపించిరి. కనుక యిప్పుడేవో లేలనని చెప్పిరి. యంగ్ ఇండియాలో గాంధీగారు వ్రాసిన ప్రస్తుతస్థితి కాంగ్రెసులోనోచేంజర్ల ఫీల్సని గూర్చి చదివి ఐకమత్యము పోయి కాంగ్రెసునకు నిజమైనప్రాతినిధ్యము పోయి యిట్టి విచ్చినస్థితిలో నుండగా యింకను పార్టీలకు కలుగజేయుదుము ధర్మముకాదని సత్యానాయకగారు చెప్పిరి. స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము జేతూట అనగా అందులకు సిద్ధమైన పన్నులనిరాకరణము చేయవలెను. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములతో శోక్యము కలుగచేసికొనకూడదు. ప్రభుత్వమువారితో ఏవిధమైన సంబంధము పెట్టుకొనరాదు. ప్రకటనమువల్ల దౌర్జన్యము రాక తప్పదు. రాచెన్న మాటబట్టి జూటకముగాని మరియొకటిగాదు. బూటకపు తీర్మానములవల్ల బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భయపడుదురిది ఉపసంహరించుదు. తీర్మానముల రెంటిని త్రోసివేయవలసినదని కోరిరి.

శ్రీయుత మునుగంటి వెంకట్రావుగారు (రాష్ట్రీయ భాదీశస్సెక్రటరు) సవరణను బలపరచిరి. సత్యనారాయణ

వ్యతిరేక పాదమును ఖండించిరి. డాక్టరు బిసెంటి కాంగ్రెసు లోనికి రాదేమో నారెవరువెల్లిపోవునురేమో యిట్టిసందేహములు పెట్టుట పనికిరాదనియు, బుసంటమ్మగారు ఎప్పుడుగుంటుకొనిది మారుచుండుననియు, గాంధీగారు దిగిపోవుచున్నారని అని అనడమువలన ఫకీరమేమనియు ప్రస్తుతావస్థలపట్టి గాంధీ గారేమిచేయుదురనియు, కొరియాలో కిరీ గురుచేతనే స్వాతంత్ర్య సంపాదనము చేయబడినదనియు, ఎప్పుడును కొరియానుండి ప్రాంత్యాగమనైన స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుచున్నది. హృదయములో పెట్టుకొనికూర్చుండుటకన్న స్పష్టముగా చెప్పవలసి యున్నదనియు త్యాగము చేయువారు చాలమందిగలరనియు విధిని నెరవేర్చు ఫలమున పేక్షింపరాదనియు కాంగ్రెసులో తాముమాడ ఒకపార్టీగానుండి బలపరచుకొని పనిచేయువలసి యున్నదనియు మాట్లాడిరి.

శ్రీయుత కాతాశ్రీరామకృష్ణగారు (బందరు కారదాపుతీక సంపాదకులు) తీర్మానముల వసరముని చెప్పమకొన్ని వాదములకు సమాధానముచెప్పిరి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము అనుదానికి ఇంగ్లీషులకు చెప్పటతోనే స్వభావలోని అర్థమివ్వదనియు తెలుగులోనున్నదే అన్ని భాషలలోను నుపయోగించినట్లయితే తీర్మానమునకు అభ్యంతరములేదని ఉపన్యసించిరి.

పిదప జయింతి వెంకట కృష్ణారావుగారు సవరణను బలపరచిరి. గాది రాజునున్నారగు వ్యతిరేకముగను, రొక్కం బాలకృష్ణారావుగారు తీర్మానమునకు అనుకూలముగను, శివలక్ష్మీరామూర్తిగారు సవరణకు అనుకూలముగను మాట్లాడిరి.

తర్వాత రామలింగంపంతులుగారు తమయుపన్యాసము ఇదివరలో పూర్తికావోవుటచేత మరలమాట్లాడుచు ఇదివరలో చెప్పినఅభిప్రాయమునే కాన్యక్షీకరింపును యిప్పుడు మాట్లాడిన యువకులు తనవిద్యార్థితలనియు వారియొక్కనిశ్చితమైన అభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించి ఉత్సాహమును తెలిపిండుటకు సంతోషమును తెలియజేసిరి. యువకులకు ఆర్థికవస్తు సృష్టికరణమున నిర్దేశముగలతమ బోధించిన ఇంగ్లీషువిద్యయే కారణము కావచ్చుననియు యీలోపము తనదేయనియు, తీర్మానము ఉపసంహరించుకొనుచున ఆక్షేపించెదరన్న భయముండదనియు ఉపసంహరించుకొన్న బాగుండుననియు సలహాపూర్వకముక చెప్పిరి.

దేవరకొండశీతారామయ్యగారును దేశభాంధవి సుబ్బమ్మగారును తిరుగ మాట్లాడిరి. లిట్టక ప్రభువు తూలుమాటలను సుబ్బమ్మగారు ఖండించిరి. జయింతి వెంకట నాయారాగారు వ్యతిరేకముకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

అధ్యక్షుని యభిప్రాయము

తీర్మానములపై సమ్యకుల సాందకమునుపు అధ్యక్షులు తమ యుపన్యాసమున నిట్లుచెప్పిరి. నేను యీతీర్మానమునకు కారకుడనని అనుకొన్నయెడల అధ్యంతరములేదు. 1921 సం॥ నుండి నాజిట్టి యుద్దేశమున్నది. కర్వజాతి సమ్యక్ము రావు లో చేయబడెను. అది పనిచేసినా చేయకపోయినను స్వాతంత్ర్యమునది హృదయములందు పాడుని యున్నది. లోకమాన్యబాలగంగాధర తిలకుని గీతారహస్యమును 1920 సం॥ లో నేను చదివినప్పుడు స్వాతంత్ర్య మహాత్మ్యమును చూచినాను. ఒక్క హిందూశివునకే కాక యావత్ప్రపంచమునకును ఆత్మస్వాతంత్ర్యసందేశమును యిచ్చినారని అర్థముచేసికొన్నాను. సృష్టిలో ప్రతిజీవును ఆత్మజీవి దర్శించుటలోనే ఉన్నదని గ్రహించితిని. నేను ప్రచారము చేసినప్పుడు అనేకమందిని చూచినప్పుడు భారతమాత దర్శనము కావించినాను. కాని మరి యితరముకాదు నేను ఎప్పుడును భారతమాతనే చూచువాడను. అందువల్లనే యీసంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య భావమును తరుచుగ చెప్పుచుండెదాడు. 1920 సం॥ లో గోదావరిమండలసభలో అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసువారికి స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము చేయవలసిన శిఫార్సు తీర్మానము చేసియున్నారు. పిదప తాజ్లిలో జరిగిన మండలసభలో యిట్టి తీర్మానము వచ్చినప్పుడు ఆసభాధ్యక్షుడైన దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారు, తాను అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడనైయు యిట్టి తీర్మానము అమోదింపబడినయెడల తన్ను తాను సభాధ్యక్షునిగ జేయుదురనియు కనుక ఉపసంహరించ వలసినదని గట్టిగ చెప్పటవలన తీర్మానము అప్పుడు ఉపసంహరింబడెను. పిదప ఆలమూరులో యీసంవత్సరముజరిగిన మండలసభలో ఇదివచ్చి ఒకనోటులో వీగిపోయినది. తర్వాతకూడా నేను దీనినిగురించి డుమాట్లాటకలదు.

నేను మాడగలిగినంతవరకు భారతదేశము ఆధ్యాత్మికము

ముకాంగ్రెసువారమే కావచ్చును. మనమిక్కడ ఒకరిడును యిచ్చినట్లయితే అదే కాంగ్రెసులో అంగీకరింపబడును ప్రజలు యందుఅభిప్రాయమును యివ్వవలెను. మనయభిప్రాయము విమని కాంగ్రెసును చేయమనికోరుట మనవిధి. కాబట్టి యీతీర్మానమును సవరణయును అనవసరముకాదు.

ఈ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుటకు నీహెంబ్రదవసాంప్రదాయమేకాని, ఆ సం. స్వా. యితరులకు మార్గముగా నుండును. సర్వజాతినమ్యేనముచేసి యిప్పుడు శాంతిని నెలగొల్పుచూచుచున్నారు. నాటిప్పుడు సాధివోకదానిని తయారు చేయుచున్నారు. శాంతిస్థాపన చేయవలెనని బ్రిటిషుమంత్రి ఫ్రెంచిమంత్రి తక్కినవారందరును ఉపన్యాసము లిచ్చుచున్నారు. అన్ని దేశములకును ఆసమ్యేనములో ప్రాతినీధ్యమున్నది. ప్రాతినీధ్యమిచ్చినామని లాయిడ్ జార్జ్ ప్రభువులు ప్రగల్భములు చెప్పినారు. ఇదివరలో హిందూదేశమునకు ఒక హెంబ్రదవుని ప్రతినీధిగా నియమించుచుండెడివారు. ఇప్పుడు నిరంకుశముగ హిందూదేశమును పాలించిన హిందూజాతీయము ప్రతినీధిగా నియమించినారు. భారతదేశీయులందఱి ఎట్టిఆటంకములు కలుగజేయుదురో అని హెంబ్రదవుల నంగీకరింపలేదు. ఇప్పుడు వీరు శాంతిని స్థాపనముచేయ బూనుచున్నారు. బానిసలమైన మన మెట్లు ప్రపంచశాంతివిషయములో పనికివచ్చెదము? క్లిప్టమైన పరిస్థితులలోనున్న బ్రిటిషువారు (క్లిప్టపరిస్థితులైనట్లు చెప్పబడిన మద్రాస్వాడుగారి ఉపన్యాసమును చదివిరి) మన అభివృద్ధుల విషయమై చూచేస్థితిలో నున్నారని తలంపగూడదు. మనగతి మనమే నిర్ణయించుకొనకపోతే ఇతరు లెప్పుడును మనగతిని చూడరు. ఆత్మశక్తియే ప్రధానము. డాక్టరు బెసెంటి కాంగ్రెసులోనికి వస్తుందనియు ఏమో చేస్తుందనియు చెప్పమట సర్వకల్ల. ఆమెయందు నాకు గౌరవముకలదు. కాని ఆమెది బ్రిటిషుదేశము కనుక బ్రిటిషుసామ్రాజ్యవ్యవస్థను నుండుట సహజము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములోనే నుండవలెను. మనలను దామ్యులుగా మంచుటకు ప్రయత్నించును. మన దేశముమీసెన్న అభిమానముకన్న స్వదేశముపై నున్న అభిమానము ఎక్కువగ నుండును. దేశోద్ధరణము శాంతి ఉద్ధరణము మనచేతులలో నున్నదని గ్రహింపవలెను. అదర్థము చెప్పినతర్వాత ప్రకటనము చేయవచ్చునని జ. వెం. నారాయణగారు చెప్పిరి. కాని ఎవరు ఆదర్శప్రచారము చేయువారు? అప్పుడైనను కొన్ని ప్రాణము లర్పింపవలసినదే. ఈయజ్ఞమునకు కొందఱు ఆహుతి కావలసినదే. మహాత్ముని ప్రబోధముకంటె జాలియకొవాలా బాగోలో సమర్పింపబడిన ప్రాంత్యాగము ఎక్కువదేశములో ప్రబోధమైనది. మనోవాక్యాంశ కర్వభిదౌష్ట్యములేకుండ సాధనచేయవలసినదే. వెయ్యిసంవత్సరములు సాధనచేయవచ్చును. చెప్పరేకపోయినందువల్ల లాభములేదు మనలోకదృష్టి గోచరించుచున్నది. మనకృపణములలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండుట అగత్యము. అప్పుడే సాధన. సాధనచేయుటకు విశేషకాల మవసరములేదు. నిశ్చలమైనపట్టుదలతో కూర్చున్నట్లయితే ప్రత్యక్షమువుతుంది. అది భావోత్పీఠములోనున్నది. అందును అట్టి దీక్షితులయొండిన స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటింపవచ్చును సాధించవచ్చును. “స్వరాజ్యము” కంటె “సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించునది కాదు. పండిత మహావ్యవధృతుల వలసరాజ్య స్వపరిపాలన ప్రయత్నములతో కుదురుదు. సం. స్వా. ప్రకటన చేయవలెను. సాధనచేసి అంతర్ముఖము చేసి కొనవలెను. ఇంకను మెచ్చరికచేయుచు తీర్మానముల వోటుకు పెట్టిరి. అసలు తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

శ్రీనివాసరాస్థానింధ్రజన సంఘసాసనము

పాలవంతలూకా (బూగ్గంపహళి).
5 తేదీని (రక్తక్షి భాద్రపద శుద్ధ సప్తమి) ఈపురమున నొక మహాజనసభ సమావేశపరపడినది. శ్రీయుత డాక్టరు నూరంపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు రగ్రాససాధిపత్యమును వహించిరి. బాలరచే దైవప్రార్థనము గావింపబడెను. నిజాం రాష్ట్రాంధ్రదేశమునుగూర్చి శ్రీయుత కొడిమెరాలమక్కయ్య రావుగారును ఆంధ్రజనసంఘములు, వానియుద్దేశములు, నినుములగుగూర్చి శ్రీయుత కొణకంచి లక్ష్మీకాంతరావుగారును యుపన్యసించిరి. సంఘాద్దేశములు సభితులకు బాగుగా తెలిసినవి. “నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజనసంఘము యీతలూకాకై స్థాపింపబడి సభ్యులు, పాలక, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారను యెన్నుకొనబడిరి. సంఘసాసన విషయమై పాటుబడినవారును పురవాసులును కృతజ్ఞతకు బాల్తులు.
కొణకంచి లక్ష్మీకాంతరావు.

కా నాడ నగర కాంగ్రెసుసంఘము

కార్యసంఘసభ నిన్న 14 వ తేదీని జరిగినది

“కాకినాడముగ్గనిపిలసంఘమున భాగీపడిన ఎనమండు గురు సభ్యులస్థానములకు కాంగ్రెసుప్రతినిధుల పేర్లను నూచించుటకే యీసభ నిన్న సాయంకాలమున జరిగినది.

మూడవవార్డు:—శ్రీయుత నేట్రకంటి శ్రీనివాసశోనేటి రావుగారు.

ఎనిమిదవవార్డు:—శ్రీయుత చల్ల కామేశ్వరరావుగారు.

పదిహేనవవార్డు:—శ్రీయుత దర్బా వెంకటేశ్వరరావుగారు.

పదహారవవార్డు:—శ్రీయుత ఎల్లాజోశ్యుల వేంకటేశ్వరుగారు.

పదెనిమిదవవార్డు:—శ్రీయుత డాక్టరు వేందాంతం వెంకటకృష్ణయ్యగారు.

పందొమ్మిదవవార్డు:—శ్రీయుత శ్రీపాదవెంకన్నగారు.

ఇరవయ్యవవార్డు:—శ్రీయుత పోతుల సతీరాజుగారు.

ఇరవయ్యవవార్డు:—శ్రీయుత పైడా నూర్యనారాయణమూర్తిగారు.

మొదటి 5 వార్డుల ఎన్నికలును అక్టోబరు 18 వ తేదీన, తక్కిన మూడువార్డుల ఎన్నికలును 25వ తేదీన జరుగును. ఇప్పటినుండియు ప్రచారకసభలు జరుగును. వీరందఱును కాంగ్రెసుమహాసభ జరిగినపుడు కార్యభారమును వహించిన కాంగ్రెసువారే” అని నగరకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యగారు తంతివార్తనంపిరి.

బాలభక్త పుస్తకభాండాగారము-కొనకంచి

నందిగామతాలూకా కొనకంచి గ్రామములో స్థాపింపబడియున్న శ్రీ బాలభక్త పుస్తకభాండాగారముయొక్క తృతీయవార్షికోత్సవము శ్రీయుత ముద్దెగొండ హుమాపతిగారి యధ్యక్షతక్రింద ఈనెల 5, 6, 7 తేదీలందు జయప్రదముగా జరిగినది. 5 వ తేదీన సరస్వతీపూజ రామాత్సవములు జరుపబడిన. 6, 7 తేదీలందు మహాజనసభలు జరిగెను. గ్రంథాలయోద్యమమును గురించియు, దేశపరిస్థితులనుగురించియు, ఖద్దరు ఆవశ్యకతనుగురించియు వికమత్యతనుగురించియు, స్వరాజ్యాం దోళననుగురించియు పలుపురుషవ్యసించిరి. తుట్టుకుడ కధ్యక్షులు దేశమునందు వికమత్యము కలుగవలెననిన, స్వరాజ్యము రావయుననిన, సంఘసంస్కరణము కలుగవలయుననిన, దేశమును ద్ధరింపవలయుననిన, ఇదియు అదియుననెల నాగరిక ప్రపంచమందు ఘనతపహించవలయుననిన ఎప్పటికైనను ఈగ్రంథాలయముల మూలముననే జరుగవలయుననియు, ప్రతివారు ఖద్దరు కట్టవలయుననియు యుపన్యసించిరి. తుట్టుకుడకు అధ్యక్షునికి వందనములతో సభ ముగింపబడెను. 7 వ తేదీరాత్రి రాత్రి పాఠశాల విద్యార్థులు 2500 ఆనందకరముగానున్న, విస్మయజనకముగా “రామాయణసారము” చిన్ని నాటకమును ప్రదర్శించిరి. బాలరందరు 1912 సంవత్సరములలో పునావారై నప్పటికి ఉపాధ్యాయుల కృషివలన ఇంత అభివృద్ధిగాంచగలిగినది. (ఒకవిలేఖరి.)

నందివాడ (గుడివాడతాలూకా)

గుడివాడ యలూకాబోర్డువారు మాగ్రామ ప్రాథమిక పాఠశాలకు చేతిపనులకొరకు రు 400 లు చయచేసిరిని వినుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము. విద్యాధికారు లీపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులవారు, వడ్రంగము, నవారునేతయు, నేర్పుట బాగుండునని సలహానొసంగినట్లు తెలిసినది. బాలికా బాలర కెల్లరకు ప్రాచీనపనులంతగా నుపకరించునని తోచదు. ప్రతిబాలబాలికకును నూలువడుకుట, నేయుట, నేసినవస్త్రములకు రంగులవేయుట నేర్పినచో వారల భవిష్యత్తువిశేషము లకెక్కు వసహాయకారి గానుండును నవ్వారు నేతయెక్కువక వ్వమైనదిగాదు. ఆవిషయముకూడా బట్టలనేతలో కలసివచ్చును. మాపాఠశాలలో బాలరకన్న బాలికలే యెక్కువగా నుండిరి. ఇట్టిస్థితిలో బాలికలకు వడ్రంగముపయోగము కాదు గదా! విద్యాధికారులును తాలూకా బోర్డువారును, గ్రామములమైన మాసలహానంగీకరించి భారతదేశమును ప్రాముఖ్యతపొందిన నూలువడుకుట, నేయుట, ప్రధానముగ జేయుదురుగాక యని విన్నవించుచున్నాను.

నందివాడ లక్ష్మీనారాయణ.

బొంబాయి జాబు

(మాసపత్రిక విలేజ్‌మెంటి)

అద్దెచట్టమునుగూర్చిన హడావిడి

సెప్టెంబరు 10:—మొన్న కాసనసభయందు జయకరు గారి నాయకత్వమున నద్దెచట్టమును గూర్చి యుపపాదించబడిన తీర్మానము ప్రోసివేయబడినది గదా! దీనికి సామాన్యులందఱును అత్యగ్రహణీయము. కాని జయకరుగారి కులాభిమానులగు ప్రభువులనువారు వేరమర్గముతోకొని, జయకరుగారిపై నీగ ప్రావలీయమని బద్ధకంకణులై, వారివిమర్శకులపై దురాగ్రహమునాపి అందుకు సమావేశపరచబడిన, సభను జరుగనియక అల్లరిచేయుటయేగాక, అసభ క్రాంతివాదపరిగారగు డాక్టరు దేశముఖిగారిని బలాత్కారముగా సభనుండి తొలగించి, స్వపక్షులను సహితమువినక, సభ బ్రహ్మచేసిరి. జయకరుగారి ఎన్నికదారులగువారు విద్యావంతులయ్యు ఇట్టిఅల్లరి చిల్లరమార్గముల బట్టుట బహువిచారణీయును. ప్రైవేటుయముజరిగి చాలకాలమయినను, అద్దెచట్టము ప్రసంగ మింతతో నాగక దినదినము పెరుగుటయు, జయకరుగారిసమాధాన మేరికిని నమృతము గల్గింపకుండుటయు గల్గినది. జయకరుగా రెవ్వరినని సంతోషపరచెదరు? ఇటు భూస్వాములనా? అటు సామాన్యప్రజలనా?

యంత్రనూలుపై పన్ను

ఎల్లెడలను,యంత్రనూలుపై ప్రభుత్వము తగిలించినపన్ను నిరసించబడుచున్నది. ఈపన్ను ముందు నేనోకమారులైనట్లు, విదేశీవర్తకము నరికట్టి, యంత్రాధికారుల కపారమును నష్టము గల్గించి, విదేశీనూలువస్త్రములకన్న చావకగా నమ్మబడునట్టిగాని, ఎగుమతి యగునట్టిగాని అవకాశముల కడ్డుతగులుచున్నది. ఈసంవత్సరపు మిజుల వ్యవహారముల డిలకొనిన, ఎల్లెడలను నష్టమునమాటతప్ప వేరుమాట కన్పింపదు. ఈమిజులనుగూర్చి ముందొకవ్యాసమున చర్చించెదను. ఎంత అనవసరమని ప్రోసివేసినను, దేశమున నర్థికముగా జూచిననూలు యంత్రాలముల ప్రాముఖ్యత కొద్దికాదు. భారతదేశపు నూలుపై ఆధారపడెడు రాజ్యములగు మెసపొటేమియా మున్నగునవి, ఇతర రాజ్యములపై యాధారపడవలసి వచ్చుచుచే, భారతవర్తకము ఊహించుచున్నది. బొంబాయిగల వార్తాపత్రికలన్నియు నీ విషయమున మిగల ఘోషించుచున్నవి. ధనికుల పక్షపత్రికలేగాక, జాతీయపత్రికలును ఈసమస్య నతిక్రిష్టముస్వగంగా నెంచి పాటుజనుచున్నవి. ఆంధ్రులీ ఆందోళనమున పాల్గొని, ఈ సంగతుల తీసివేయు ఏర్పాటుల ప్రభుత్వమునకు సాయపడుట ముఖ్యము.

సాంఘిక స్వరూపాలనము: గాంధీమహాత్ముడు

గతనెల 29 వ తేదీన గాంధీమహాత్మునకు సన్మానస్వాగతపత్రము జహాంగీరుహాలున సమర్పించబడినది. అదినముననే బిసెంటుగారును, ఉదయమున మెసిడోనియా స్టీమరునుండి దిగిరి. బొంబాయి ప్రైముప్రతికగూడ ప్రజలకు గాంధీమహాత్మునిపట్ల గలసానుభూతి నామోదించవలసివచ్చెను. వెనుక జహాంగీరునుండి జరిగిన బుద్ధజయంతి సమావేశము నెన్నోమారులు ఈసమావేశము మించినదనటలో సందియములేదు. ప్రతిపక్షులగు హార్డిస్టా సతీగారు మున్నగువారు సభకు రాకపోయినను, ముగ్గురినిపాలు కమిషనరుగారును, ఇతరులను సభ నలంకరించి ధన్యులైరి.

సామాన్య సన్మానపత్రము

సన్మానపత్రము ఆకు నందక పోకను పొందకఉన్నదని చెప్పవచ్చును. అధ్యక్షులగు పటేలుగారు పత్రమును చదివినను, వివిధపక్షులసంఘ మిసన్మానపత్రమును తయారు చేయుటచే, అహమ్మదాబాదు మున్నగుపక్షముల సమర్పించబడినపత్రములకన్న సామాన్యభావములతో నిండియుండి, రాజకీయాంశముల నేమాత్రమును అంటకయిండుటచే, గాంధీమహాత్ముడును, ఆనడవడిగ్రహించితానుగూడ రాజకీయాంశములనునంటక బహునూ త్యజును, చక్కని సమాధానమిడెను. పూర్వపు దుర్మలవదలి, అంగవస్త్రముధరించి సభ నలంకరించినను, వివిధ మార్గావేష ప్రదర్శకులగు నితర సభ్యులమధ్య ఇతరనత్తములలోని కేజో నిధియగు శుక్రనివేల శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు ప్రజ్యలించెను. జహాంగీరుహాలునకు 500 మంది వెళ్ళు అవకాశముమాత్రము కలదని ప్రకటించగా 7, 000 మంది టిక్కెట్లు దరఖాస్తు సంపుకొనిరి. కాని, అందఱును నిరాకరింపబడిరి. బిసెంటుగారును సభ నలంకరించి, గాంధీమహాత్ముని స్వయముగా నావ్యవించిరి.

బిసెంటుగారిరాక

ఈమె నుదయము ఆపి ప్రైవేటువ్యూహం జమ్మదాను ద్వారకదానుగారును, కాంజీ ద్వారకదాను యన్నగువారు ఆహ్వానించి పుష్పహాలంకృతుల తేసిరి. ఈమె ప్రయాణము వల్ల దేశమునకు సత్వరముగానే స్వరాజ్యము చేపూరగలదని మొదటనే వాక్కువేసెను. ఈమె ఆహ్వానము సామాన్యముగ మాత్రమండి, ఆమెపక్ష సభ్యులగు కొందరిచే నడుపబడినది. శ్రీనివాసకృష్ణగారు మొన్న దిగినప్పుడు ఈమాత్రమును లేకయిండుటచే ప్రజలకు వీరిమార్గములయందలి విముఖత విదితమగుచున్నది. బిసెంటుగారు ఇంకా బొంబాయిని వదలకుండనే, గాంధీమహాత్మునకు డిపిటాడకుండు వివిధసంఘసన్మానపత్రములు విరివిగా కొనగబడుచున్నవి. వేలకొలది స్త్రీలును, పురుషులును, సభలవారు వారినిదర్శించి ధనమును, నూలును, వారి కొసగుచున్నార.

గుర్రపుడందెపు తీర్థయాత్ర

వెనుక నోకమారునే లిఖించినట్లు ప్రజలు ప్రతివారమును పూనా పందెయంత్రలకుజని ధనమును గోల్పోవుచున్నార. ఇంక నిది ఎంతకాలముండునో మాత్రము వనము చెప్పజాలము. రైల్వేకంపెనీ వారిధారాళ, విరాళపుమార్గ మిందుకు ముఖ్యముగా తోడ్పడుచున్నది. పెద్ద ఉద్యోగులమొదలు స్వల్పతీత గాండ్రవరకు అందఱును ఈజూదమునను, గోవా లాటరీయందును పాల్గొనుచున్నార. ప్రభుత్వమువారు వీటిని ఆపినగాని, ప్రజలకు సౌఖ్యకరము కాజాలకు.

రీడింగు ప్రభుత్వ ఆనుప్రతి

రాజప్రతినిధియింట విందు

సిక్లా, సెప్టెంబరు 13:— సిక్లాలో రీడింగు ప్రభుత్వ పేరిట నిదినరకు స్థాపించబడిన స్త్రీల యానుప్రతి కార్యనిర్వాహకవర్గము ప్రథమ సమావేశము సెప్టెంబరు 9 వ తేదీన రాజప్రతినిధిగా రింట జరిగెను. ఆసభకు రీడింగు ప్రభుత్వ అధ్యక్షురాలుగా నుండెను.

ఈ యానుప్రతియందు గల విశేష మేమన ప్రారంభమునందే అప్పతో ప్రారంభింపబడక తగిన ధనముతో ప్రారంభించబడినది. మొదటి నాలుగు నెలలలో 427 వ్యాధిగ్రస్తులు చికిత్సగావించబడిరి. అందు 69 గురు పురుషులవడిరి. 66 యితర శస్త్రచికిత్సలు. ఈ ఆను ప్రతికి పురపాలకసంఘమువారు గూడ సహాయము జేయుచున్నందుకు వైస్రాయిప్రభుత్వ సంతసము తెలిపెను. (ఆ. ప్రె.)

నైజాంరైలుమీద జరుగు విపరీతచర్యలు

నేను ఈనెల 2, 3 తేదీలందు వరంగలు కొన్ని నాస్వంత్ర పనులమీదవెళ్ళి రాత్రి మైలులోవచ్చుచుంటిని. నాతోమరికొందరు వైస్యకులగూడ గలరు. మేముయొక్కైన కంపార్టుమెంటు చాల ఇరుకుగా నుండెను. కంపార్టుమెంటులో 80 మంది మాత్రము కూర్చుంటుండుట వీలుండెను. అట్టిస్థితిలో 50 లేక 60 మందియొండెరి. ఇందులో యిరువురు నేటిపుడొరలు రెండు బల్ల లాక్రమించుకొని ఎంతమంది స్థలముఇచ్చునని నయమునచేపెన్న వివరము. కొందరు దెబ్బలొంటు సిద్ధమైరి. కాని కొందరు అదిమించిదికాదని బోధించి, ప్రయత్నముమీద ఆశీర్వాది. ఇంతలో భోజిగిరి డోర్నుకలలమధ్య టికెట్లకర్తరు యూరేషియన్ ఒకడువచ్చెను. ఆయన టికెట్లచెక్కుచేయ మొదలిడెను. ఇరువురు మనుష్యులకు టికెట్లు లేకపోయెను. అప్పుడియన సుమారు 7, 8 మాసములక్రిందట టికెట్లులేని యిరువురి మనుష్యులను అదవిలో దింపినవిధముగా చేయుదనని బెదిరించెను. అప్పుడుగూడ ఈవిషయము పత్రికలలో ప్రచురింపబడినది. మేముందరముకలసి టికెట్లకర్తరును వైవిధమున చేయవలదని పార్కిరించినప్పటికి స్టేషనుకు ఒక మైలుదూరములో రయిలును ఆపించి వారలను దింపించెను. ఇదివరలో నైజాంరైల్వేవారు ఇట్టిపనికి పాల్పడియుండరని పత్రికలలో ఇకముందు ఇట్టి పజరుపకుండ నుండవలయునని కోరినప్పటికి ఇంతవిరంతుకముగా నైజాంరయిల్వేవారు చేయుట సముచితముకాలేదు. వీరివద్ద రైల్వేపుచ్చాగ్జీననూలుచేయుటగాని రైలునందుంచుటగాని భావ్యము. ఇకముందునుండియైన వై యధికారులు జాగ్రత్త తీసికొందురుగాక.

ఈశ్వరప్రగడ జగన్నాథరావు

పూనాలో గణపతి ఉత్సవము

చివరతోజన జరిగినగల్లంతు

పూనా, సెప్టెంబరు 12:— గణపతి యుత్సవమున కడపటిదినమును నిన్నటితోజన సాయంకాలము చీటిపడువరకు సరిగానే గడచిపోయెను. గణపతి యూరేగింపు గమ్యస్థానమును సరిగానే చేరెను.

డక్టర్ జిమ్కానా ధూమలలో ఒక జహిగంగసభ జరిగెను. లావేటుగా రధ్యక్షత వహించిరి. కారదర్శియొక్క నివేదికము అనుసరింపబడినది. యల్. బి. భోపల్గురు, డి. వి. గోఖలే, యన్. ఆర్. గుంజాల్ యం. ఆల్. సి. పూలేగార్లు పండుగయొక్క ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి సభలో యుపన్యసించిరి.

చక్కని యేర్పాటులనుగూర్చి పట్టణమును భద్రముగా నుంచినందుకు నగరముయొక్క కృతజ్ఞతను పోలీసువారెంతయును పాత్రులు. యూరేగింపుదినమున ప్రమాదము కలుగవచ్చినను నూచనలు కనబడుటచే ఛత్రపతిమేళములోనున్న 60 మంది మనుష్యులను పోలీసు అధికారులు సరిగా నడచుకొనవలసినదనిచెప్పి యుంచిరి. పోలీసుజిల్లా నూపర్నెంటు బాయిడుగారును జిల్లామేజిస్ట్రేటును సిటీమేజిస్ట్రేటును దినమంతయు తిరుగుచునే యుండెరి.

అయినను, ఒక దుఃఖికరమైనసంగతి జరిగి కాంతికి భంగముకలిగింపకపోలేదు. చీటిపడినతరువాత ఛత్రపతిమేళములోని మనుష్యులు నగరములోనికి తిరిగివచ్చుచు తమపాటలు యెడల అసమ్మతినిజూపిన ఒకనిని పట్టుకొని, రియోబజారులో కొట్టి నారంభించిరి. వందలకొలది మనుష్యులు తనమీదబడుటచూచి ఆమునుష్యుడెమిచేయుటకును తోచక ప్రాణరక్షకార్థము ముగ్గురినిపాలిటికి సంబంధించిన హెల్తుఅండు వనూలీకాఖా కార్యాలయములకు పారిపోయెను. ఛత్రపతిమేళములోని మనుష్యులు ఆమునుజు డెటుపారిపోయినది తెలియక ఆకార్యాలయములలో జొరబడి విద్యుద్దీపములను పగులగొట్టి బల్లలమొదలగు వానిని విరుగగొట్టి డెబ్బనేయను బ్రాహ్మణగుమాస్తాను ఛాపగొట్టిరి. ఆగుమాస్తాకు తలమీదను శరీరముమీదను తీవ్రమగు గాయములు తగిలి స్పృతివచ్చి పడిపోయెను. పోలీసువారిశేషును తీసికొని విచారించుచున్నారు. ఈవార్త తెలిసిన వెంటనే పురపాలకసంఘోపాధ్యక్షుడు లావేటుగారు అచ్చటికి వచ్చి ఆతనికి తగినవైద్యసహాయము నేర్పాటుజేసిరి. నగరమంతయు యావార్తవిని గగ్గోలపడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

శికిందాబాదులో శేగు

శికిందాబాదు, సెప్టెంబరు 13:— శికిందాబాదులో శేగు బయలుదేరి 9 మందికి తగులుటవలనను విశేషముగా ఎలుకలపడుటవలనను యావ్యాధిని వెంటనే అణచివేయుటకు అధికారులు ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. నిన్నటిదినమున వైద్యులును పురప్రముఖులును కలిసి చేసినసభమీదట యాయుదయమున లెఫ్టెనెంటు కర్నలు మొకటిగారి యాధిపత్యమున కాంటాన్ మెంటు కమిటీవారి క ప్రత్యేకసభ గా వింది తీర్మానములను గావించిరి. కాంటాన్ మెంటు కమిటీవారి క్రిందివిషయములలో నిన్నటిసభవారి యభిప్రాయములలోనేకీ విచుచున్నారు. (ఎ) అంటుడువ్యాధిఅస్పృశ్యులతో కంట్రాక్టుగాని ప్లేగుతగిలినవారిని వేరొకచోటికి పంపుటగాని నిర్బంధముగా జరుగకూడదు. (బి) ఇండ్లను వదిలివేయవలసినదని నిర్బంధింపరాదు. (సి) ప్లేగుతగిలిన ప్రదేశములనుండి ప్లేగులేని చోట్లకు పోదలంచిన వారిని కాంటాన్ మెంటు అధికారులకు తెలియజేయవలసిన దని నిర్బంధింపకూడదు. కావున కాంటాన్ మెంటు కోడు 183 (1) లో చెప్పబడినప్రకారము ప్రత్యేక యేర్పాటుగావించవలసినదని రెసిడెంటుకు మీదరఖాస్తు పెట్టుకొనవసరములేదు. పట్టణములో సైనికులుండుటకు వీలులేదు. (ఆ. ప్రె.)

బాబరు అకాలీకేసు

ఇద్దరిని అరెస్టుచేసిరి

కానూరుగ్రామమున నిక్కాసేగు (అమ్మతనరుజిల్లా అల్లోవాలు గ్రామనివాసి)ను- దివానుసేగు (అమ్మతనగు)ను అమ్మతనరు పోలీసు డిప్టీనూపర్నెంటు ఖాను అక్రమాలీ ఖానుగారు అరెస్టుచేసెను. నిక్కాసేగు నాలుగుహత్యలను ఐదుజుదిపొటులను చేసెను. వారినిద్దరిని జలంధరుకు పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

కడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది,
సమృద్ధమైనది, కల్పితని వెండికి సవరముబంగారుకు,
శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

సావిత్రయ 1893

ఈ రకము యొక్క శ్రీ రకముల గా జాలకు మజారి జత 1.5 రు 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావల సిన ఎడల వి. పి ద్వారా పం పబడును. సీమకములలు అన్ని రకముల పట్టెకంపులు, పువ్వరాగము లు చెక్కిన న గలు, బంగారు వెండి నగలు, యితర సామా నుల క్యాట లాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిల్ దాన్ అండు సన్ను,

మాన్యుపాక్కురింగు జ్యాయలల్లు, తపాలపెట్టె నెం 225,
112 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము
సంకీర్తన మాల్యము ర. 5-0-0

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము
అచ్చులో నున్న.

హోలాస్థమాహాస్థానము. పాండవపురాణములో శోక భాగము. ఇందు మధుర మిశాశీ సోమకుండరేశ్వర లీలలు తెల్పుచున్నది విశిష్టములగు కర్ణింపలది యున్నది.

తద్యములు మారుదలలు రు 0-12-0 అణాలు.

అంధ్రులతోపాటానము. ఇందు అలలితభండానురంజనంపులు మొదలగు కథ లనేకము లున్నవి.

మంచి తెలుగు రు 1-8-0.

విశిష్ట పాదకావ్యభిషేకము. సలక్షణ శాటకము. రు 0-12-0 అణాలు.

పాండవానానాసము క్రయము 0-12-0 రు.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తిరుగువందీకుడు, హైదరాబాదు, కడప.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి

గిణములు గలిగిన టాయిలెట్ అండు ఔషధసంబంధమైన

వస్తువులు

హక్కుబట్టి:— కార్యాధిక ఇతర ఔషధసంబంధమైన నల్లు లన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయుదు. మిక్కిలి మున్నెముగా వానినెవ్వరినది. 8 బిళ్లలుగల పెట్టె 1 కి ధర రు 0-12-0.

హక్కుప్రయోగము దంతచూర్ణము:— తేలికపూలతో దంతభావము ధీయించి అందరికిని తెలిసివినయము. బ్రహ్మతో మక్కుప్రయోగము దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతభావము ను జేసి కోమల చాలవలసింది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-6-0; చిన్న పాట్లము 1 కి 0-2-0.

హక్కు పాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు వేసామునకు తగినది.

డబ్బా 1 కి రు 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0.

హిందూ శాస్త్రమునందు హిందూ శాస్త్ర పరిశ్రమము, ధనము చే రయాయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323 Thambu Chetty Street, MADRAS.

Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

గంజాం మండలసభలు కి లింగపట్టణము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

జాతీయపతాకస్థాపన

గంజాం మండలసభసభ (ప్రారంభింపక పూర్వము జాతీయపతాక ప్రతిష్ఠాపనము సభాస్థలి యావరణమున జేయుట) యొక్క సభ్యులు శ్రీయును పురుషులను వచ్చి ఉత్సాహముతో కార్యమును జరిపించిరి. శ్రీయుత పున్నవ రామలింగం పంతులుగారు (మండలకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు) జాతీయపతాక ఆవశ్యకతను, పతాకమునందలి ఉత్కృష్ట భావమును వివరించి చెప్పుచు, పతాక సరితృజాగ్రత్తై తెలునకు వెళ్లినట్టియు, స్వార్థత్యాగియు, ముప్రసిద్ధ పురుషుడును అగు శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారిని పతాకస్థాపనము చేయవలసినదని కోరిరి.

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు తమ కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనము లర్పించుచు నిట్లుపన్యసించిరి:—ఈ పతాక ప్రతిష్ఠాపనమునందలి మన హృదయములం దెప్పుడును స్థాపన ముచేసి కొ న వ లె ను. ప్రతిజాతీయు స్వాతంత్ర్యము నిమిత్తము యిట్టి జాతీయపతాకము కొరకు దానిని రక్షించుటకు, అనేకయుద్ధములచేసి ప్రాణముల నర్పించినది. మనదాస్య విముక్తికి ఏక త్రియును పుచ్చుకొనకుండ ఏయుద్ధము చేయకుండ మనము స్వరాజ్యసాధనము చేయజూపుచున్నాము. శాంతియుతముతో ఆత్మసమర్పణముచేసి స్వరాజ్యసంపాదనము చేయవలెనని మహాత్మా గాంధీగారు బోధించియున్నారు. స్వరాజ్యపతాకము నెగురవేయుట అసగా మనమనస్సులను దృఢపరచుకొని స్వాతంత్ర్యసంపాదనముకై దీక్షవహించుట. పతాకమును సంరక్షింప దీక్షపట్టుట. స్వాతంత్ర్యసంపాదనకై వీక్షకల్గి ఆత్మసమర్పణచేసి సర్వత్యాగముచేయ సిద్ధపడియున్నామనట. అట్లు తయారై యున్నయెడల, ప్రతిజ్ఞకలిగి యున్నయెడల యీ పతాక ప్రతిష్ఠాపనమును మనము చేయవలెను. ఇచ్చటనున్న పురుషులను శ్రీయును తమ హృదయములందు అట్టివాదానము జేసి కొనవలెను. ప్రతిపురుషుడును శ్రీయును వీని అవసరమును గుర్తింపవలెను. మంచి అభిమానముగల్గి తమసర్వస్వమును ధారపోయి సమకట్టవలెను. గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినట్లు ఒక్క యీగంజాం మండల ప్రజలు సంపూర్ణదీక్షా పరతంత్రులై త్యాగమూర్తులై యున్నయెడల గంజాం మండలమే దేశమునకు స్వాతంత్ర్య సంపాదనమును చేకూర్చవచ్చును. కాబట్టి అందరూ దీక్షకులై స్వాతంత్ర్యప్రతిజ్ఞ పట్టవలెను. అట్టిప్రతిజ్ఞను మీరు పూనినట్లు తెల్పినయెడల యీపతాకమును నెగురవేయదగును. మీయొక్కదీక్షను తెలియబరపగోరుచున్నాను. (అంగీకార నూచకము “మహాత్మా గాంధీకీ జై” అను శేకలు), సోదరసోదరీమణులారా! మీయొక్క ఉత్సాహవాదమువలన యీపతాకమును సవారక్షింప సమకట్టిరి భావింపుమా యీపతాకము నెగురవేయుచున్నాను. (మహాత్మాగాంధీకీ జే మొదలగు భ్యములు సన్న యిగానము.)

ఖాదీ ప్రదర్శనము

శ్రీయుత గి.మెళ్ల సత్యనారాయణగారిచే ఖాదీప్రదర్శనము గంజాం మండల మహాసభాస్థలియందున్న ఒక హాలునందు 6 వ తేదీ సాయంకాలము 6-30 గంటలకు తెనుపబడెను. ఆయనను బహిర్గతముచేయుచు గంజాం మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు పున్నవ రామలింగంపంతులుగారు కొలను ఖద్దరు యొక్క ప్రాముఖ్యమును విన్నవించిరి. గంజాం మండలము విశేషముగ ఖద్దరు ఉత్పత్తి చేయుచున్నదనియు దేశమునకుంతకును ఎగుమతి చేయబడుచున్నదనియు, సన్న ఖద్దరుపూడ విశేషముగ సుత్పత్తి చేయబడుచున్నదనియు యీ మండలము ఖద్దరునకు మంచి నిలయమైనందులకు సంతోషదాయకమైన విషయమేకాని చాల మంది ఖద్దరునుధరించుట లేదు. ముదుకబట్ట చాలవరకు-యిచ్చటనే ఉపయోగింపబడుచున్నది. సన్న బట్ట యితర పట్టుట ఎగుమతికాబడుచున్నది. సన్నబట్ట ఎంతచక్కగా తయారుచేయుచున్నారో అని సంతోషింపజేయుటయేగాక ఖద్దరును అందరును కట్టుచున్నారనుప్రఖ్యాతి పొందవలెనని రామలింగం పంతులుగారు హెచ్చరించిరి.

ప్రదర్శనమును బహిర్గతముచేయుచు శ్రీయుత సత్యనారాయణగారు రాట్నప్రాముఖ్యమునుగూర్చి ఉపదేశించిరి. 10 మూడుసంవత్సరములనుండియు రాట్నముప్రిప్సవలెనని, ఖద్దరు ధరించవలసినదని, గాంధీ మహాత్ముడు ఉపదేశించుచున్నాడు.

రాట్నములో స్వరాజ్యము విరాజిల్లుచుండెను. స్వరాజ్యమును గురించి దీక్షయున్నయెడల ఎల్లరకు తిండికలుగజేసి సుఖము నొనగూర్చుటచివర రాట్నమును పునరుద్ధరింపవలెను. రాట్నమును తీసివేయుటచేత, నీరసమువచ్చునది. అన్ని దేశములలోను రాట్నమును పునరుద్ధరింపజేసినసాఖ్యమొనగూడును. అనిచెప్పిరి.

ప్రదర్శనమునందు 5 గురు వస్త్రప్రదర్శకులుగలరు. తాకర్ సదాశివరావుగారు (శ్రీకాకుళం) మంచి సన్ననివియు ముడుకై నవియు వస్త్రముల ప్రదర్శించిరి. కర్నాటకములయ్య అందుసన్నవారు ప్రత్యేకముగ సన్ననివస్త్రములనే ప్రదర్శించిరి. ఇతరప్రదర్శకులు కొల్లా కృష్ణమూర్తిగారు (ఆముదాల జలస), వస్త్రపరిశ్రమాలయము (బరంపురం), హీరమండల కాంగ్రెసుసంఘం అన్నిరకములబట్టలను, చక్కని మజ్జనులను 10 నెం మొదలు 120 నెం వరకు గల వస్త్రములను ప్రదర్శింపబడెను.

శ్రీల మహాసభ

ఈనెల 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము గంజాం మండల శ్రీ మహాసభ కలిగవట్టుములో జరిగినది. శ్రీమతి మొసలకంటి కామేశ్వరమ్మగారు చక్కని స్వాగతోపన్యాసము విచ్చిరి. నూలువడకుటను గురించియు ఖద్దరు ధారణము చేయుటను గురించియు కాంగ్రెసు యితర కార్యక్రమమును గురించియు సభవారి హృదయముల నాకర్షింపుచు సభాధ్యక్షురాలైన దేశ బాంధవి దుర్భాషి సుబ్బమ్మగారు జ్వరముతో బాధపడుచున్న ను వచ్చి మహాసభాసము గావించిరి. సుమారు 800 మంది శ్రీయు దయచేసి కాంగ్రెసు వ్యవహారములను చక్కగ బోధపరచుకొనిరి. ఈక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను.

1. గాంధీ మహాత్ముని దానావ్యాధినుండి రక్షించి మరల సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ నొసంగిన పరమేశ్వరున కీ సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వందనము లర్పించుచు వారి నాయకత్వము క్రిందనే మనకు సంపూర్ణ స్వరాజ్యము సిద్ధించునను పూర్ణ విశ్వాసము నీసభవారు ప్రకటించుచున్నారు.

2. హిందూదేశ ప్రతినిధిగ దక్షిణాఫ్రికా దేశమున పర్యటన మొనర్చి వలసపోయిన అచ్చటి భావతీయుల జన్మహక్కులకై ప్రచండమైన ఆందోళనమును సాగించిన శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారిని ఈసభవారు రభినందించుచున్నారు.

3. అహమ్మదాబాదు తీర్మానానుసారముగ మహాత్మునియెడల మనకుగల సంపూర్ణ భక్తి విశ్వాసములను వెల్లడి పరచుటకు గంజాం మండలమున గల ప్రతి శ్రీయును, ప్రతిదినము కనీసము అరగంటకాల మైనను నూలువడకి నెలకు అధమము 2000 గజముల నూలు కాంగ్రెసు ఖద్దరు బోధవారికి పంపుచు పురుషులకు మార్గసర్దుకులయ్యెదరుగాక అని యీ మండలములోని ఆంధ్రనారీమణుల నెల్లరు హెచ్చరించుచున్నారు.

4. శ్రీలంకరును వడుకు నూలు బట్టలు దేశక్షేమముకై ధరించుచు వివాహాది శుభకార్యములయందు పవిత్రముల ఖద్దరు బట్టలనే ధరించుచు మనదేశపు వస్త్ర పరిశ్రమకు తగిన ప్రోత్సాహమిచ్చుటకు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

5. మహామ్మదీయులు క్రైస్తవులు పార్సీలు మొదలగు జాతులవారూను హిందూజాతిలోని బ్రాహ్మణత్వత్రయ వైశ్య శూద్రులను ఎట్టి అన్యోన్యమయిత్రితో ప్రవర్తించుచున్నారో అదేవిధమున స్వర్ణసామిప్య దోషముల పాటింపక పంచములనబడువారితో ప్రవర్తించుటత్యాగశక్యమని యీసభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈవిషయమున మనసోదరులు చేయుచున్న ప్రయత్నములను భంగము చేయకుండ వీలైనంతవరకు వారికిన్నివిధములతోడ్పడవలెనని గంజాం మండల శ్రీలంకను యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

అస్పృశ్యతమహాసభ

ఈసభ 8 తేదీ మధ్యాహ్నము జరిగెను. సూరముండికి వైగా పంచములువచ్చిరి. ఇతరులు సుమారు 200 మంది శ్రీయును పురుషులను ఉండిరి. చాలవరకు అందరూ కలిసియే కూర్చుండిరి. ఇదియే ప్రథమ ప్రబోధముగలదేత శ్రీయు కలిసి మెలిసి కూర్చుండుట తప్పింపలేదు. ప్రంచమశ్రీయును సుమారు 500 మంది అగ్రవర్ణ శ్రీయులకు వెనుక గాకూర్చుండిరి. శ్రీ మొసలకంటి నెంకటరమణయ్య పంతులుగారు (పించుమఠాడ) యున డిప్యూటీ కలెక్టరు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునిగానుండి అస్పృశ్యతనివారణమునుగూర్చి చక్కనిన్యాసమును జరిపిరి. ఆయనభాష్యము తగినప్రబోధము చేయుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘముచే నియమింపబడిన అస్పృశ్యతసంఘకార్యదర్శియు శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఈయనఆంధ్ర

జిల్లాలో కొన్ని చోట్ల సంచారముచేసి జయప్రదముగ ఆంధ్ర రాజ్యమును పోగొట్టుకొనుచున్న ప్రభోధముచేసిరి. గంజాం జిల్లాలో బరంపురము, ఇచ్చాపురంయింతవరకు వెళ్లియుండిరి. ఏరాజ్యముపక్షమునా రయినను ప్రభుత్వమువ్యతిరేకముననుకూలమునను, అందులను యావించుట వనిచేసి పంచము లకు సమానగౌరవము నియ్యవలసినదని పత్రమువారాయణ గారు కోరిరి. రాజకీయసభలో తీర్మానింపబడిన అప్పకూ తీర్మానము మరల యీసభవారిచే నంగీకరింపబడెను. కొందఱు ఉత్సాహముతో అప్పకూలతో కలిసియుండుటకు అభ్యంతరము లేదని పలికిరి.

చివర - దినము

తీర్మానములు

లిట్టక ప్రభుత్వమే జాలి

1. లిట్టక ప్రభుత్వ భారత ప్రభుత్వమునూర్చి చేసిన అసభ్యుల ప్రవంగమును ఈసభవారు తీవ్రముగ ఖండించుచు ఆవాక్యము లను యింకను ఉపసంహరించుకొనకపోవుటచేత వారి మార్గ త్యమునకు ఈసభవారు ఎంతయు జాలిసాంధుమన్నారు.

శ్రీయుత ప్రస్తుత రామలింగంపంతులుగారు యాతీర్మానమును ఉపసాదించుచు లిట్టక ప్రభుత్వ డాక్టర్ ఉపన్యాసమునకు పూర్వపునందర్భములజేష్టి, లిట్టక ప్రభుత్వయొక్క తూలుమాటలను ఖండించిరి. దేశమంతయు అట్టిమాటలను ఉపసంహరించుకొనవలసినదనిరి. మహాత్మాగాంధీ గారుమాడ విమర్శించుచు ఉపసంహరించుకొనవలసినదనిరి. కాబట్టి లిట్టక ప్రభుత్వయొక్క ఆజ్ఞానమునకు జాలిరాపించుమన్నారని పంతులుగారుజేష్టిరి. శ్రీమారాడ చినపీరాజుగారు లిట్టక ప్రభుత్వయొక్క మాటలను తీవ్రముగ ఖండించిరి.

బహిష్కారము

2. బహిష్కార ప్రభోధ నాలుగవవచ్చే స్వరాజ్యోద్యమము జీవించుచున్నదని తలంచుచు లోగడ కాంగ్రెసులో అమోహింపబడిన బహిష్కారములతో కూడుకొనిన సహాయ నిరాకరణ తీర్మానమును, ప్రస్తుతము అమలున లేనట్టియు, అమలునన్న నిర్వాహకార్యక్రమ అంగములకు అవసరమైన సహాయపడగల గవీరితోగూడిన బహిష్కారములను వెంటనే జిల్లాకాంగ్రెసుసభవారు అమలున తెట్టులెనని తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ॥ శ్రీయుత మారాడ చినపీరాజుగారు.

అ॥ ,, జయంతి వెంకటరామయ్యగారు.

ఆశ్రమస్థాపనము

3. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును బలీకృతముగా నిర్వహించుటకు ఆశ్రమక్షేత్ర లభ్యనరము గావున గంజాంమండలము నందు వెంటనే యొక ఆశ్రమమును స్థాపించి కాలక్రమమున ప్రతితాలాకాయందును కనీసము ఒక ఆశ్రమమునయినను స్థాపించుటకు జిల్లాకాంగ్రెసుసభమువారిని యీమాహాభవనాదు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ శ్రీజయంతి వెంకట కృష్ణారావుగారు.

అ॥ శ్రీదేవర కొండ సీతారామయ్యగారు.

ఖర్చు

4. గంజాంనందల వాస్తవ్యులందఱును విశేషప్రయత్నములను బహిష్కరించి ఖర్చువస్తువులనే స్వీకరింపగలందులకు ఈ సభవారు ప్రోత్సహించుచున్నారు.

ఉ॥ నిట్టల కృష్ణమూర్తిగారు.

అ॥ శివల శ్రీరామమూర్తిగారు.

హిందీ

5. మనజిల్లాలో హిందీ ప్రచారము గురించి గతమాడు సునత్సరములనుండియు వివిధమయిన ప్రభోధము జరుగలేదు గావున వెంటనే అందుకుతగిన ప్రోత్సాహముతో గూడిన ప్రచారమును సులభగలందులకు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అ॥ పారనంది యాశ్వరప్పగారు.

ఉ॥ పూలముమ్మారెగారు.

రాజోవు జిల్లాసభ

పారనంది ఈశ్వరప్పగారును ఉపనారామమూర్తిగారును కొత్తగూడెం ఫీర్కాలోని హీరమండలములో రాజోవు జిల్లాసభ జరిపించుటకు కోరిరి. కోరిక అంగీకరింపబడినది.

పంచసమర్పణములు

అహ్మదాబాద్ సభ్యులకు కప్పగంతుల రామేశం పంతులుగారు, పశ్చిమగోదావరియిల నాయకులకు పృథినిధు

లకును అందరకును పంచసమర్పణ లభించుచు సభ బహుమక్కగనడి పింపబడినందులకును, సుమారు 35 గురు స్వాతంత్ర్యము లభింపింపుచు పా్రిత్యాగముచేయు సిద్ధముగానున్నట్లు కన్పించుచున్నందులకును అభినందించిరి.

అహ్మదాబాద్ సభ్యులకు పంచసమర్పణ బలపరచుచు, ఎన్ని ఆటంకములు గలిగింపవలెననినను సభ బాగుగజరిపించి యిచ్చుటి ప్రజలకు ప్రభోధము గావించ జేసినందులకు అభినందించిరి.

పృథినిధులతరపున జయంతి వెంకటకృష్ణారావుగారు అహ్మదాబాద్ సభ్యులకు పంచసమర్పణ లభించిరి.

అభ్యుత్థాని అంత్యోపన్యాసము.

సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు, తనకు అభ్యుత్థ పదవినిచ్చి యీమండల ప్రజల దర్శింపజేసినందులకు అభ్యుత్థుడు పంచసమర్పణ లభించిరి. ఇతర ఐకమత్యముగా, సామరసబుద్ధితో, నైమమ్యములు చేతుండ, అతిశాంతిముతో సభ గావించజేయుచు నందులకు తన పంతోమమును తెల్పిరి. శ్రీమారాడ చక్కగా సభకు వచ్చిపూర్వచరణ నిమగ్నులుకాబోవుచున్నందులకును శ్రీమతి మొసలకంటి కామేశ్వరమ్మగారు (మొ. వెంకట రమణయ్యగారి భార్య) శ్రీమలలో చక్కగా కా ర్య క్రి మ ము ను న డి పి న ం దు కు మ అనందమును తెలిపిరి. కాంతిసైనికులు, పిల్లనాల్లు బాగా పని చేసినారని మెచ్చుకొనిరి. ఈసభ క్రాంతివాదాధిపతిగా దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారు యిండియెడల తమ అందరకును మహత్తరమైన ఉపదేశ మిచ్చి యుండియుండు రని చెప్పిరి. ఈసభలో శ్రాంతివాదములు-స్వాతంత్ర్యోద్యమము, ఆశ్రమస్థాపనము-చేయుచున్నది. తక్కినతీర్మానములు అన్నిచోట్లను సభలలో చేయుచున్నవే. తీర్మానములైనవికాని కార్యాచరణము కావలెను. మనము స్వాతంత్ర్యమును భారతదేశములో స్థాపనము చేయవలసినదెడల కాంతి సైనికులను, కాంతి ధర్మములైన చేయగలము. పేదరికముగల ఈదేశములో, నైస్వమనకు రాజులలో సగము వ్యయమునుచున్నది. జీవితాలో యిప్పుడు జరిగే సంధిలో నైస్వమలనుబట్టి కాంతివాదము చేయవలెనని చూచుచున్నాడు. మనదేశములో ప్రాంతవైస్వము ఇంగ్లీషునైస్వము రెండును ఉండిపోయెను. ఈదేశమునకు నైస్వము లేనిదెడల ఎట్లు స్వరక్షణచేసికొనగలరని విదేశీయులు వ్రాయుచున్నారు. కాని యేదేశమునకైన నిరంతరములతో సంబంధమును నైస్వములెక్కించి కాంతిచేసికొనుటకు పాశ్చాత్యుల కాజీవాసాంధిలో నున్నది. ఆహుత్తులగురించి ఆపంచాయతీ కోర్టువారు నిర్ణయింతురు. ఈసంధియనునది ఆల్టిమేట్ములకు జరుగుచున్నది. ఇతరదేశములనుగురించి కాదు. యూరపియన్ తత్త్వవేత్తలందు ఇంకను నన్నుక ముందుకొనక, మనప్రయత్నములలో మనచేతులలో మనము క్రియనున్నదని మనము గ్రహింపవలెను.

మహాత్మాగాంధీ అన్ని పక్షములవారిని మాడదీసికొని ఒక ప్రణాళికను తయారుచేయ బ్రయత్నించుచున్నాడు. సర్వమత సహనము, విదేశేష్వప్రబహిష్కారము, ఖర్చునిర్వాహము, అస్పృశ్యతానివారణము. ఈ ప్రణాళిక చేతుండ స్వరాజ్యస్థాపనముచేయుటకు నది బూటక ప్రమాట. లిండిలేక బాధపడుచున్న ఆర్యోట్టుమందికి తావుయివ్వలేదు. హిందీయును పూర్వవికాస తనొందలేదు సంపూర్ణ ప్రజాకాజ్యముజేసి బట్టివోలుఇచ్చు మూలమునకుండును. యూనివర్సల్ ప్రాంతజా, పన్ను యిచ్చేవారని కారని భేదములేకుండ ఆంధ్రరకును ప్రజారాజ్యమునందు హక్కుగలదు. అందరకును ఎట్టి విచిత్ర గయు లేకుండ వోటుకుండవలెను. అట్టి ఆచర్యమును తెట్టుకొని ఎన్నిక పాకు కలిగినప్పుడే స్వాతంత్ర్యస్థాపనము చేయగలము. ప్రతిగ్రామమునందును గ్రామస్థులు తగాదాలు పరిష్కరించుకొని అన్యోన్యముగ నున్న పృథే స్వరాజ్యమునకు అర్హత ఉన్నది. బ్రిటిష్ పరిపాలనాపద్ధతి నచ్చినపిదప గ్రామములోని పంచాయితీకోర్టుల పోయి, నాతనస్వాతంత్ర్యము బయటేరవలె. అందువల్ల కమలు పెరిగినవి. ఈ కోర్టులెంతవరకు ఎత్తివేసిన అంతశ్రమముగా గ్రామములందు కాంతి యేర్పడును. పంచాయితీకోర్టు గ్రామమునందు పునరుద్ధరణము కావడముతోనే నిర్వాహకార్యక్రమము పూర్తిచేయబడును. గ్రామములకు పరిపాలనాశక్తి కలంకము. కాంగ్రెసులో సభ్యులను చేర్చుటకు పాపలాచందాయుచ్చినగాని చెప్పరు. దీనిని తీసివేయుటకుకాంగ్రెసులో తీర్మానములు వచ్చినవి కాని అంగీకరింపబడలేదు. ద్రవ్యముతో స్వాతంత్ర్యప్రణాళిక ఉండవలసివచ్చును. విరాళపూర్వముగాదానపూర్వముగా ప్రవృత్తి తీసికొనవచ్చును గాని పన్ను గాతీసికొనరాదు. స్వరా

జ్యకాంక్ష పూర్తికావడంబడి నాలుగుఅడాలను యిప్పులేనిస్త్రీ యుల్లివవాడును కాంగ్రెసులోని కెట్టురాగలరు వచ్చే బెల్గాంకాంగ్రెసులోవున 35 కోట్లమందికిని భారతదేశము బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యోత్తరముగానుండవలెను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముగా నుండవలెనా అని రెఫరెండ్ మె యిచ్చియున్నట్లుయితే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే కావలెనని కోరుచును. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముతో మనకు సంబంధముండుటచేత దానిమీద యింకను మహా మహా పోరావుటచేత, ఇంక యేమోయిస్తుందని అభిలాషకొందరి విద్యాధికులుండవచ్చును. కాని దేశములో ప్రతియింటికిని వెల్లికనుగొన్నయడల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునే కోరుచును. పూర్వపు యింగ్లండు మంత్రి యగు బార్న్ ఫీల్డ్ గారు జూలై 25వ తేదీని హైదరాబాద్ లోని గురించి చెప్పినవాక్యములను అభ్యుత్థుడు చదివిరి. రాజకీయ సంస్కరణముల ద్రావ్యసంగమున కివ్వబడు సాత్వ్యమును గురించిచెప్పిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వము పనికిరాదని అందును పాత్వ్యము యిచ్చిరనియు హిందూదేశమునకు బ్రిటీషిని చెప్పబడుచున్న మితవాదులందువిశ్వాసముండుట మానివేసి స్వాతంత్ర్యజెండాను ధరించి ప్రభోధము చేయుచు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యసాధన చేసికొనవలసినదని అభ్యుత్థుడు హెచ్చరించెను.

సభ రాత్రి 8 గంటలకు మంగళహారతులతో జయభావములతో ముగిసెను.

లక్నోలో మతకలహములు

12 వ తేదీ సాయం కాలమున

కొట్లాట ప్రారంభమైనది

అమేరిలో కొట్లాటజరిగినప్పటిండియు లక్నోలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఉద్దేశభేదక మైనది. ఉద్యోగులు శ్రద్ధగాచూచుచుండుటచేతనే యింతకాలమునరకును కొట్లాటజరుగలేదు. 12 వ తేదీని ఒక ధర్మకాలలో హిందువులసభ జరుగుచుండగా ఒకడు (నానిమత మేదో తెలియదు) వచ్చి ఒక బ్రాహ్మణబాలుని మహమ్మదీయులకుములో కలుపుచున్నారని చెప్పెను. అతడువినగానే హిందువుల కుద్దేశముకలిగినది. 50 మంది కేలుచేయుచు బయలుదేరిరి. అదియే దొమ్మికి ఆరంభము. ఒక మహమ్మదీయుని గాజువస్తువులదుకాణముపై రాళ్లుధిసరిరి. ఆచట నొకనికి బలముగాయములుతగిలెను. తరువాత వీధులలో కొట్లాటజరిగెను. ఇద్దరు మడసిరి. 20 మందికి గాయములుతగిలెను. 12 వ తేదీ రాత్రిఅంతయును కొట్లాటలు జరుగుచునే యుండెను. 13 వ తేదీ ఉదయమునగూడ జరిగెను. పోలీసువారును నైనుటునుగూడవచ్చిరి గాని కొంతకాలమునరకును కొట్లాటపూర్తిగానిలచిపోదు. వీధులలోనడుచుట చాలప్రమాదకరము. తుణతూము గాయములు తగిలినవారిసంఖ్య తెరుగుచున్నది. 13 వ తేదీరాత్రి కొట్లాటనిలచిపోయినది. నైనుటుల హెచ్చుమంది వీధులలో కావలియుండిరి. 13 వ తేదీ సాయం కాలమునరకు 4 గురు చనిపోయిరి. 32 మందికి గాయములుతగిలెను. దుకాణములనన్నిటిని మూసివేసిరి. ఒంటరిగా నెవ్వరును వీధులలోనికివచ్చుటలేదు. 12 వ తేదీని మహమ్మదీయులు దెబ్బబొందినందు న13 వ తేదీని వారు చెలరేగి ఒంటరిగా కనబడిన హిందువులను బాంబులతోవేసిరి. నైనుటులవచ్చిన వారతెలియగానే భీతిచాలవరకు తగ్గినది. ఒకరిద్దరినిమాత్రమే అరెస్టుచేసిరి. కొట్లాట నిలచిపోయినను ఆనేకము తగ్గలేదు. (అ. ప్రె.)

ఒక హిందూ బాలికను హత్యచేయుట

నాగపూరులో సిదారుణకృత్యము జరిగినది

12 వీడ్ల యాడుగల హిందూబాలిక మాయమగుటచే నాగపూరులో చాల ఆందోళనము కలిగినది. వెతుకగా అల్లిల శవము మేసాదీబాగు అనుపేటలో నొకతోటలో కనబడినది. ఆపాంతమున నోరాజాతిమహమ్మదీయులు కొందరు నివసించుచున్నారు. పువ్వులకొర కాపిల్ల ప్రతిదినమాత్రోటకనెట్లుట వాడుకగానుండవని తెలిసినది. శవపరీక్ష చేయగా దెబ్బలేమయును కనబడలేదు. గలవత్సంగము చిహ్నములుగూడ కనపడలేదు. పోలీసువారివిచిత్రమరణమునుగూర్చి విచారణచేయుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

హిందూదేశపు విశ్వరము

హిందూదేశపు విశ్వరము

ఇంగ్లండులో నివసించు బ్రిటిషుసామ్రాజ్య శ్రద్ధాపరులను సామ్రాజ్యముయొక్క వేరేరు భాగములను పోషించుటలలో హిందూదేశపు విశ్వరము మొదలగువానిని పోల్చివారిని కట్టు ముందువృద్ధిగావించి తాము లాభము బడయగలమని బ్రిటిషు ప్రజలు తలపోయుచున్నారు. ఈసందర్భమున హిందూదేశపు విశ్వరము తినిగురించియు వ్యాసములు వ్రాయబడుచున్నవి. ఈ వ్యాసము రీయబడుచున్నవి. భావికాలపు పన్నుగడలు సాగుచున్నవి. భరతఖండము యూరపియనుల స్థిరనివాసమునకు పనిరాదను నవవాదసిద్ధాంత మొక్కదానిని ప్రబలజేసి యాహిష్ట్యన వాకు కాలము గడపుచున్నందున, లోహాదిపరిశ్రమలందు ఈ గనుల యభివృద్ధియందును, ఇతరవ్యాపారములందును వారు మనదేశములలో కలిసి సహకారబుద్ధితో వ్యవహరించుట కర్తవ్యమని యీనందును నొక్కరు మాంశైష్యురగాడియను ప్రతీక మొక్క సామ్రాజ్యరక సంఘికయందు నిరూపించిరి. ఆవాద బలమెట్లున్నను భారతభాగ్యము 1. లోహములు 2. నేతపరిశ్రమ 3. వ్యవసాయము 4. ఆదవులమీద. వాధారమైయున్నది ఈవాల్ల భాగములందును 1928 సంవత్సరమున మన దేశాధిపతి గురించి యాసంఘికయందు జర్మింపబడినవాని నిచట సంగ్రహించి పొందుపరచుచున్నాము.

1. బీడు—ఇది తెలూచిస్థానముందును, మైసూరురాజ్యముందును, ఛోటానాగపురముందును గనులలో దొరకును. ఈ ముతకలోహము అండమానుదీవులలోను, నేలము జిల్లాలోను కూడ దొరకును. జర్మనీయుధకాలమునందు దీని యావశ్యకత హెచ్చినందున, దీనిని త్వరగా గొనిపోవుటకు తెలూచిస్థానముందలి హిందూబాగ్ గనులనుండి పశ్చిమోత్తర యనుపదారిలో కలుపుటకు భాసెయివరకు రైలికయనుపదారి నిర్మించిరి. 1916 సంవత్సరమున దీనిలోహము 20,150 టన్నులు, 1918 సంవత్సరముందు 57,769 టన్నులు, 1928 సంవత్సరముందు 88,498 టన్నులు ఇండియానుండి యెగుమతియయ్యెను.

రాక్షసిబొగ్గు—దీనిలో ప్రతీసమయినది రాక్షసిబొగ్గు లోను, ధురియాగనులలో లభ్యమగుచున్నది. మరియు నిది, పంజాబు, తెలూచిస్థానము, అస్సాము, మధ్యపరగణాలు, హిందూరాజ్యము, రాజపుత్రస్థానము, మధ్య యిండియాలో కూడ నుత్పత్తిమగుచున్నది. బర్మాదేశమందలి ఛింబిక్, దక్షిణాంక సంతానములలోను దొరకుచున్నది.

రాగి—బర్మా రాజ్యముందలి ఉత్తరపాక్ సంతానములలోని కాద్మిగుగనులలో రాగి స్వయముగ దొరకుచున్నది. రాగిని కనుగొనుటకు ఛోటానాగపురమున 50 యేండ్లు పరిశోధనల గావించిరి తుదకు 1909 సంవత్సరమున కేపుకాపరు కం పెనివారు రభాగనివద్ద ప్రవ్రుట సారంభించిరి. 1928 సంవత్సరమున 11, 98 హెక్టారులపైయెట్లు రాగి మనదేశమునుండి యెగుమతి యయ్యెను.

బంగారు—భూప్రపంచమందలిదేశములలో బంగారు ఉత్పత్తికి హిందూదేశము ఏడవస్థానము నాక్రమించుచున్నది. మైసూరుసంతానముందలి కోలారు బంగారుగనులలో నెక్కువ మొత్తము త్రవ్వకున్నారు. నిజాము రాజ్యముందును, స్వల్పముగ అనంతపురంజిల్లాలోను నీయములలోహము లభ్యమగును. బర్మాదేశపునదీగర్మములందనేకచోట్ల నిది కొంచెముకొంచెము కనబడుచుండును.

ఇనుముఉక్కు—ఇనుము హిందూదేశమునందు పలు చోట్ల కనబడుచున్నది. 1928 సంవత్సరమున నీదేశమునుండి 1,81,500 టన్నుల దుక్కుయను మెగుమతి యయ్యెను. రెండు గొప్పకపెనీల వారివృద్ధు వివిగ దీనిని యంత్రపాహాణ్యముచే ద్రవ్యించుచున్నారు.

మాంగనీసు—ఇది విశాఖపట్టణముజిల్లా, బల్లారిజిల్లా, సంతూరు సంతానము, మైసూరురాజ్యము, మధ్యపరగణాలు, పాంచనపూలుజిల్లా మధ్యయిండియాలోని రూబునా, భేవరు జరిస్సాల్లోను ఉత్పత్తిమగుచున్నది. ఇండియాలో వ్యయపరు పబడినదిగాక 1928 సంవత్సరమున నీదేశమునుండి 7,75,870 టన్నుల సరకు ఎగుమతిచేసిరి. దానిలో 880,948 టన్ను లింగ్లండునకు బోయెను.

లోహపుచమురు—ఇది విస్తారముగా బర్మాలో దొరకుచున్నది. మరియు ప్రిటోలియము అస్సాములోను పంజాబులోని అల్టాకు (అలంకపురి) వద్దను దొరకుచున్నది. హిందూదేశమును వ్యయపరుపబడినది గాక 19,029,224 గాలనుల చము రితరదేశముల కెగుమతి చేయబడెను.

తగరము, టంగుస్టిక్—ఈగనులు బర్మాలో లాభకరముగ సాగుచున్నవి. ఈలోహములు రాజపుత్రస్థానముందును భేవరు-జరిస్సా రాజధానియందు నున్నవి. 1928 సంవత్సరమున 8250 హెక్టారులపైయెట్లు తగరము, 1884 ముతకతగరము, 394 టన్నుల టంగుస్టిక్ ఎగుమతియయ్యెను.

ప్రతి—హిందూదేశమునుండి యేటెట నెగుమతియగు సరకులలో నూటికి 38 పాళ్లు ప్రతి దూడయెయున్నది. ఇది తగినవాడు లాంకపైరు వరకులపని తిహితహ నొందును. ఈదేశ

కపరికాలనమును గురించి యునటి వర్తకులకు గల యాంక్షోశన మంతయు దూదినిగురించినట్లు యొయున్నది. దాని యెగుమతికి భంగము కల్గినయెడల వారు చెడుదురు. వీరిలాభముకొరకేగదా మనదేశపు దూదియంత్రములలో సిద్ధమగుజట్టులకు ప్రతిప్రభావము విధింపబడియున్నది.

అగి సె—ఎల్లగి సెను, విత్తులకొరకు పెంచుదురగాని సారకొరకు నువయోగింపరు. నిరుటివత్సరమున 28 లక్షల యకరముల భూమిలో దీనిని పెంచిరి. ఇకముందునుండి వారను కూడ తయారుచేయుటకు యోచించుచున్నారు. 8,86,913 టన్నుల అవి సెగింజలు 1928 సం॥ రమున నెగుమతిచేసిరి.

జవవార—వర్తకపుల్కలలో దీనిక్రింద గోగునారను కిత్తనారనుకూడ చేర్చుదురు. 785000 యకరములభూమి దీనిసాగుక్రింద నున్నది. 1928 సం॥ రమున గోగునార, జవవార కిత్తనార, 46 లక్షల బస్తాలు (400 పానుల బస్తా) యీదేశపుగోనల యంత్రములలో వినియోగపడెను. ముప్పది లక్షలబస్తాలవార యెగుమతిచేయబడెను. ఈసంవత్సరమున 15 లక్షల యకరములభూమి సాగుఅనుననియు సుమారు 70 లక్షల బస్తాల సరకు దిగుబడి యగునని అంచనావేయబడెను.

పట్టు—ఇది మాడుచోట్ల దొరకుచున్నది. 1. చన్నపురి రాజధానిలో దక్షిణమైసూరు కోయంబత్తూరుజిల్లాలోను, 2. బంగాళా రాజధానిలోని మూర్షిదాబాదు, మల్దా, రాజషాయి వీరభూమిజిల్లాలోను, 3. కాశ్మీరము, జమ్మూ, ఉత్తర పంజాబు, పశ్చిమోత్తర పరగణాలోను మొత్తము దిగుబడిలోని మాడునుతులలో రెండువతులు మైసూరునుండి యొ యున్నది. ఇదిగాక చోటానాగపురమును, జరిస్సా, మధ్యపరగణాలలో కూడ టాసానుపట్టు తయారగును. అస్సాములో మూగా, ఈరి అనబడు పట్టుదొరకును. 1928 సంవత్సరమున 1292,935 పానుల ముతకపట్టు ఎగుమతియయ్యెను.

బొమ్మ—ఈదేశమునుండి యెగుమతియగు బొమ్మ కంబళిలకు, గొంగళిలకు, తివాసులకు, టోపీలకు నువయోగింతురు. ఇది యుక్తదేశమగుటచేత కట్టుబట్టలకొరకు దానినంతగ నువయోగింపరు. హిందూదేశపు పశ్చిమోత్తర భాగములందు దీనివర్తకము మెండు. ఉన్ని లేకబొమ్మ అగ్గనుస్థానము, మధ్యయేస్థానికుండి విస్తారముగ వచ్చును. క్షేట్టా, మకారపురము, అమృతసరస్సు, ముల్తా పట్టణములు దీని వర్తకస్థానములు. 1928 సంవత్సరమున నీదేశమునుండి మాడుకొట్ల డెబ్బదియైదు లక్షల పానుల ఉన్ని బ్రిటిషుదీవులకు పంపబడెను.

కాయధాన్యములు—సుమారు ఒకకోటి అరువదియైదు లక్షల యెగుమతి భూమిలో దీనిని పండింతురు. వీని నిచటనే ప్రజ లాహారపదార్థములుగ వివిగ నువయోగింతురు గాన గతవత్సరమున 56,885 టన్నుల కాయధాన్యము లెగుమతి యయ్యెను.

మొక్కజొన్న—దీనిని దేశమంతట పెంచుదురు. విస్తారముగ గంగాసరస్వతప్రాంతములందు సాగుబడియగును. సాగుబడి విస్తీర్ణము 60 లక్షల యకరములు. 1928 సంవత్సరమునందు 48850 టన్నుల మొక్కజొన్నల నెగుమతిచేసిరి.

జొన్నలు—వీనిలో రకములభేదమున్నది. దేశమందన్ని భాగములలోని దివ్యవసాయము చేయబడును. నాల్గు కోట్లయకరముల భూమిలో దీనిని పండింతురు. ఇదికూడ నిచటనే భోజనపదార్థముగ నువయోగింపబడును గాన 18,205 టన్నులు మాత్రమే విదేశములకు పంపబడెను.

పప్పుదినుసులు—వీనిలో కొన్నిరకముల కాయధాన్యములు, చిక్కుడులు, బటాటీలు చేరును జర్మనీతో యుద్ధకాలమున దాన్యాబునదీపరిసర దేశములనుండి యింగ్లండునకు వచ్చెడి హరికాటు చిక్కుడులు రాకనిలిచిపోయినందున బర్మాతెల్ల చిక్కుడులు నువయోగింపకొనిరి. పప్పుదినుసులు లేనియంగడి ఏమగ్రామునుండైన నుండదు. 1928 సంవత్సరమున 194988 టన్నులపప్పుదినుసు లెగుమతి చేయబడెను.

వియ్యము—ప్రపంచమందలి యన్నిదేశములలో వియ్యము ఎగుమతికి హిందూదేశము మొదటిది. వర్షాభావ మున నదిలేనందున, పంటలోపము సకృతిగలుగుటన బర్మానుండి వియ్యము విస్తారముగ నెగుమతి కాకతప్పదు. హిందూమహారాష్ట్రముం దంతట ఏడోకోట్ల యకరముల భూమిలో వీరి సాగుబడి జరుగుచున్నది. 1928 సంవత్సరమున 2002925 టన్నులవియ్య మెగుమతి యయ్యెను.

గోదుములు—భూప్రపంచమందలి గోదుమంటలో పదవంతు హిందూదేశముందున్నది. పంజాబుదేశముల కిది ముఖ్యపరము. బ్రిటిషుయిండియాలో రెండుకోట్ల 45 లక్షల యకరములలో గోదుములుపండుచున్నవి. 1928 సంవత్సరమున 7,48,981 బన్నుల గోదుములు రవానాయయ్యెను. కరాచీలేపు వర్తకమునందు గోదుముయెగుమతియే ప్రధానమైనది.

చమరుగింజలు—వీనిలో అముదము ముఖ్యము. 1928 సంవత్సరమున 6,98,186 గాలనుల అముదము ఎగుమతిచేయబడెను.

కొబ్బరి—దీనినుండి, కాయ, కుడి, చమురు, పిండి, పీచు వర్తకపదార్థములుగ నువయోగింపబడును. దీనికి సకాల వర్షము లుండవలెను. గాలి తుపానులేకుండవలెను. వారికేళములు సముద్రతీరమునను, జిల్లాజిల్లాలో చక్కగ నెదిగి వర్షిల్లును. 1928 సంవత్సరమున 2,49,688 గాలనుల కొబ్బరినూనె 81,981 టన్నులకూ 3979 టన్నులకు రిడియోగుమతి యయ్యెను.

ప్రతిగింజలు—గతవత్సరమున 148,782 టన్నులు మనదేశమునుండి విదేశములకు పంపబడెను.

చేరు సెనగ—దీనిసాగుబడివిస్తీర్ణము హెచ్చుచున్నది. సాగుబడిలోనున్న 25 లక్షలయకరములనుండి పదిలక్షలబస్తాల పంట యంచనావేయబడినది. ఇదికూడ విస్తారముగ నిచట వారపదార్థముగను చమరునకును నువయోగింపబడుచున్నది. 1928 సంవత్సరమున 2,66,677 టన్నుల చేరు సెనగపప్పు యెగుమతి చేయబడెను.

ఇప్పవిత్తులు—వీనిని మధ్యపరగణాలలోను ఛోటానాగపురమున మపురాయందును, సబ్బులను క్రొవ్వవిత్తులను చేయుట కిష్టపనికెచ్చును. యుద్ధమునకు బూగ్యమిది ప్రతీయెట 27,000 టన్నులవర కెగుమతియగుచుండెను. నిరుసు 12,715 టన్నులు మాత్రమే మనదేశపు పోలిమెరలను బాటినవి.

ఆవాలు తంపెనగింజలు—ఉత్తరహిందూస్థానమున వీనిపంట విస్తారము. 88 లక్షల యకరములు దేశమున నున్నవి. 1928 సంవత్సరమున 8,24,149 టన్నులు ఎగుమతి యయ్యెను.

నూపులు—దీనిపంట దేశమందంతట నున్నది. కాని బొంబాయి, చెన్నపురిరాజధానులందు, బర్మా, మధ్యపరగణాలందు విస్తారముగ పండింతురు. 1928 సంవత్సరమున ముప్పది లక్షలయకరములలో నువ్వుల జిగిరి. 10,995 టన్నుల నువ్వుల లెగుమతిచేయబడెను.

కాఫీ—పశ్చిమకనుమలలోను మైసూరుసంతానముందు దీనిపంట వృద్ధిగానున్నది. 1928 సంవత్సరమున 97,000 యకరముల కాఫీతోటలుండెను. 200218 హెక్టారులపైయెట్లు గింజ లెగుమతి యయ్యెను.

తేయాకు—ఇది యీదేశపు టుద్ధిదమే. చీనాదేశము నుండి విత్తనముల డెప్పించి పెంచవలయునని 1884 సంవత్సరమున అమెరికా చాలధనము వ్యర్థపుచ్చిరి. ఈదేశపులిత్తనము చీనాదేశపు విత్తనముతో సరిరాదగినదయిన 1888 సంవత్సరము నాటికి కనుగొనిరి. అప్పటినుండి అస్సాముదేశమున హిమవన్నగప్రాంతములందు పడమటి కనుమలందు తేయాకు వివిగ పెంచబడుచున్నది. 1928 సంవత్సరమున 710000 యకరముల భూమి తేయాకుతోటలక్రింద నున్నది. 89 కోట్ల 50 లక్షల పానుల తేయాకును 15 లక్షల పానుల తేయాకుసాడి యను రవానా యయ్యెను. చీనాతరువాత నిఝియాలోనే తేయాకు విస్తారముగ తయారగుచున్నది.

రబ్బరు—ములచారు తీరమున మలగుళూరు మొదలు కన్యాకుమారి యగ్రమువరకును పశ్చిమతీరమునను బర్మాలో తెనాసరిం తీరమున రబ్బరు పెరుగుచున్నది. వీని కాలమాన్యిధి మలజిల్లపకల్పముతోష్ణస్థితితో సరివచ్చును. ఒక కోటి 45 లక్షల పానుల రబ్బరు 1928 సంవత్సరమున నీదేశమునుండి యెగుమతి యయ్యెను.

కలప—పేరుగల యడవులన్నియు షారెస్టు డిపార్టుమెంటువారి పాలనమున నున్నవి. వాని విస్తీర్ణము 225000 చదరపుమైళ్లు. అడవి కలపలో బర్మాతోట ప్రతీక సము. 1928 సంవత్సరమున 86952 ఘనటన్నులతోట ఎగుమతియయ్యెను. దేవకారు, నల్లమద్దికట్టి, సాలము, పామాకము, చందనము మొదలగు దుర్బిమములు విశేషలాభదాయకములు. వాని పరిశ్రమము పూర్ణముగ వారంధముకాలేదు.

ఈపైన చెప్పబడిన యైక్యత్యమునందలి లాభము ను యూరపియను వర్తకులు కేతగుణము సహస్రగుణము ననుభవించుచున్నారు. వారిధనమును పెట్టుబడిపెట్టి గొప్పసిబ్బందుల సేర్పరచుకొని, సమర్థుల నాయకులకు బాధ్యత నప్పగించి, గనునాగమన సౌకర్యముల సేర్పరుచుకొని వ్యాపారము వర్ధిల్లజేయుటవలన వారికి లాభముచేకూరుట వింతకాదు. హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము వలన రాజ్యములవలె సంప్రాప్తయయినప్పుడు ముందు వర్తకవర్తకులు కొంతవరకు సవరణయై లాభము హొందవులకు యూరపియనులకు జవాబుదేశమునందలె న్యాయమార్గానుసరణముగ నిరూపింపబడగలదు. అంతవరకు మనము చగచిన పనిలేదు. న్యవహారము యథాస్థితిని నడచు చుండవలెను. కాకినాడు

అమృత తాంజీనము

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠము
కవర్లు
క్యాపబుక్కులు

రసీదు బుక్కులు
శుభలేఖలు
ఆఫ్టోనుబ్లాకులు

వలసరంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కెర
ముద్రింపబడును.

1493

గ్రంథములలోని కుశయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగువనులు చక్కెరగా తయారుచేయబడును.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచైణ్,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిర్ ఎంజీనలు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైసుమిల్లులకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. శుభ్యరాయన్ శిఫ్ట్, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (వాసిన బదులు వ్రాయబడును.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

చక్కని నులకవచనము. సుందరమైన బైండు. సాగునైన గ్లజ్ ఖాగితములపై ముద్రితము. మెల పదిహణాంకు. ఈ నులక బైండి వచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును, సద్బ్రాహ్మణ్యమును నెల్లప్పుడు, ఎల్లరకు సత్సంకల్పవరము క్తమై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

వైపు స్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతప్వక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య మెంటుచలపంతులు వారి లోకాయుజ్వల కస్తూరిమాత్రలు:—ఈ దివ్యగ్రంథము మిక్కిలి విలువైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమృతమైన కనకమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల క్రొవధమునీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కస్తూరికే కొనుటకై 250-300 మూత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాకీంగు. పోస్టభర్తవేసు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానశీదములలో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి ఆత్మదృఢతకు గుణమిచ్చును.

వృద్ధరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతిక్లిశాకము లగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబోణముగా వీరి. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, ఆద్యుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగామలక తైలము:—కంఠమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడుదని, తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రశోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వృదుపరిహారి:—ఎత్తిరక్తము తీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపుటలలో మండిపోవును. 0-4-0

కారికేశాంజనము:—కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, ముసక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంటు మొదలగునవి మానుగును. 0-8-0

మా క్రొవధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మా క్రొవధములు కొనినవారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య మెంటుచలపంతులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులలో తయారుచేయబడిన బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బులోసున్ను, ఖద్దరు నూలులలో నున్ను, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్ను, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వగైరాభారములలోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాధులకు, పిలుగా యంత్రంలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చొక్కా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలు కేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు చాలా వ్యాపారవీడ్లు కల్పజేసినాము గనుక ధరిలు తెలియగోరినవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, రు 6.0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోదీరీమిల్సు, గెజవాడ, దక్షిణాంధ్రము.

(1458)

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము

అన్ని జాతులవారును ఏనయిననునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనడు.

32 మూత్రలగల డబ్బా 1-కి ధర్మ 1-0-0 ఉత్తరము. వ్రాసిన వ్యాటలాగు ఉచితముగా కంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

జ్వరహారి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. పి. పి. సహా 1-2-0
జ్వరహారి అయిదుపుటలకు సేవించిన వ్యాధి నివర్తకములు. ఈ పురాణజ్వరములు మొదలగు నుత్తర జ్వరములు మోనును వెల సీసా 1-కి వెలకు మందు రు. 0.4-0
ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు పెండుకలకు హాని యుండక పెండుకలు పెరుగును. అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి